

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
GRAFİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GRAFİK TASARIMCILARIN EĞİTİM DURUMLARI İLE MESLEKLERİNDEN
MEMNUN OLMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Süleyman Anıl YÜCESOY

Ankara
Haziran, 2013

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR ANA BİLİM DALI
GRAFİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GRAFİK TASARIMCILARIN EĞİTİM DURUMLARI İLE MESLEKLERİNDEN
MEMNUN OLMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Süleyman Anıl YÜCESOY

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa KINIK

Ankara
Haziran, 2013

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Süleyman Anıl Yücesoy'un "Grafik Tasarımcıların Eğitim Durumları İle esleklerinden Memnun Olma Durumlarının İncelenmesi" başlıklı tezi tarihinde, jürimiz tarafından Grafik Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan:
Üye (Tez Danışmanı):
Üye :
Üye :
Üye :

ÖNSÖZ

İnsanoğlunun doğumu ile birlikte başlayan eğitim kuşkusuz yazının icadı ile sistemli bir hal almıştır. Grafik sanatının temelleri ise yazının icadından çok daha önceki dönemlere kadar dayanmaktadır. En son Göbeklitepe'deki kazılarda ortaya çıkan kalıntılar bu durumu ispatlar niteliktedir. Geçmişten günümüze sosyolojik, tarihi, ekonomik ve toplumsal gelişmelerden etkilenen grafik sanatı günümüzde modern eğitim anlayışı içinde kendine önemli bir yer edinmiştir.

Ortaöğretim, yükseköğretim ve özel eğitim olarak verilen grafik eğitimi birçok sektöre de ara ve ana eleman hazırlar durumdadır. Bu sektörlerin başında gelen reklam ve pazarlama sektörü ise ülkemizin gelişimine doğrudan etki etmektedir. Ülkemizin gelişiminin yanında diğer ülkeler tarafından görülen imajını da doğrudan etkilemektedir.

Bu araştırmada ilk olarak grafik sanatının günümüze kadar olan gelişimini gözlemek adına grafik sanatının çıkışı ve grafik sanatına etki eden durumlar araştırılmıştır. Bunun yanı sıra tarih boyu grafik eğitimi veren kurumlar incelenmiş ve ülkemizde grafik eğitiminin nasıl geliştiği araştırılmıştır.

Grafik Tasarımcıların Eğitim Durumlarını ile Mesleklerinden, işyerlerinden ve aldıkları eğitimden memnun olma durumlarını analiz etmek adına sektörde çalışan grafik tasarımcılara geliştirdiğimiz anket uygulanmıştır. Bu anket ile grafik tasarımcıların Kişisel Bilgileri, Eğitim Bilgileri, İş Yeri Bilgileri, Kişisel Gelişimi, İşyeri Memnuniyeti, Mesleki Memnuniyeti ve Eğitim Memnuniyeti sorgulanmıştır.

Sektör seçiminde grafik tasarımcıların yoğunlukla çalıştıkları yerler olan hem basılı hem de interaktif ortamda yayın yapan gazete ve dergiler, televizyon, matbaa, ajans ve yaynevleri seçilmiş ve araştırmanın örneklemini olarak Ege Bölgesi'nde yer alan basılı ve interaktif ortamda yayın yapan kurum ve kuruluşlar seçilmiştir.

Araştırma sektörde çalışan grafik tasarımcıların memnuniyet durumlarını, sorunlarını ortaya çıkartmak ve grafik tasarımcıların eğitimi ile doğrudan alakalı olan kurumlarda farkındalık yaratmak amacı ile hazırlanmıştır.

Öncelikle araştırmam boyunca, desteğini esirgemeyen, planlanıp yürütülmesinde değerli bilgileri ile yol gösteren danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kınık'a, tezimin özellikle eğitim ile ilgili konularında bana destek olan Arř. Gör. Nur Leman Güz'e teşekkür ederim.

ÖZET

GRAFİK TASARIMCILARIN EĞİTİM DURUMLARI İLE MESLEKLERİNDEN, İŞYERLERİNDEN VE ALDIKLARI EĞİTİMDEN MEMNUN OLMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

YÜCESOY, Süleyman Anıl

Yüksek Lisans, Grafik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mustafa KINIK

Haziran–2013, 139 sayfa

Bu araştırmanın amacı, grafik tasarımcılarının eğitim durumlarının analiz edilerek, mesleklerinden, işyerlerinden ve aldıkları eğitimden memnuniyet durumlarının ayrıntılı olarak incelemesidir.

Bu araştırma, betimsel nitelikte bir araştırma olup, tarama modeli esas alınarak, genel tarama modeline göre araştırma yapılmıştır.. Çalışmanın evrenini 2011 yılında özel sektörde çalışan grafik tasarımcıları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının seçiminde; örneklemimiz olan Ege Bölgesi illerinde ki hem basılı hem de interaktif ortamda yayın yapan gazete ve dergiler, televizyon, matbaa, ajans ve yayınevlerinde çalışan tasarımcılar ile öncelikle herhangi bir ayırım yapılmadan görüşülmüş ve internet ortamında anket çalışmamız gönderilmiştir. Veri toplamak için hazırlanan, 25 çoktan seçmeli sorudan oluşan “Grafik Tasarımcılarının Eğitim Durumları Anketi” kullanılmıştır.

Verilerin analizinde ise; çoktan seçmeli sorulardan elde edilen veriler, SPSS 13.0 (Statistical Package for Social Science) paket programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Buna göre frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma testleri yapılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Veri analizinden sonra ortaya çıkan bulgular doğrultusunda genel olarak araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanının büyük çoğunluğunun tasarım eğitimi almadığı ortaya çıkmıştır. Grafik tasarım eğitimi alanların ise almış oldukları eğitimden

memnun olmamaları göze çarpmaktadır. Ayrıca araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının büyük çoğunluğunun işyerleri ile ilgili büyük sorunlar yaşadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca grafik tasarım çalışanlarının uzun süreli olarak mesleği yapmamaları ise göz ardı edilmemesi gereken sonuçlardan biri olarak karşımıza çıkmıştır.

ABSTRACT**A RESEARCH ABOUT THE EDUCATION LEVELS OF GRAPHIC DESIGNERS
AND THE STATUS OF BEING SATISFIED WITH THEIR PROFESSIONS,
BUSINESSES AND THE LEVEL OF TRAINING THEY RECEIVED**

YÜCESOY, Süleyman Anıl

Master of Science, Department of Graphical Training

Advisor: Assist. Prof. Mustafa KINIK

June–2013, 139 pages

The purpose of this research is to examine the level of satisfaction of graphic designers' about their training, professions and, businesses by analyzing the level of training they received.

This descriptive research was conducted based on a general screening model. The study population was constructed from graphic designers who were working in the sector in 2011. For the selection of the graphic designers that are participated in this research, the graphical designers that are working in newspapers, magazines, television, printing, publishing companies in the provinces of the Aegean region was targeted without distinction of any kind. Then, it was asked to answer Graphic Designers Educational Status Questionnaire that is consisting of 25 multiple-choice questions.

For the analysis of data obtained from graphical designers, SPSS 13.0 (Statistical Package for Social Science) software was used. In addition, the frequency, percentage, mean, standard deviation tests have been performed.

As a result of data analysis, it was demonstrated that the vast majority of 390 graphic designers have not received any kinds of graphical design training. Also, for those who has the graphical design training in their background education, were not happy with their education as well. Finally, the majority of employees that are surveyed are facing huge problems with their businesses.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	vi
RESİMLER LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amacı.....	2
1.3. Önemi.....	3
1.4. Varsayımlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar.....	4
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. Grafik Tasarım.....	5
2.1.1. İletişim ve Tasarım.....	5
2.1.2. Grafik.....	6
2.1.3. Grafik Tasarım Ve Grafik Tasarımcı.....	7
2.2. Grafik Tasarımın Tarihsel Gelişim Süreci.....	8
2.2.1. Baskının Gelişim Süreci.....	8
2.2.2. Yazının Gelişim Süreci.....	13
2.2.3. Kâğıdın Gelişim Süreci.....	15
2.2.4. Grafik Tasarımı Etkileyen Sanatsal Hareketler.....	17
2.3. Grafik Tasarım Eğitiminin Gelişim Süreci.....	46
2.3.1. Ülkemizde Grafik Tasarım Eğitimi.....	55
2.3.2. Günümüzde Grafik Tasarım Eğitimi.....	58
2.4. Grafik Tasarım Hizmeti Veren Kurum / Kuruluşlar.....	62
2.4.1. Tasarım Stüdyosu.....	62
2.4.2. Reklam Ajansı.....	62
2.4.3. Matbaa.....	63
2.4.4. Gazete.....	63
2.4.5. Dergi.....	63
2.4.6. Televizyon.....	63
2.4.7. Yayınevi.....	64
3. YÖNTEM.....	65
3.1. Araştırma Modeli.....	65
3.2. Evren ve Örneklem.....	65
3.3. Verilerin Toplaması.....	66
3.4. Verilerin Analizi.....	67
4. BULGULAR VE YORUM.....	68
4.1. Grafik Tasarımcıların Kişisel Bilgileri.....	68
4.1.1. Katılımcıların Yaşlarına Ait Bulgular.....	68
4.1.2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Ait Bulgular.....	68
4.2. Grafik Tasarımcıların Eğitim Durumları.....	69
4.2.1. Katılımcıların Ortaöğretim Öğrenim Durumuna Ait Bulgular.....	69
4.2.2. Katılımcıların Mezun oldukları Önlisans / Lisans Programına Ait Bulgular... ..	70
4.2.3. Katılımcıların Grafik Eğitimi Aldıkları Kurumlara Ait Bulgular.....	71
4.3. Grafik Tasarımcıların İşyeri Bilgileri.....	72
4.3.1. Katılımcıların İşyerlerinin Çalışma Alanlarına Ait Bulgular.....	72

4.3.2. Katılımcıların Çalışma Yıllarına Ait Bulgular.....	73
4.3.3. Katılımcıların Yaptıkları İş Türlerine Ait Bulgular	74
4.4. Grafik Tasarımcıların Kişisel Gelişim Durumu.....	76
4.4.1. Katılımcıların Kendini Geliştirme Durumlarına Ait Bulgular.....	76
4.5. Grafik Tasarımcıların İşyeri Memnuniyeti	79
4.5.1. Katılımcıların Çalışmakta Oldukları İşyerlerinden Memnuniyet Durumlarına Ait Bulgular	79
4.5.2. Katılımcıların Çalışmakta oldukları İşyerlerinden Memnun Olmama Nedenlerine Ait Bulgular.....	80
4.5.3. Katılımcıların İşyerlerinden Ayrılma Nedenlerine Ait Bulgular	81
4.6. Grafik Tasarımcıların Mesleki Memnuniyeti	82
4.6.1. Katılımcıların Mesleği Seçme Nedenlerine Ait Bulgular.....	82
4.6.2. Katılımcıların Meslekten Memnuniyet Durumlarına Ait Bulgular	83
4.6.3. Katılımcıların Meslekten Memnun Olmama Nedenlerine Ait Bulgular	84
4.7. Grafik Tasarımcıların Eğitim Memnuniyeti	85
4.7.1. Katılımcıların Almış Oldukları Eğitimden Memnuniyet Durumlarına Ait Bulgular	85
4.7.2. Katılımcıların Almış Oldukları Eğitimden Memnun Olmama Nedenlerine Ait Bulgular	86
4.7.3. Katılımcıların Almak İstedikleri Eğitime Ait Bulgular	88
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	91
5.1. Sonuç	91
5.1.1. Kişisel Bilgiler	91
5.1.2. Eğitim Bilgileri	91
5.1.3. İş Yeri Bilgileri	92
5.1.4. Kişisel Gelişim.....	93
5.1.5. İşyeri Memnuniyeti.....	94
5.1.6. Mesleki Memnuniyet	95
5.1.7. Eğitim Memnuniyeti	95
5.2. Öneriler	97
KAYNAKÇA.....	100
İNTERNET KAYNAKLARI	104
EKLER.....	106
EK-1. GRAFİK TASARIMCILARIN EĞİTİM DURUMLARI ANKETİ.....	107
EK-2. 2012 ORTAÖĞRETİM KURUMLARINA GEÇİŞ SİSTEMİ - YERLEŞTİRME KONTENJAN LİSTESİ	112
EK-3. MEB ORTA ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ ÖĞRENCİ ALIMI İLANI.....	123

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: “Lascaux (Fransa) Mağarası’nda Duvar resimleri”	9
Resim 2: “Asurlar Dönemi'nden kalma Silindir Mühür - Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi”	10
Resim 3: “Dünyada Bilinen En Eski Kitap Diamont-Sutra”	10
Resim 4: “15.yy Gutenberg matbaası”	11
Resim 5: “Gutenberg İncilinden Bir Sayfa”	12
Resim 6: “Tarihte Kullanılan Yazı Çeşitleri; İlkel Resim, Çivi, Fenike, Grek, Latin, Arap, Siyam”	15
Resim 7: “Nicholas Louis Robert Tarafından Yapılan Kağıt Makinesi”	17
Resim 8: The Maiden And The Unicorn, Palazzo Farnese, 1602	18
Resim 9: Luca de Pacioli, Venice Tipografi Çalışması(1509)	18
Resim 10: ‘John Baskerville, Baskerville Roman(Great Primer) Tipografi Çalışması’.	19
Resim 11: Aloys Senefelder, Taşınabilir Litografi	20
Resim 12: ‘Goya, Boğa Güreşi, Taş Baskı Çalışması’	20
Resim 13: ‘William Morris, The Nature of Gothic(1892)’	22
Resim 14: Armindo Da Costa, Lamba, Art Nouveau	24
Resim 15: ‘Picaso, Avignonlu kadınlar(1907)’	25
Resim 16: Filippo Tommaso Marinetti, Mots en Liberte(1914)	26
Resim 17: ‘Dobrolet, Rodchenko, Poster Çalışması(1923)’	28
Resim 18: ‘Vladimir Tatlin, Tipo resim(1920)’	28
Resim 19: Tristan Tzara,Dada 3(July 1917)	30
Resim 20: ‘Theo Van Doesburg, De Stijl’ (1923)	31
Resim 21: ‘Bauhaus, Herbert Bayer’in Bir Çalışması’	32
Resim 22: ‘Piet Zwart, Reklam Broşürü’	33
Resim 23: ‘Jean Carlu, Perrier(1942)’	35
Resim 24: ‘Salvador Dali, Belleğin İnadı’	36
Resim 25: ‘Paul Rand, Logo Çalışmaları’	37
Resim 26: ‘Univers Yazı Tipi’	38
Resim 27: ‘Ernst Keller, Sergi Afişi(1931)’	39
Resim 28: ‘Roman Cieslewicz, Afiş çalışması(Chapaev - The Septembrist Heroes)’ ...	41
Resim 29: ‘Elena .serrano, Cuba-Gerillalarımızın Kahramanca Günü(1968).	42
Resim 30: ‘Yusaku Kamekura, Afiş Çalışması’	44
Resim 31: ‘Alan Fletcher, Pentagram Calender’	44
Resim 32: ‘Wolfgang Weingart, Schreibkunst(1984)’	45
Resim 33: ‘Neville Brody, The last Testament(1983)’	46
Resim 34: ‘Michelangelo, Sistine Şapeli’	48
Resim 35: ‘Royal Academy’	49
Resim 36: ‘National Academy of Design(1863), New York City, U.S.A.’	49
Resim 37: École Nationale Supérieure Des Beaux-Arts-Güzel Sanatlar Okulu(1671), Paris, Fransa	50
Resim 38: ‘Academie Julian'da bir resim stüdyosu(1881)’	50
Resim 39: ‘Bauhaus(1993), Dessau.’	51
Resim 40: ‘Black Mountain College(1933-1941)’	52
Resim 41: ‘Horace Mann, On the Art of Teaching(1840)’	53
Resim 42: ‘Arthur Wesley Dow’un Kompozisyon(1899) Kitabından Bir Sayfa’	53
Resim 43: ‘Halıcıoğlu'nda Kurulan Mühendishane-İ Berri-İ Hümayun(1798)’	55
Resim 44: ‘Sanayi-i Nefise Mektebi'nin ilk binası. Günümüzde İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ne bağlı olan Eski Şark Eserleri Müzesi. Eminönü (Gülhane), İstanbul.’	56

Resim 45: 'İstanbul'un işgal yıllarında Meclis-i Meb'usan Binası. Günümüzde MSGSÜ Binası.' 57

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Ortaçağda Ünitersitelerin Kuruluş Sistemi.....	46
---	----

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Yüksek Öğretim Seviyesinde Grafik Alanında Eğitim Veren Programlar, Okul Sayıları ve Kontenjanlar	60
Tablo 2: Grafik Tasarımı Çalışanlarının Yaşadığı Şehre Göre Dağılımı	68
Tablo 3: Grafik Tasarımı Çalışanlarının Yaşa Göre Dağılımı.....	69
Tablo 4: Grafik Tasarımı Çalışanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	66
Tablo 5: Grafik Tasarımı Çalışanlarının Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumu Türüne Göre Dağılımı	69
Tablo 6: Grafik Tasarımı Çalışanlarının Mezun Oldukları Lisans/Önlisans Ve Programa Göre Dağılımı	71
Tablo 7: Grafik Tasarımı Çalışanlarının Grafik Eğitimi Aldıkları Kurumlara Göre Dağılımı	71
Tablo 8: Grafik Tasarımı Çalışanlarının İşyerlerinin Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı	73
Tablo 9: Grafik Tasarımı Çalışanlarının iş yerlerinde çalışma yıllarına göre Dağılımı .	73
Tablo 10: Grafik Tasarımı Çalışanlarının yaptıkları iş türüne göre Dağılımı	74
Tablo 11: Grafik Tasarımı Çalışanlarının kendini geliştirme Durumları Dağılımı	76
Tablo 12: Grafik Tasarım Çalışanlarının Kendi İmkanları ile Kendini Geliştirme Durumu Dağılımı.....	77
Tablo 13: Grafik Tasarım Çalışanlarının İşyerinin İmkani İle Kendini Geliştirme Durumu Dağılımı.....	77
Tablo 14: Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden memnuniyet durumları.....	79
Tablo 15: Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden memnun olmama nedenlerinin dağılımı	80
Tablo 16: Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden ayrılma nedenlerinin dağılımı	81
Tablo 17: Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları mesleği seçme nedenlerinin dağılımı	82
Tablo 18: Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları meslekten memnuniyet durumları.....	83
Tablo 19: Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları meslekten memnun olmama nedenlerinin dağılımı	84
Tablo 20: Grafik Tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnuniyet durumları.....	85
Tablo 21: Grafik Tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnun olmama nedenlerinin dağılımı	87
Tablo 22: Grafik Tasarım çalışanlarının nasıl bir eğitim almak istediklerinin dağılımı	88

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

“Grafik tasarım ve tasarımcının kökenleri, ilk kez hissettiklerini, korkularını, mesaj ve beklentilerini çizimlerle anlatmaya çalışan ilkel insana kadar uzanır. Bu iletişim boyutunu keşfeden insan, sembolik yapıyı keşfetmiş, bu yapının gösterdiğinden daha çok şey ifade ettiğini öğrenmiştir” (Uztuğ, 2002: 20).

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte grafik tasarımı, farklı hizmet veren birçok kurum ve kuruluşta yer almaktadır. Bu kurumların hizmet alanları incelendiğinde büyük bir kısmı reklam ve iletişim kavramlarını içinde barındıran firmalardır. Bu firmaların dahil olduğu sektörü; basılı ve görsel medya (gazete, dergi, televizyon), reklam ve tanıtım ajansları, matbaalar şeklinde sıralayabiliriz. Bu firmaların birçoğunda ise grafik tasarım birimleri bulunmaktadır. Bu birimlerde çalışan grafik tasarımcılarda bazı özelliklerin bulunması elbette ki gerekmektedir. Reklam ve iletişim kavramlarını tam anlamıyla çalışmalarına aktarabilecek tasarımcılar çoğunlukla doğuştan gelen yeteneğinin yanı sıra birçok uygulama yöntemlerini de bilmek zorundadır. Bu durumu Ketenci ve Bilgili şu şekilde anlatmıştır: “Grafik tasarımının en önemli problemi iletişimle ilgilidir. Tasarımcı uygulama yöntemlerinin yanı sıra görsel algılamının doğasını, görsel yanılsamanın rolünü ve sözel ile görsel iletişim arasındaki ilişkileri de bilmek ve göz ardı etmemek zorundadır” (Ketenci ve Bilgili, 2006: 278). Elbette ki bu durum grafik tasarımcının alacağı eğitim ile mümkün olacaktır.

Ülkemizde grafik tasarım eğitimi ortaöğretim ve yükseköğretim seviyesinde verilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Genel Müdürlüklerin açıkladıkları 2010 yılı verilerine göre yaklaşık olarak bir yılda toplamda 30 000 öğrenci grafik tasarım ile ilgili eğitim görmektedir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Genel Müdürlüklerin açıkladıkları 2012 yılı ortaöğretim ve yükseköğretim kontenjanı ise yaklaşık olarak 15000 öğrencidir. Bu rakam hiç azımsanacak bir rakam olmamasına rağmen özel kuruluşlar grafik tasarımcı olarak eğitimsiz kişileri çalıştırmaktadır. Bu durum ise çeşitli olumsuzlukları ortaya çıkarmaktadır. Bu olumsuzlukların başında eğitim eksikliğinden kaynaklı, grafik tasarımcının yaratıcılık ve estetik görüşünü birleştirememesi gelmektedir. Bunun sonucu olarak tasarımlarda esinlenme ve intihal durumları ortaya

çıkılmaktadır. “Reklam sektöründe neredeyse birebir kopya edilen çalışmaların neticede sektörü bir tıkanmaya götüreceği ve reklamcılığın asıl silahı olan yaratıcılığı ortadan kaldıracabileceği olasılığı üzerinde durulmuştur” (Şahin, 2010: V). Ayrıca bu durum kalitesiz reklamlar sonucunda firmaların iş hacmini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Tüm bu durumlar sonucunda grafik tasarımcı olarak çalışanların belli bir eğitim seviyesinde olmaması önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Sektörel anlamda oluşan bu problem çalışan anlamında ise memnuniyetsizlik ve işyerine adanma anlamında sıkıntıları karşımıza çıkarmaktadır. Bu sıkıntılar bir çok farklı konuda ve sonuç ile karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmamızda; Grafik alanında hizmet veren özel kuruluşlarda çalışan grafik tasarımcıların çalışma hayatlarından önce almış oldukları eğitim analiz edilmiştir. Çalışma sürelerince kendilerini ne şekilde geliştirdikleri ve almış oldukları eğitimlerden memnuniyet durumu ayrıntılı olarak incelenmiştir. Genel tarama modeli ile hazırlanmış olduğumuz çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşan anket ile “Grafik alanında hizmet veren özel kuruluşlarda çalışan grafik tasarımcılarının eğitim ve memnuniyet durumları nedir?” problemine cevap aranmıştır.

1.2. Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, özel kuruluşlarda çalışan grafik tasarımcıların mesleklerinden, işyerlerinden ve eğitimlerinden memnun olma durumlarını ve eğitim durumlarını analiz etmektir.

Bu genel amaca cevap vermek için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Grafik Tasarımcıların kişisel bilgileri nedir?
 - a. Yaş
 - b. Cinsiyet
2. Grafik Tasarımcıların eğitim durumları nedir?
 - a. Ortaöğretim ve alan
 - b. Yüksek Öğretim ön lisans, lisans, yüksek lisans ve program
3. Grafik tasarımcıların kendi imkânları ile mesleklerinde kendini geliştirme durumları nedir.

4. Grafik tasarımcıların işyeri imkânları ile mesleklerinde kendini geliştirme durumları nedir.
5. Grafik tasarımcıların işyerlerinden memnun olma durumları nedir?
6. Grafik tasarımcıların mesleklerinden memnun olma durumları nedir?
7. Grafik tasarımcıların almış oldukları eğitimden memnun olma durumları nedir?

1.3. Önemi

1. Bu araştırma grafik tasarım sektöründe işveren konumunda çalışanlara konu üzerinde araştırma ve düşünme fırsatı verebilir.
2. Araştırmamız grafik tasarımcıların etki ettikleri reklam ve pazarlama gibi diğer sektörlerle ve bu sektörleri araştıran bilim dallarına kaynak oluşturabilecek niteliktedir.
3. Araştırma, sektörde çalışan grafik tasarımcılarının yaş, cinsiyet gibi kişisel bilgileri hakkında net yüzdeler ortaya koymaktadır. Bu durum çeşitli bilim dallarında yapılan araştırmalara örnek olabilecek bir sonuç ortaya koymaktadır.
4. Ayrıca araştırmada sorgulanan grafik tasarımcıların eğitim durumları, eğitim ve çalışma sektörünün kalitesini ortaya koyduğu gibi ulusal, uluslararası birçok mesleki sivil toplum örgütüne de örnek teşkil edebilecek niteliktedir.
5. Sektörde çalışan grafik tasarımcıların, verdikleri cevaplar doğrultusunda işyerlerindeki kanunsuzluğa kadar giden hatalar göz önüne çıkmaktadır.
6. Ayrıca hayat boyu öğrenmenin tartışmasız kabul edildiği şu zaman da grafik tasarımcıların ve işyeri sahiplerinin bu düşünceye bakış açısı açıkça ortaya çıkmaktadır. Kişisel anlamda öğrenme isteğine sahip kişilerin nasıl engellendiği ise açıkça ortaya konmaktadır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada grafik tasarım çalışanlarının yönetmiş olduğumuz sorulara içtenlikle ve doğru olarak yanıt verildiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. 2011 yılında Ege Bölgesi sınırları içinde yer alan illerin merkezlerinde, grafik alanında hizmet veren özel kuruluşlarda çalışan grafik tasarımcılarla sınırlıdır.
2. Yüz yüze görüşme yoluyla sorulan sorulara verilen cevaplarla ve bu cevapların analizi ile elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Kurum: Genellikle devletle ilişkisi olan yapı veya birlik, müessese. (TDK,2013)

Kuruluş: Topluma hizmet, üretim, tüketim vb. amaç ve görevlerle kurulan her şey, tesis(TDK,2013)

Özel Kuruluş: Devlete değil kişiye ait olan, topluma hizmet, üretim, tüketim vb. amaç ve görevlerle kurulan her şey. (TDK,2013)

Grafik: Sonu "-graf", "-graphy" ile biten sözcükler; tasarlanan biçime göre görüntüleme anlamındadır. Örneğin, "fotoğraf" ışıklı görüntüleme, "Litografi" taşla yazmak, vb. "Grafik sanatlar" terimi özgün baskı yöntemleriyle oluşturulan sanat yapıtlarını ve bilgi iletmek, basılmak, kitle iletişim araçlarında kullanılmak amacıyla hazırlanan; çizgi, yazı, resimle ve bunların düzenlemeleriyle ilgili tasarımları kapsar (Erkmen, 1983:75).

Sektör: 1. Bölüm, kol, dal, kesim. 2. Aynı işi yapan topluluk. (TDK,2013)

Müteharrik: 1. Yer değiştirebilen, oynar, devingen, hareketli. 2. İşleyen, çalışan.(TDK, 2013) *“Oynar(müteharrik) harf dönemi ise harflerin tek tek dizilerek baskıya hazırlandığı ve daha sonra dağıtılarak başka baskılarda kullanıldığı dönemdir. Modern matbaanın başlangıcı sayılan bu teknikte, harfler önceleri tahtadan yapılmış, tahta harfler çok çabuk yıprandığı için daha sonra dayanıklı madeni alaşımlar kullanılmıştır.(Bayram, 2002:21)”*

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Grafik Tasarım

2.1.1. İletişim ve Tasarım

“İlk insan, bulunduğu çevreyi anlama ve anlatma ihtiyacı hissetmiş ve bu ihtiyaçlarını gidermek içinde çeşitli yollar aramış ve o an ki bilgi donanımıyla çözümler denemiştir” (Ceylan, 2008: 9).

İnsanın, kendini ve çevresini anlatma çabası kaçınılmaz bir gereksinim halini almış ve günümüze kadar süregelmiştir. Bu ihtiyaç günümüzde iletişim kavramı ile şekillenmiş ve insanın olduğu her yerde iletişimin olduğu söylenebilmektedir.

Toplum Bilim Terimleri sözlüğünde T. Fikret Uçar’ın yaptığı iletişim tanımı ise “Düşünce ve duyguların, bireyler, toplumsal kümeler, toplumlar arasında söz, el-kol devimi, yazı, görüntü v.b. aracılığı ile değiş-tokuş edilmesini sağlayan toplumsal etkileşim süreci’dir” (Uçar, 2004: 16). “Ayrıca gönderici ve alıcı olarak adlandırılan iki insan ya da insan grubu arasında gerçekleşen bir duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişi olarak da tanımlanmaktadır”(Aral, 2005: 27). Becer(2002: 28)’ in yaptığı tanıma göre de “iletişim, bireyin konuşma ve işitme eylemlerinin bir arada bulunduğu bir faaliyettir. Her türlü bilginin insanlar arasındaki alışverişidir.”

Kısaca iletişim, insanın duygu ve düşüncelerini çeşitli şekillerde aktarma çabasıdır. Bu aktarma çabası birçok şekilde olabilmekle birlikte, resim, sembol, çizim v.b. ile birlikte harmanlanarak ortaya çıkan tasarımla da olabilmektedir.

“Tasarım; bir tasarlama eylemi sonucunda beliren ve asıl yapıtın gerçekleştirilmesi sırasında yönlendirici olan proje, çizim, maket ve buna benzer ürünlerin tümüdür” (Sözen, ve Tanyeli, 2003: 46).

İngilizce karşılığı design olan tasarımın sözlük anlamı ile zihinde kurmak, çizmek, plan yapmak, proje yapmak, icat etmek, yaratmak gibi kelimelerle ifadesini bulmaktadır.

Tasarım bir yaratma sürecidir. Genel bir ifade ile “Tasarım, insanın kullandığı nesnelere ile yaşadığı çevreyi, fiziksel ve ruhsal gereksinimleri doğrultusunda çağın estetik ve teknik değerleri ile yeniden üretmesi ya da düzenlemesidir” (Ergür, 1997: 387).

Tasarım konusunda yukarıdaki tanımlarla aynı anlamı taşıyan birçok tanım yer almaktadır. Ancak bu tanımlar küçük farklarla birbirinden ayrılmaktadır. “Uygulamalı tasarım dallarını üç ana başlıkta toplamak mümkündür: Endüstri Tasarımı, Çevre Tasarımı ve Grafik Tasarım” (Becer, 1997: 32).

2.1.2. Grafik

“Yunanca “Grafikos” ya da “Graphein” sözcüğünden meydana gelen grafik kelimesi anlam olarak yazmak, çizmek, resmetmek, işaret ve desen olarak tanımlanır” (Temel Britannica, 1992: 220). Bir başka tanıma göre ise biçim, desen veya çizgilerle gösterme sanatı olarak adlandırılmaktadır.

Grafik kelimesi, resim veya yazıya ait, tam tasvir olunmuş canlı, yazıya uygun şekillere ait, şekli çizgili olarak tarif edilmektedir. Grafik kelimesi genel anlamı ile tüm sanatsal teknik ve endüstriyel resim yazı ve çizimleri, çoğaltma tekniklerini, baskı için boyama ve çizim teknikleriyle yapılan resimleri kapsayabilmektedir. Bu nedenle grafik sanatlar denince yazılmış, çizilmiş baskı amacıyla resmedilmiş özgün resimlerle bunların üretilmişleri anlaşılmaktadır (Odabaşı, 2002: 17).

Eğitim, tanıtım, biçimlendirme, reklam, etkileşim ve uyarı amacıyla belli kitlelere yönelik üretimde bulunan sanat dalı olarakta adlandırılan grafik bir çok farklı tanımla anılmaktadır.

“Günümüzde uluslararası anlatım biçiminde grafik sözcüğü ortak bir ifade de kullanılmaktadır, dolayısıyla tanımda tüm insanların aynı yorumu çıkaracağı biçimde netleşmiştir. Bu yorum; grafik sözcüğünün yazmak, çizmek, görüntülemek ve çoğaltmak, anlamına geldiğini ifade etmektedir” (Tepecik, 2002: 17).

2.1.3. Grafik Tasarım Ve Grafik Tasarımcı

Bir mesajı görsel iletişim yoluyla hedef kitleye duyurma işlemini estetik kaygıyla, resim ve yazıyı birbirini tamamlayacak şekilde düzenleme işlemine grafik tasarım denir.

“Grafik sanatı herhangi bir düşünceyi, kavramı, bilgiyi ya da haberi topluma etkili ve dolaysız aktarabilmek, tanıtılabilmek amacıyla yazı, resim ve fotoğraf gibi anlatım elemanlarını kullanarak oluşturulan ve çeşitli baskı teknikleriyle çoğaltılarak yayılabilen bir iletişim alanıdır” (Becer, 1987).

Grafik tasarımda amaç düşünceyi etkili bir şekilde aktarma çabası olarak tanımlanabilir. Grafik tasarımcı ise aktarılacak olan mesajı doğru kelime ile doğru sembolize etmeli ve bir takım kurallar bütünüyle estetik hale dönüştürmelidir.

“Mesaj yani bilgilendirme; doğru yer ve zamanda, doğru insanlara yapılan açıklamaları anlamlandırabilecekleri, mantıklı ve birbirini tutan tarz ve üslup içinde sunulduğu zaman yararlı hale gelmektedir” (Günel, 2009: 4).

Grafik tasarımcı hedef kitleye sunulması istenilen mesajı design kelimesinin tanımına uygun bir şekilde zihinde kurup, planlayarak en etkili bir şekilde iletme gayretindedir. Elbette ki tüm bunları gerçekleştirirken hedef kitleyi yanıltmadan, onların duygu, düşünce, tutumlarını değiştirmeye çalışır ve düşünülmeiyeni düşünmek, yapılmayanı yapmak için uğraş verir.

“Grafik tasarımı, bir bakıma semboller sanatıdır. Grafik tasarımcı bu dalın özünde yer alan kısa sürede yoğun ve kavramsal bir iletiyi iletme işlevini görsel bir yapıda tasarlarırken sembolik ve stilize yaklaşımlardan faydalanmaktadır. Bu yaklaşım aynı zamanda evrensel bir niteliğe sahiptir. Kültürlerarası etkileşimlerde oluşabilmektedir” (Ceylan, 2008: 32).

Tasarımcı; yeni eğilimleri, teknolojik buluşları ve yaşadığı dönem içinde tartışılan sorunları yakından takip eder ve bu sayede güncel bir bilgiyi, o günün şartlarını zorlayarak sunmak zorundadır.

“Tasarımcı, estetik kaliteyi ve iletişim etkinliğini bir arada ve en üst düzeyde tutmalıdır. Estetik ve iletişim etkinliğinden ödün vermeden, kaliteli bir ürün sunmalıdır. Bu nedenle tasarımın her evresinde iletişim görevi üstlenen elemanlar tekrar tekrar gözden geçirilip irdelenmeli, mesajı hedef kitleye iletmedeki mahareti sık sık sınanmalıdır. Bu sınamalar sonucunda tasarım, yeniden ve eksiklerini gidermiş bir biçimde hedef kitleye ulaşır” (Akay, 1999: 162).

2.2. Grafik Tasarımın Tarihsel Gelişim Süreci

2.2.1. Baskının Gelişim Süreci

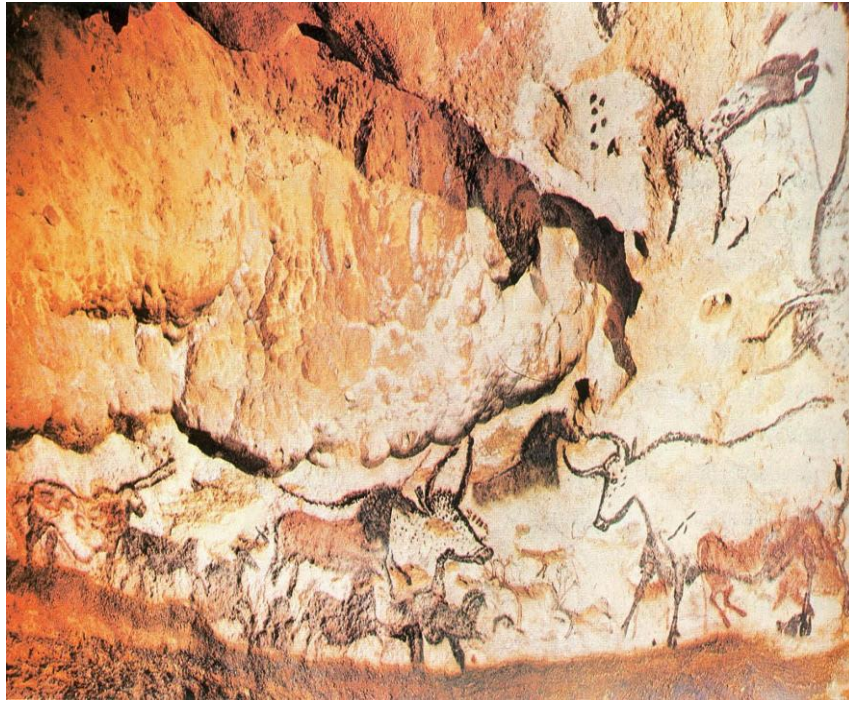
“İnsan sosyal bir varlıktır. Bu nedenle çevresindekilerle düşüncelerini, görüşlerini paylaşmak ve onlarla hayatı birlikte yaşamak ister. İnsanın yaşamını devam ettirebilmesi ve toplumsal etkileşimini sağlayabilmek için iletişim eyleminde bulunması zorunludur. İletişim insanın toplumsallaşmasının bir yansımasıdır. İnsan çevresi ile iletişim kurarak yaşar. Onun her davranışı, konuşması, susması, duruşu ve oturma biçimi, kendini ifade etmesidir; yani çevresine mesaj iletmesidir” (Günel, 2009: 6).

Ketenci, Bilgili (2006)’nin tanımına göre ise “iletişim; insanlar, toplumlar, örgütler ve gruplar arasında duygu, düşünce, tavır ve bilgi alışverişi olarak tanımlanabilir. Bu alışveriş, ortak simgeler (sözlü, yazılı ve görsel) aracılığı ile gerçekleşir. Bu sürecin ve işleyişin amacı; iki ya da daha çok kişiden oluşan topluluklar arasında bir şeyi ortak kılmak, anlaşma ve uzlaşma sağlamaktır.”

Temel iletişim olgusu genellikle etkisinde kalınan duygular yardımıyla, fiziki ve sosyal çevreden karşılıklı yansımalar ile kişide, grupta ve ya toplulukta ortaya çıkar. Bu dışa vurum görsel ya da işitsel iletişim olarak adlandırılabilir.

Kişi karşılaştığı olayları anlatma ihtiyacı hisseder. Bu anlatımda insan görsel ve işitsel duyulardan yararlanır. Tartışmasız işitsel iletişim ile anlatma olgusu etkili olsa da insanın bildiği dillerle sınırlıdır. İşitsel iletişime göre anlatım tekniği daha zorlu olan görsel iletişim daha evrensel ve etkili bir yapıdadır.

Ülkemizde 1995 yılında ilk kez Alman Arkeoloji Enstitüsü ve Şanlıurfa Müze Müdürlüğü'nün işbirliğiyle kazı çalışmalarına başlanan Göbeklitepe Höyüğü'nün ise tarihi M.Ö. 11000 tarihine kadar varmaktadır. Buradaki kazılarda Cilalı Taş Devri insanların yaşam alanlarında yer alan dikili taşların (Stel) üzerindeki resimler ve kabartmalı yabani hayvan ve bitki figürlerinin o dönemde yaşamış olan insanların sanatsal durumları hakkında bizlere fikir veriyor. Ayrıca şu an için bilinen dünyanın en eski yerleşim yeri olan Göbeklitepe'de ortaya çıkan resimler ve kabartmalar insan – çevre, insan – hayvan ilişkisini göstermekte ve bir görsel iletişim ögesi olmaktadır. Lascaux (Fransa) mağaralarında bulunan M.Ö. 25000 yılına ait hayvan ve insan figürleri(Resim 1) ellerin şablon olarak kullanılmasından dolayı çoğaltım tekniği ile yapıldığı kabul edilmektedir. Bu nedenle de bir grafik tasarım ürünü olarak kabul görmektedir.

Resim 1: “Lascaux (Fransa) Mağarası’nda Duvar resimleri”(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi 1, 2008)

“Çoğaltım tekniğinin grafik sanatların temel prensibi olduğu varsayıldığında, 6000 yıllık tarih sürecinde Anadolu ve Mezopotamya bölgesinde küçük mühür(Resim 2) silindirler ve çivi yazısıyla harmanlanmış küçük zarflar grafik çoğaltımların üç boyutlu ürünleri sayılabilir” (Tepecik, 2002: 17).

Resim 2: “Asurlar Dönemi'nden kalma Silindirik Mühür - Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi”(Mühür, 2012)

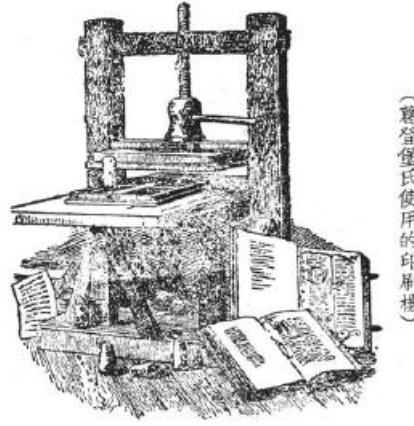
Baskı yapmayı öğrenen ilk insanlar, taş, metal, tahta gibi organik ve organik olmayan malzemeleri oyarak kalıplar elde edip, bunların yardımı ile resimlerini çoğaltmışlardır. Daha sonraki dönemlerde Sümerler ve Asurlar oydukları silindirik mühürlerle kil üzerine baskılar yapmışlardır. Mısır ve Babilliler, tahta malzeme üzerine oydukları farklı anlamlar yükledikleri şekilleri az miktarda boya sürerek mühür amacıyla kullanmışlardır. Farklı yüzey arayışları neticesinde papirüs resim malzemesi olarak kullanılmaya başlanmıştır. M.S. 105'te Çin'de kâğıdın bulunuşu baskı sanatına farklı bir ivme kazandırmıştır. Bu ilk adımlar baskı sanatının bir ifade aracı olarak kullanımını arttırmış ve zamanla birçok baskı tekniğinin doğup gelişmesine zemin hazırlamıştır(Kınık, 2005: 9).

Resim 3: “Dünyada Bilinen En Eski Kitap Diamant-Sutra”(Jubert, R., 2006)

M.S.869 tarihli Çin’de basılan “Diamont-Sutra”(Resim 3) isimli rulo kitap literatüre geçmiş en önemli eserdir. Çin’den, Japonya’ya oradan da batıya yayılmaya başladı tahta teknikleri ilk olarak doğuda geliştirilmiştir. 12. yüzyılda İspanya’ya getirilen ve ilk olarak doğuda bulunup kullanılan kâğıt, İtalya, Almanya ve Fransa’da ancak 14. yüzyıldan sonra kullanılmaya başlanmıştır. İlk olarak oyun kâğıtları ve astrolojik tasarımlarda kullanılmıştır.

1450’de Johannes Gutenberg’in farklı bir anlayışla hazırladığı baskı sistemi, insanoğlunun gelişmesinde önemli rol oynadı. Artık baskı ve çoğaltma daha kolay bir hale gelmiş, XIV. yüzyıl grafik tasarımının ağırlıklı konusu yayıncılık, genellikle de kutsal kitapların tasarlanıp resimlenerek çoğaltılması olmuştu(Günel, 2009: 9).

Resim 4: “15.yy Gutenberg matbaası” (Yuekan, Y. Y., 1939)

“Gutenberg’in geliştirdiği yeni sistemle kendi atölyesinde çoğalttığı ilk kitap İncil’di. Bu olayla birlikte baskı tekniklerinin gelişimi, baskı malzemelerinin, en başta kağıdın üretimi ivme kazanmıştır” (Uçar, 2004: 16).

Matbaa; Ortaçağ Avrupa’sında ilim ve dini etkilemiştir. Halkın artık papazların söylediği bilgiye değil, basılı malzemelerdeki bilgiye inanması papazları her ne kadar rahatsız etse de süreç içerisinde kiliseler kendi propagandasını yapmak için basılı evrakları kullanmışlardır. Bu dönemde Almanya ve Hollanda’da basılan kitaplar müteharrik harflerle basma sanatı ile gerçekleşmiştir. Yine bu dönemlerin ilk

basımlarından birisi 1454’de Venedik’te Osmanlı Türkleri aleyhinde basılan broşürlerdir.

15. yüzyılda Gutenberg ile birlikte alman basımcı Johann Fust ve asistanı Peter Schoeffer, alman basımcı ve kitapçı Anton Koberger ve İtalya Rönesansında etkili olan Albrecht Dürer dönemin önemli kişilerindendir.

Baskı teknolojisinde ki hızlı gelişmeler sonucu bakır levhalar kullanılarak metal gravür tekniği geliştirilmiştir. Günümüzde de kullanılmaya devam eden bu teknik ile 15. yüzyılda duvar, tavan ve taban süslemelerinde serigrafî kullanılmaya başlanmış, 18. yüzyılda ise din baskı çalışmaları başlamıştır.

Resim 5: “Gutenberg İncilinden Bir Sayfa (Eskilson, S. J., 2007)

Türk baskı sanatı ise 9. yüzyılda doğu Türkistan’da yaşayan Uygur Türklerinin müteharrik hurufatla çok fazla sayıda kitap basmışlardır. Aynı dönemlerde Uygur Türkleri tahta oyma tekniği ile Anadolu’da muska olarak adlandırdığımız Orta Asya’da tılsım ve dua formülleri basımında çoğaltım tekniğini kullanmışlardır. Manastırlar ihtiyaçlarını karşılamak için bu teknikle kitaplar çoğaltarak satmışlardır.

Bu teknik Anadolu'da kağıt yok iken kumaş üzerinde uygulanmış ve bu uygulama yazma adını almıştır. Özellikle Anadolu Selçukluları döneminde ve 13. yüzyılda yapılan kitapların ise tamamı el yazması ve minyatür tekniği ile yapılmıştır. 1533'de Osmanlı devletine gelerek yedi İstanbul gravürü yapan Flaman ressam Pieter Coeck 16. yüzyıldaki yükselen Türk hat ve minyatür sanatının sonucudur.

İlk olarak Selanik'te 1495'de Museviler tarafından açılan matbaayı daha sonraları İstanbul'da açılan bir çok azınlık matbaası takip etmiştir. Osmanlı devletinin Birçok kentinde 16. yüzyılda matbaalar kurulmaya devam etmiştir. Lale devrinde ortaya çıkan Batılaşma hareketinin etkisi ile coğrafya ve dil konularında ilk kitaplarını basan ilk Türk matbaası 1729'da kurulmuştur.

İlk olarak 1719'da Sultan Selimin evindeki basit tezgahta Marmara, Karadeniz, İran ve Mısır haritaları basan İbrahim Müteferrika, 1920 sonrası Çelebi Mehmet'in oğlu Paris elçisi Sait Mehmet Efendi'nin Fransa'da gördüğü basım tekniğinin Osmanlı yazısına uyarlamasını yapmıştır. İbrahim Müteferrika 1726 yılında Vesiletü't Tıbaa isimli 10 maddelik basım sanatının yararlarını anlatan gerekçeyi Sait Mehmet Efendinin desteği ile kendisine Müteferrika unvanını veren Damat İbrahim Paşa'ya sunar. Bu süreç sonunda Padişah ve Şeyhülislamın özel izinleri ile dini ilimler hakkında kitap basmak üzere matbaa kurulur ve ilk olarak Vankulu Lugatı basılır.

İbrahim Müteferrikanın 1745'deki ölümünden sonra kapanmaya kadar giden matbaa 1755'de açılır ve aralıklarla birçok kez durgunluk dönemine girer ve daha sonra kapanır. Birçok kez yeniden açılan matbaalar askeri gelişim adına kitaplar basmışlardır. 1900'lerde dahi etkisini gösteren taş baskı çalışmaları 1830'ların başlarında İstanbul'da Jacques Caillo ve Henri Cayol'un kurduğu litografi atölyesine kadar dayanmaktadır.

2.2.2. Yazının Gelişim Süreci

Tarih boyu insanoğlunun sonraki kuşaklarına iz bırakmak amacıyla birçok durum gelişmiştir. Bu durum mimari gibi sonraki kuşaklara etki bırakan bir çok alanda olduğu gibi kuşkusuz en büyük iz yayı ve yazıyla bırakılan izler ile karşımıza çıkmaktadır.

Bütün toplumlar tarihlerini, medeniyet ve kültür birikimlerini sonraki kuşaklara aktarmak istemektedirler. Bu da söz ve yazı ile

olmaktadır. Tabii ki söz kalıcı değildir. Zamanla değişebilmekte, kaybolabilmektedir. Bu durumda toplumun geçmişle bağı kopmuş olmaktadır. Nitekim yazının icadından önceki tarihi bilgimiz azdır ve kesin değildir. Genellikle ihtimallere dayanmaktadır. Yazılmış bilgiler ise, günümüze kadar gelebildiği takdirde geçmişle irtibat kurmamızı sağlamaktadır. Üstelik “söz” gibi zamanla değişme ihtimali yoktur. Bugün tarihi olayların çoğunu yazılı belgelere dayanarak öğrenmekteyiz (Eryılmaz, 2008: 8).

İnsanlık tarihinin belki de en önemli keşfi olan yazı; iletişim sürecinde bize en fazla yön veren görsel unsur olsa da pek çok simge, şekil, işaret; akılda kalıcılığı, hızlı anlamlandırılabilmesi, evrenselliği ve kolay algılanabilmesi açısından daha etkilidir. Bu anlamda ilk örneklerine M.Ö. 4000 yıllarında rastlana resim-yazı yani piktografi yazısını M.Ö. 3500 yıllarında da Mezopotamya’da kullanılmıştır.

“Grafik sanatlar tarihinde Çin’in önemli bir yeri vardır. Avrupa’dan daha önce yazı ve baskı sanatını bulan ve geliştiren bir toplum olan Çin’de, ayrıca yazı iletişim aracı olma yanında önemli bir sanat unsuru olarak ele alınmıştır. Çin yazıları harf değil kelime biçiminde yazılmaktadır” (Tepecik, 2002: 19).

Kelime karşılığı olan şekillerden oluşan yazıya da Logogram denmektedir. Çin yazısı dışında Mısır Hiyeroglif yazısı ve Çizi yazısı da Logogramdan etkilenmiştir. İsa'nın doğumuna kadar kullanıldığı bilinen Çivi ve Hiyeroglif yazılar(Resim 6) yerini hece yazısına yani Fonografiye bırakmıştır. Fonografinin en bilinmiş örneği olan Sanskritçe ise zamanla yerini harf yazısı yani Akrofoniye bırakmıştır.

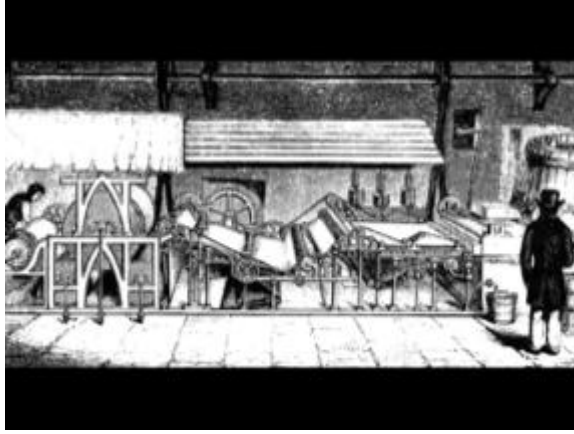
“Aslında grafik sanatların tarihindeki kimliğini kazanması yazı sanatının keşfiyle mümkün olmuştur. Bugün dünyada kullanılan yazıların kesin olarak bulunuş tarihi yoktur. Latin alfabesinin çıkış kaynağının M.Ö.1600 tarihinde Finikeliler tarafından bulunduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte Mısırlıların, Asurların, Giritlilerin ve Musevilerinde yazının keşfinde rol aldıkları ileri sürülmektedir” (Tepecik, 2002: 19).

İlk olarak Bergama Krallığı'nda yapılan keçi derisi kâğıtlara parşömen denmiştir. Keçi, koyun, dana ve ceylan gibi hayvanların derilerinin temizlenip kireç kaymağına yatırılması sonrasında kazınip yıkanması ve çerçeveye gerilerek kurutulması ile elde edilir.

İlk kâğıt ise Çin'de Ts'ai Lun adlı bir alim tarafından dut ağacının iç kabuğu kullanılarak oldukça kaygan ve pürüzsüz bir yüzey oluşturacak hamurdan yapılmıştır (Walker, 1986: 7). Kâğıt yapımına yeni bir boyut kazandıran ve geliştiren Ts'ai Lun kâğıt hamuru olarak lifli bitkiler, pamuklu elbiseler, hurda balıkçı ağları gibi bir çok madde kullanmıştır.

Kâğıdın Çin sınırlarının dışına çıkışı ise İpek Yolu ile ilk olarak Çinin batısına yayılmıştır. 751 senesinde Talas Savaşı ile Müslümanlara esir düşen Türk ve Çinli kâğıt ustalarından kâğıt imalatını öğrenen Müslümanlar İslam dünyasına kâğıdı tanıtmıştır. Zamanla Semerkant, Bağdat, Şam, Kahire ve 1100 yılında İspanya'ya kadar ulaşır. Daha sonrasında Fransa, İtalya, Amerika ve bütün dünyaya yayılır.

Kâğıt imalatında(Resim 7) en önemli malzemelerden biri ince gerilmiş kumaşı tahta çerçeve ile çevreleyen süzgeçtir. Kazanlarda kaynatılan hamur, süzgeç yardımı ile süzülür ve geriye kalan malzemenin kurutulması ile kâğıt elde edilmektedir. Elbette ki bu yöntemle elde edilen kâğıt üretiminin çok fazla zaman alması çeşitli değişikliklere sebep olmuştur. Modern üretim tekniklerinin gelişimi ile ham madde değişiminin yanı sıra seri üretim değişimi de yaşanmıştır. İlk olarak %99'u su olan kâğıt hamuru öncelikle ince eleklerden geçirildikten sonra keçe kaplı merdaneler arasından geçirilir. Hala %70'i su olan tabaka halindeki hamur sıcak merdaneler arasından geçirilerek suyundan arındırılır. Bu işlemin ne kadar fazla yapılırsa kâğıt o kadar parlaklık kazanır.

Resim 7: “Nicholas Louis Robert Tarafından Yapılan Kağıt Makinesi” (Epp, H. R. and Reimer, M., 2002)

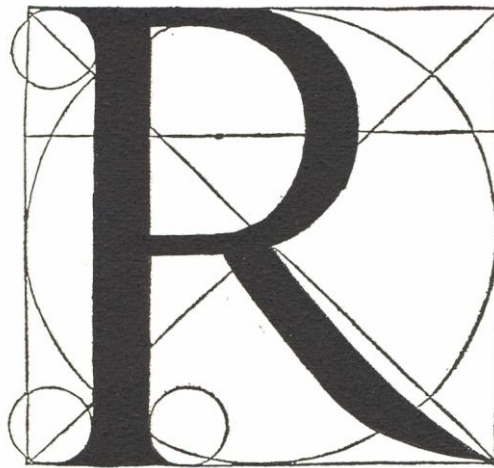
2.2.4. Grafik Tasarımı Etkileyen Sanatsal Hareketler

16 yüzyıl ise dönemin Avrupa devletlerinin geliştiği veya altın çağlarını yaşadıkları dönemdir. Bunun yanında bu dönemde Avrupa da mezhepler arası din savaşlarının yaşandığı dönemdir. Bu dönemin ruhunu ifade eden en önemli resimlerden bazıları ise Leonardo da Vinci'nin “Son Akşam Yemeği” (1495), Raphael Santi'nin “Atinalıların Okulu” (1509), ve Michelangelo'nun Sistine Şapel'i tavanındaki eseri olarak sıralanabilir (1512). 16. yüzyıl sanatçıları denge, uyum, birlik, yalınlık ilkelerine önem vermişlerdir. Işık, resme derinlik, hacim ve birlik vermek için kullanılmıştır. Bu dönem tasarımlarında çizgi, ton, hacim, renk öğeleri dengeli ve uyumludur. Bu doğrultuda sayfa düzenlemeleri ise şık ve mantiki, ölçülü bir hal almıştır. Ayrıca bu dönemde Leonardo da Vinci, Raffaello ve Michelangelo'nun olgunluk yapıtlarını gerçekleştirdikleri Roma okulu; Giorgione ve Tiziano'nun öncüleri olduğu Venedik Okulu; Carracci ailesinin öncülük yaptığı Bologna okulu(Resim 8) dönemin önemli sanat eğitimi kurumlarıdır. Dönemin grafik sanatlar adına kuşkusuz en önemli gelişmeleri ise;

Resim 8: “The Maiden And The Unicorn, Palazzo Farnese, 1602”(Bologna okulu, 2012)

Birçok matbaa kurulmuş ve yüksek kalitede baskılar yapılmaya başlanmıştır. İlk kez roman ve italik uyarlaması Claude Garamond tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha önceleri Leonardo da Vinci, Luca de Pacioli(Resim 9) ve Albrecht Dürer tarafından da gündeme getirilmiş olan; Roman majiskül harflerinin oranlamasında ideal insan vücudunun temel alınması gerektiği fikrini savunan “Champs Fleury” adını taşıyan kitap Geofroy Tory tarafından üretilmiştir.

Resim 9: Luca de Pacioli, Venice Tipografi Çalışması(1509)(Jubert, R., 2006)

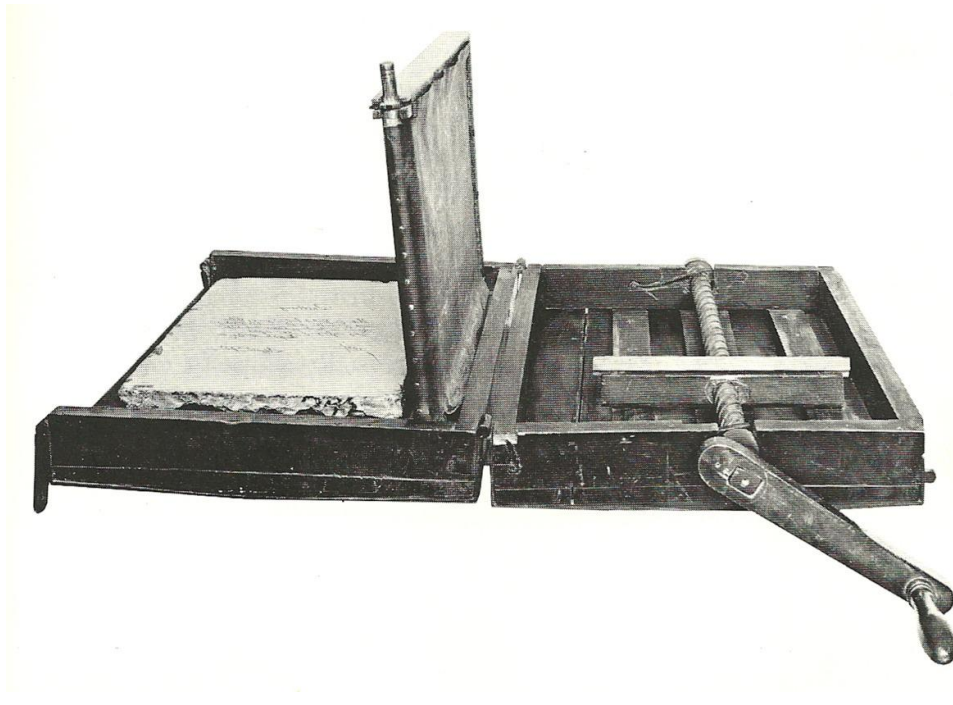
17. yüzyıl ise düzenli basımı getirmiş bunun sonucunda ilk düzenli yayınlanan gazeteler basılmaya başlanmıştır. 18. yüzyıl ise devrim çağı olmuştur. Bu dönemde gerçekleşen zirai, endüstriyel ve ticari devrimler en başta ekonomik olarak yüzyılı şekillendirmiştir.

“1700’lerde, matbaacılık tam bir endüstri haline gelir ve okuyucu halk, basımcılar ve yayıncılar daha iyi harflere, kâğıt ve baskı çalışmalarına gerek olduğu ihtiyacını görürler. İngiliz matbaacılık sektörü için her şeyi yapmış olan John Baskerville(Resim 10) en mükemmel sonuca ulaşmak adına kendi harfini tasarlayarak, mürekkebi ve kâğıdı tecrübe ederek 1757’de Virgil’in çalışmaları adlı ilk kitabını basmıştır”(Günel, 2009). İspanyol grafik sanatçısı Goya(Resim 12) bu dönemin en önemli sanatçılarından.

ABCDEFGHIJKLM
 NOPQRSTUVWXYZ
 abcdefghijklmnopqrst
 uvwxyz 1234567890.?!*

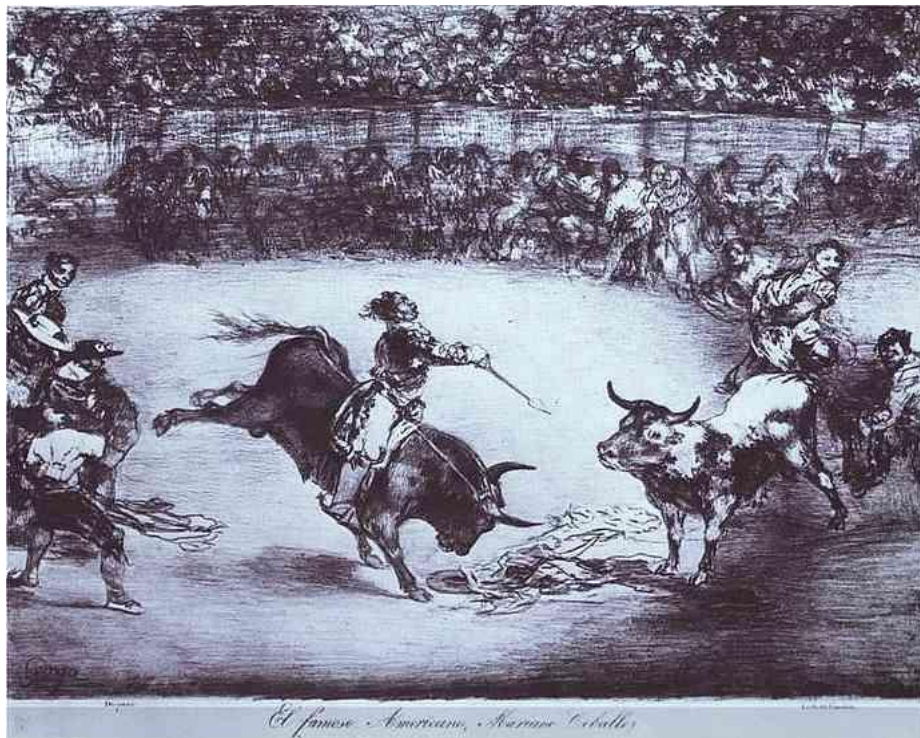
“... Baskerville had to invent new inks in order to make the slender, delicate shapes of his letters stand out on the page.”

Resim 10: “John Baskerville, Baskerville Roman Tipografi Çalışması” (Eskilson, S. J., 2007)

Resim 11: Aloys Senefelder, Taşnabilir Litografi(Dohmen, W., 1982)

19. yüzyıla kadar tam anlamı ile ticari ve artistik potansiyeline ulaşamayan Litografi “taşbaskı” tekniğinin bulunuşu da yine bu dönemde Bavyera’lı Aloys Senefelder(Resim 11) tarafından 1798’de gerçekleştirilmiştir (Craig ve Borton, 1987: 54).

Resim 12: “Goya, Boğa Güreşi, Taş Baskı Çalışması”(Jones, S., 1967)

Doğal olarak bu gelişim, dönemin tipografisiyle etkileşim içinde sürdü. Yeni imkânlar, farklı formların oluşmasına yardımcı oldu. Tonlamaların kullanımı, yarım ton resimler ve yazının birlikte kullanıldığı afiş örnekleri yarattı. Bir diğer avantajı ise, kâğıdın ezilip zarar görme riski az olduğundan defalarca üst üste baskı yapılabilmesi ve renk sayısının arttığı sonuçlar elde etmeye imkan vermesiydi. Litografinin görsel yapıya getirdiği bir başka değişiklik ise fotografik etkinin güçlenmesiydi. Özellikle afiş ve detay gerektiren işlerde yoğunlukla başvurulan bu tür, günümüzde kullanılan ofset tekniğine alt yapı teşkil etmiştir (Uçar, 2004: 104).

19. yüzyıla kadar grafik tasarım adına günümüze bırakılan izler bu yüzyıldan sonra birçok sanat akımının etkisi ile devam etmiştir.

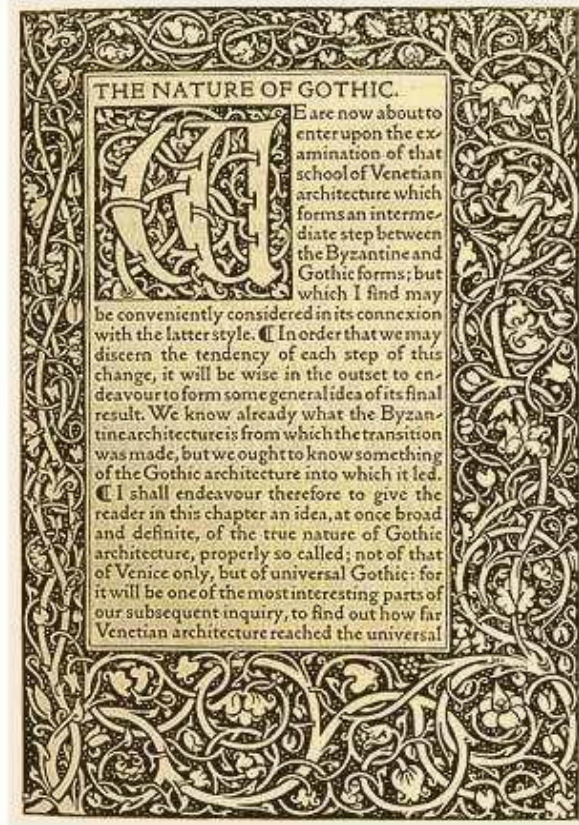
2.2.4.1. 19. YY Arts and Crafts Akımı - 1850

Endüstri Devrimi'nin sosyal, ahlaksal ve sanatsal karmaşasına bir karşı çıkış olarak 19.yy sonuna doğru (1850-1910) doğan ARTS AND CRAFTS hareketi sanatlar ve el sanatları anlamına gelmektedir. Victoria Dönemi'nin ucuz ve kötü seri üretim ürünlerinin niteliksizliğini vurgulayarak tasarımın gerekliliğini ve el sanatlarına dönüşü savunan W.MORRIS hareketin önderi sayılır.

Morris, Arts and Crafts'ın felsefesine ilham kaynağı olan yazar ve sanatçı RUSKIN'ın düşüncelerini sanat ve tasarım yoluyla gerçekleştirmeyi amaçlamış, ortaçağda üretilmiş olan kitap ve harf tasarımlarını inceleyerek yeni ürünler ortaya koymuştur. Gotik harfleri(Resim 13) inceleyerek yarattığı Golden, Troy ve Chaucer harf karakterleri, bu tarz harflere yeniden ilgi duyulmasına yol açmış, Avrupa ve Amerika'da da benzer tasarımların gerçekleştirilmesiyle, baskı sistemleri için elverişli harf karakteri çeşitlerinin çoğalmasını sağlamıştır. Morris, kitap tasarımının bir sanat haline gelmesine yol açan kitapları, kendi kurduğu basımevi Kelmscott'ta elde yapılmış kâğıtlar üstüne çok büyük bir özenle el tezgâhlarında basıp, yine elde

oyulmuş tahta kalıplarla inisiyal (yazının ilk kelimesindeki baş harfin illüstratif tasarımı) ve sayfalan çevreleyen bordürler kullanarak hazırlamıştır. Ortaçağ el yazması kitaplarını çağrıştıran bu kitaplardan The Work of Geoffrey Chaucer (1896; Geoffrey Chaucer'in İşleri) en ünlü olanıdır. Morris'in el sanatları ve malzemenin değerini anlayarak onu kullanmaya ağırlık vermesi, daha sonra Modernizm ve özellikle BAUHAUS okulu tarafından benimsenmiş, UYGULAMALI SANATLAR'ın güzel sanatlarla aynı değerde görülmesine ve gündelik kültürün tasarımını kendine meslek edinen sanatçı-tasarımcı tipinin ortaya çıkmasına yol açmıştır(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008, s.618).

Mimar Arthur Mackmurdo; Arts and Crafts ilkelerine yaygınlık kazandırmıştır. "1884 yılında yayınlanmaya başlanan "Hobby Horse" adlı dergide sanat ve tasarım bir Ortaçağ anlayışı içinde ele alınıyordu. Mackmurdo'nun yarattığı organik biçimler "Art Nouveau" akımının habercisiydi" (Günel, 2009: 14).

Resim 13: "William Morris, The Nature of Gothic(1892)"(Eskilson, S. J., 2007)

2.2.4.2. Art Nouveau Akımı - 1890

1890-1910 yılları arasında bütün dünyayı etkileyen Art Nouveau, dekoratif bir sanat ve tasarım stilidir. Özellikle illüstrasyon, kitap ve afiş alanlarında oldukça başarılı çalışmaların yapıldığı Art Nouveau akımında, Jules Cheret ile başlayan sanat afişi geleneği, Henri de Toulouse-Lautrec ve Alphonse Mucha ile devam etmiştir.

“İngiltere’de Aubrey Beardsley Art Nouveau resimlemelerinin başarılı örneklerini verdi. Viyana’da “Sezession stil” adı verilen benzer bir üslup egemen oldu. Serifsiz yazı karakterleri kare ve dikdörtgen bloklamalar içinde sıkça kullanıldı. Art Nouveau Grafiği’nin Avusturya’da ki önemli temsilcileri arasında Josef Hoffman, Koloman Moser ve Alfred Roller sayılabilir” (Becer, 2005: 99).

“Endüstri Devrimiyle ortaya çıkan seri üretim ve mekanizasyona tepki olarak ortaya çıkan, seri üretim karşısında isyan bayrağı çeken, güzellik arayışı içinde olan sanatçıların kendilerinden de bir şeyler katarak özgün ve tek olanı yaratma yoluna gittiği; akıcı, zarif ve dalgalı çizgilerin kullanıldığı bu akım Yeni Sanat olarak da isimlendirilmiştir” (Günel, 2009: 15).

Art Nouveau; mimariyi, resim sanatını, metal işlerini(Resim 14), grafik desenleri, hatta kadın modasını etkilemiş ve bir çok iz bırakmıştır. Paris, Viyana, Barselona, Brüksel, Münih, Glasgow, Helsinki ve Norveç’de ki gibi birçok şehirde Alesund, Art Nouveau, Jugend-stil tarzı binalar günümüze kadar gelen örneklerdir.

“Almanya’da Jugendstil (Art Nouveau) dönemindeki en önemli Grafik gelişmelerden bir diğeri de kurumsal kimlik çalışmalarıyla tanınan tasarımcı Peter Behrens’in özellikle AEG firması için gerçekleştirdiği geometrik biçimleri birarada kullanarak, estetik ve işlevin birbirini desteklemesi gerektiği hatta güzelliğin işlevsellikten doğması gerektiği düşüncesini savunarak, Jugendstil’i endüstri topluluğuna uyarlamaya çalıştığı logo çalışmasıdır”(Günel, 2009: 15). “19. yüzyıla tepki niteliği taşıyan bu görüşe “Neue Sachlichkeit” (Yeni Nesnelcilik) adı verilmektedir” (Becer, 2005:101).

Resim 14: Armindo Da Costa, Lamba, Art Nouveau(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi 1, 2008)

2.2.4.3. Kübizm - 1907

Fotoğraf makinesinin bulunuşu ve gerçeğin ayrıntılı olarak görünmesi ile ressamların kendilerine görevlerinin ne olduğunu sormalarını sağlamıştır.

“Kübizm, temelde, çağdaş yaşamı aktarabilecek yeni bir anlatım türü arayan geç kuşak sanatçıların, 19.yy sonlarında oluşan akımlara kendi sanat anlayışlarını özdeşleştirememelerinden doğan tedirginliğin ve doyumsuzluğun bir sonucudur” (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008: 922).

Bu hareketin başlangıcı 1907’de Picasso’nun atölyesinde yapmış olduğu “Avignon’lu Kızlar”(Resim 15) adlı tablosudur. 1907-1909 zaman dilimi içerisinde Picasso ve George Braque Kübist akımın tarzını belirleyen yapıtlar gerçekleştirmişlerdir.1. Dünya savaşı dönemi sürecinde de gelişmelerine devam eden akım ticari ve sanatsal alanlarda uygulanmış özellikle 1920’lerin afiş ve reklam tasarımlarında etkisini göstermiştir(Günel, 2009: 16).

Resim 15: “Picasso, Avignonlu kadınlar(1907)” (Krausse, A.C., 2005)

2.2.4.4. Gelecekçilik(Fütürizm) - 1909

La Figaro gazetesinde 20 şubat 1909’da yayınlanan fütürizm manifestosu yayınlandığında İtalyan şair Filippo Marinetti(Resim 16) fütürizmi savaş heyecanını, makine çağını, hızı, modern yaşamı ve devrimi yücelten, burjuva toplumunun geleneklerine, ahlak anlayışına karşı çıkan, tüm yerleşik değerleri yıkmak için çağrıda bulunan devrimci bir sanat hareketi olarak tanımlamıştır. İlk olarak bir edebiyat hareketi olarak başlayan fütürizm zamanla görsel sanatçılar tarafından da benimsenmiştir.

İtalyan şair MARINETTI, klasik geleneğe karşı çıkarak şiirdeki tüm edebî kuralları yıkıp tipografik bir devrim gerçekleştirmiş; tipografik elemanları sözel ifadenin görsel simgeleri dışında, kavramları ifade etmek için görsel elemanlar olarak kullanmayı başlatmıştır. Böylece "serbest tipografi” ve “özgürlüğüne kavuşan sözcükler” adlan altında basılı sayfada yeni ve resimsel nitelikli tipografik bir tasarım doğmuştur. Gelecekçilik, Stéphane Mallarmé’nin *Un Coup de dés jamais n'abolira le hasard* (1897; *Zorla Şans Dönmeyecek*, 1985) ve APOLLINAIRE’in *Calligrammes* (1918; *Kaligramlar*) adlı şiir kitapları gibi Gelecekçi şairlerin ürünleriyle birlikte özellikle tipografik alanda

yeni bir görsel anlatım dili yaratmış ve bu dil günümüze kadar gelişerek kullanılagelmiştir(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008: 620-221).

Resim 16: “Filippo Tommaso Marinetti, Mots en Liberte(1914)”(Jubert, R., 2006)

2.2.4.5. Suprematizm ve Konstrüktivizm - 1913

1913'te soyut bir sanat hareketi olarak Rusya'da C.Malevich tarafından başlatılan ve daha sonra El Lissitsky, L. Moholy Nagy, A.Rodchenko'nun akıma katılmasıyla resimlerinde yalnızca temel geometrik biçimleri kullanarak benzer nitelikte yapıtlar vermişlerdir. 1920'lerde resmi ideolojiye uyum göstermediği gerekçesiyle Malevich dışındaki izleyicileri Rusya'yı terk ederek Almanya'da Bauhaus'a katılmışlardır.

Konstrüktivizm adı 1914 de Vladimir TATLİN tarafından önerilmiştir. Geleneksel resim ve heykelden farklı olarak, değişik malzeme kullanarak kurduğu yapıtları için düşünülmüştür. İsim buna benzer plastik yapıtlar için olduğu kadar, giderek tüm geometrik

birimlere dayanan yapıtlar içinde, iki boyutlu dahi olsalar kullanılmaya başlanmıştır. (Ögel, 1977: 27)

“Sanat yapıtının biçimi iki temel ilkeyle düzenlenmiştir. Gereç ve yapı. Bunlarla gereçler kendini bir bütünlük içinde düzenler ve sanatsal mantık ile derin anlamını kazanır.” (Küpçüoğlu, 1997: 12).

V.Tatlin(Resim 18), A.Pevsner, N.Gabo, W.Kandinsky, K.Malevich gibi sanatçılar bu akımın önemli temsilcileri arasındadır. Tipografi, montaj ve fotoğrafla tasarım yapma konusunda öncü olan Rodçenko(Resim 17) Konstrüktivizm'in en etkin temsilcilerindendir.

Rodçenko, toplumsal görüşleri doğrultusunda, bireysel ifadeler yerine, geniş halk kitlelerine eğilip sorumluluk yüklenmek gerektiğine inanarak 1921'de ressamlığı bırakmış ve tasarıma yönelmiştir. Mayakovski'nin Pra eta (1923; Şeyler Üzerine) adlı şiir kitabı için ilk kez bir dizi fotomontaj hazırlamıştır. Tasarımlarında güçlü geometrik konstrüksiyonlar, saf renklerden oluşan geniş alanlar ve özlü, okunaklı yazılar kullanan Rodçenko'nun ağır siyah serifsiz el yazılan, daha sonra Sovyetler Birliği'nde yaygın olarak kullanılan kalın serifsiz harf karakterlerinin kaynağı olmuştur. Çeşitli dergilerde uyguladığı fotomontaj çalışmalarının 20.yy'ın rasyonel (akılcı) çağına uygun yeni bir illüstrasyon tekniği yaratacağına inanmıştır. Ancak tüm bu sanat etkinlikleri Sovyetler Birliği'nin 1922'den başlayarak ilerici sanatçıları şüpheyile karşılayarak, onları kapitalist kozmopolitanizmle suçlaması ve Toplumcu Gerçekçi resim sanatını özendirme kararı alması ile Konstrüktivizm'in Sovyetler'de gelişme olanağını ortadan kaldırarak, daha sonra Batı'da gelişmeye devam etmesine neden olmuştur. (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008: 620)

Resim 17: “Dobrolet, Rodchenko, Poster Çalışması(1923)”(Eskilson, S. J., 2007)

Resim 18: “Vladimir Tatlin, Tipo resim(1920)”(Eskilson, S. J., 2007)

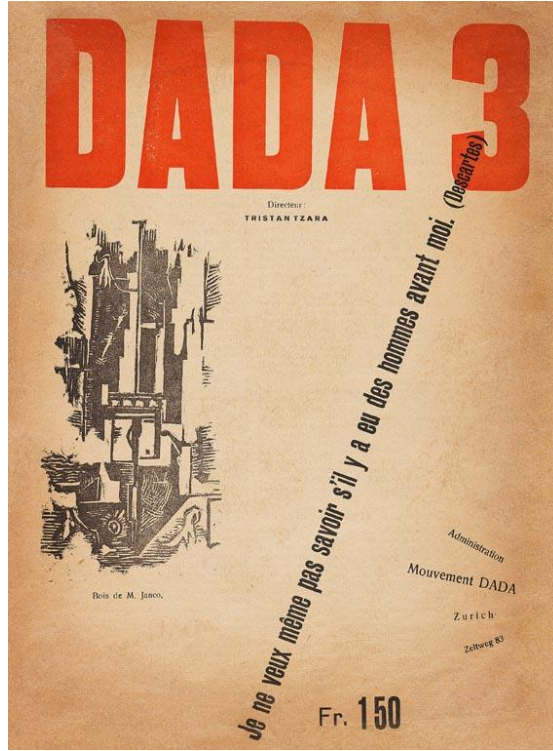
2.2.4.6. Dadacılık - 1916

Zamanının geçerli tüm eğilimlerine güçlü bir karşı çıkış olan dadacılık Zürih'te 1916'da kurulmuştur. Geleneksel resim malzemelerinin yerine hazır maddeleri ve kolaj tekniğini getiren dadacılık yeni bir sanat biçimi yaratmaktan yerine kabul gören tüm sanat anlayışlarını yıkmayı hedeflemiştir.

Betimleme sorununu sanatın gündeminden çıkarmaya çalışmışlardır. Ona göre, görünürde sanatsal nitelikte olmayan nesnelere yeni bir dizge içinde kullanarak sanat eylemi yalnızca bir dizge değiştirme uğraşı olmuştur. Betimlemeyi sanattan çıkarma uğraşlarına en güçlü örneklerden biri dadacı şiirdir. Şiirleri tümüyle uydurma, anlam yapısına ve sırasına uymayan sözcükler kullanarak oluşturmuşlardır. Sanat tarihi boyunca o güne dek tartışılmadan süregelen anlayışları tartışmaya açan bir düşünce ve eylem hareketi olmuştur(Kara, 2008: 22).

New York'a 1915'te Marcel Duchamp ile birlikte Picabia eserlerini Alfred Stieglitz'te sergilemiştir. Biri mekanik-grafik eserlerini, diğeryse ilk 'ready made'lerini sergilemiştir. Gündelik eşyaların gülünç yanlarını ortaya koyan ve onları gülünçleştiren eserlerin sergilenmesi ile bilinçli sanat karşıtı anti-art ortaya çıkmıştır.

Marcel Duchamp New York'ta 1917'de ilk Amerikan Bağımsızları sergisine aldığı bir pisuarı 'R.Mutt 1917' imzası ile göndererek katılmış ve bu eser geri çevrilmiştir. Kübist ressamlar gazete parçaları, muşamba, sunta gibi kimi hazır maddeleri kolaj resimlerinde kullanmışlardır fakat bu maddeler resmin içerisinde bir eleman olarak yer alırlar. Ancak Duchamp hazır maddeyi olduğu gibi farklı kurgularla sanat eseri şeklinde sundu ve sanat nedir? Sanat eseri nedir? gibi sorulara verdiği cevaplarla sanatın gündemine yeni ve kavramsal bir yaklaşım getirmiştir(Kara, 2008: 23).

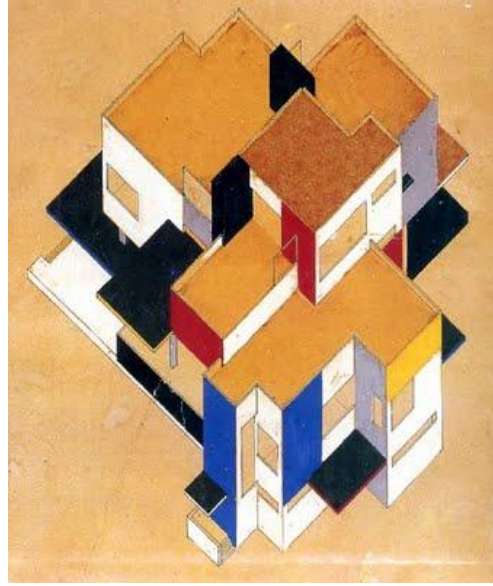
Resim 19: “Tristan Tzara,Dada 3(July 1917)”(Eskilson, S. J., 2007)

2.2.4.7. De Stijl - 1917

Resim, mimari, plastik, iç mekan tasarımı veya kitap tasarımı dahil biçimlerin daima dik açılı, renklerin ise temel renkler kırmızı, mavi, sarı olmasını savunan De Dtiyl grubu 1917’de Van Doesburg(Resim 20), Mondrian, Huszâr, Oud ve ressam Bartvan der Leck (1876-1958) ile birlikte Hollanda’da aynı yılın son baharında *De Stijl* dergisini çıkarmaya başlamışlardır.

Yeni bir mimarlık ve grafik tasarım dili yaratmak isteyen bu sanatçılar teknolojiyi, toplumsal ve insani değerleri, görsel biçimle birleştirmeye çalışmışlardır. Grafik tasarımda, özellikle tipografide Van Doesburg ile Huszâr yuvarlak ve eğrisel çizgilerden kaçınarak, serifsiz harf karakterleri kullanırken, harfler genellikle dar dikdörtgen birimlerin bir araya gelmesinden türetilmiş sayfa düzenleri (*layout*) bir sayfa grid’i (kanava) üstünde asimetrik bir biçimde oluşturulmuştur. Baskıda siyahla yarışabilir bir grafik güce sahip olması nedeniyle kırmızı, ikinci renk olarak tercih edilmiştir. De Stijl hareketi, önderi Van Doesburg’un 1931’deki zamansız ölümü nedeniyle son

bulmuştur. Rusya ve Hollanda'da başlayan yalın karakterli görsel bir sanata ulaşma girişimleri, 20.yy boyunca görsel disiplinleri ilgilendiren başlıca konu olmaya devam etmiş; De Stijl'in grafik tasarıma uygulanan başlıca yönlerinden biri, bu geometrik duyarlılığın, basılı sayfayı düzenlemek üzere kullanılması olmuştur(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008: 620-221).

Resim 20: “Theo Van Doesburg, De Stijl’(1923)”(Eskilson, S. J., 2007)

2.2.4.8. Bauhaus - 1919

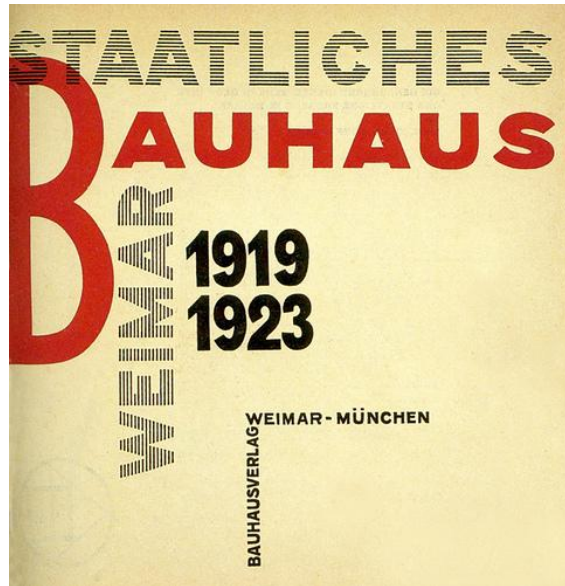
Weimar Arts and Crafts okulu savaş sonrası Walter Gropius tarafından açıldıktan sonra bir güzel sanatlar okulu ile birleşerek yeni bir sanat eğitimi biçimi geliştirmek üzere Devlet Bauhaus okulu ismini almıştır.

“Bauhaus, De Stijl ve Konstrüktivizm’in büyük oranda etkisi altında kalmakla beraber, bu üslupları sadece kopya etmekle kalmamış, onların biçimsel ilkelerini kavrayarak, tasarım sorunlarına uygulanabilecek bir şekle dönüştürmüştür.” Bauhaus okulu Almanya’nın savaşta yenilgiye uğramasından kaynaklanan ekonomik, politik ve kültürel alanda yaşadığı sıkıntılı ortamda, yeni bir sosyal düzen arayışı içerisinde kurulmuştur. Bauhaus, birçok sanat akımının temsilcilerini barındıracak olan bir sanat okulu olarak, sanat ve

teknoloji birlikteliğini hedeflemiştir. “Bauhaus güzel sanatlarla uygulamalı sanatlar arasındaki sınırları ortadan kaldırarak, sanatı, tasarım yoluyla, yaşamla yakın bir ilişki içine sokmayı amaçlamıştır.” (Bektaş, 1992; 69-81)

“Bauhaus, heykeltıraşlık, resim, uygulamalı sanatlar ve el işçiliğini, yeni bir yapı sanatı biçiminde yeniden birleşerek; her çeşit sanat yaratısının bir araya getirilerek bir bütün oluşturmasını ve bu yapı sanatının birbirlerinin ayrılmaz temel öğeleri olmalarını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda okul, atölyenin hizmetindedir ve bu nedenle Bauhaus’ta öğretmenler ve öğrencilerin yerini çıraklar, kalfalar, ustalar almıştır. Bauhaus’ta el becerisinden yola çıkılarak organik bir eğitim verilmektedir. Bu okulda, sıkı bir öğrenim süreci, bireyselliğin özgürlüğü, katı olan her şey yerine, yaratıcılığı tercih etme, her zaman ön planda tutulmaktadır. Bu doğrultuda Bauhaus, okulların atölyeler içinde erimesi gerektiğini öngörmektedir. (Batur, 1997: 236-238)”

Bauhaus okullarında eğitim veren ve eğitim alan Klee, Kandinsky, Feininger, Itten, Moholy-Nagy, Van Doesburg, Mondrian, Maleviç, Gropius, Herbert Bayer(Resim 21), Albers, Joost Schmidt, Mies Van Der Rohe ve daha birçok sanatçı bulunmaktadır.

Resim 21: “Bauhaus, Herbert Bayer’in Bir Çalışması”(Staatliches Bauhaus Weimar, 1919-1923)

2.2.4.9. Yeni Tipografi - 1920

Bauhaus ve Rus Konstrüktivistlerin görüşlerinden etkilenen Jan Tschichold ile Dada hareketinin devingen yapısıyla De Stijl'in işlevselliğini ve biçimselliğini birleştiren Piet Zwart akımın iki önemli sanatçısıdır.

Çağdaş Tschichold gibi Piet Zwart da, işlerinde asimetrik sayfa düzenini tercih etmiştir. Tipografinin iletişim işlevini yerine getirebiliyor olması Zwart'ın tasarımlarında(Resim 22) ana amaçlardan biridir. Çünkü içinde bulunulan zaman makine çağıdır, makede esas olansa harekettir. Buradan yola çıkarak, Zwart'ın ilham kaynaklarının, makine ve endüstriyel üretimin sistematik işleyiş ritmi olduğu ve burada da Fütürizmin etkisinden söz edilebilir(Uslu, 2006: 21).

“Harf karakterlerinin, metnin içeriğine ters düşmemesi gerektiğini, aksine onu görsel olarak da desteklenmesi gerektiğini savunan Zwart, bu düşüncesini, geleneksel tipografinin statik uyuma dayanan yapısını kırıp, ritmik-dinamik bir kompozisyon anlayışı geliştirerek tasarıma uyarlamıştır” (Bektaş, 1992: 91).

Resim 22: “Piet Zwart, Reklam Broşürü”(Tschichold, J., 1987)

2.2.4.10. Tasarımda Modernist Dil - 1920

Makine ve teknolojiye duyulan güven I.Dünya Savaşı'ndan sonrası toplumların ortak konusu haline gelmiş ve bu durum sanat ve tasarıma da yansımıştır. Leger mekanik, makine ürünü, endüstriyel biçimleri önemli birer tasarım kaynağı haline gelmesini sağlamış; Kübizm'in ve Gelecekçilik akımlarında yeni ve önemli yeniliklere esin kaynağı olmuştur.

Kübizm'i doğrudan çalışmalarına uyarlayan grafik tasarımcılar arasında, Londra'da çalışan ABD'li E.McKnight Kauffer, Kübizm'den sonra Gelecekçilik'i de tasarımlarına uyarlarken, abartma ve yalın anlatım gibi yöntemlerle çalışan sanatçılara eğilim duymuş, ancak bu anlayışı kopya etmeden, sadeleştirerek ve daha etkili simgeler üreterek uyarlamıştır. Modernizm'in ilke ve biçimlerini grafik tasarıma uyarlayan tasarımcılar arasında Rusya'dan Fransa'nın başkenti Paris'e göç etmiş olan Cassandre (Adolphe Jean-Marie Mouron; 1901-68) yaratıcılıkta gösterdiği olağanüstü başarısıyla özel bir konuma sahiptir. 1923-36 arasında ürettiği afişlerle modern sanat hareketlerinin biçimsel dilini Fransız reklam tasarımlarına uyarlayan Cassandre, iki boyutluluğun egemen olduğu tasarımlarını net ve sadeleştirilmiş renk planlarından oluşan gösterişli bir yalınlıkla gerçekleştirmiştir. Keskin gözlem gücüyle konuyu önce çözümleyip sonra, son derece yalınlaştırıp, aktarmak istediği düşünceyi genelde tek bir simgeye indirgemiş ve bu görsel imgeyi tipografiyle öylesine bütünleştirmiştir ki, ikisini birbirinden ayırmak olanaksız hale gelmiştir. Cassandre, bu tasarım yaklaşımıyla mesajın en etkili biçimde ifade edilmesini sağlamıştır. Kübizm, Gelecekçilik ve Konstrüktivizmden yararlanarak gerçekleştirdiği çalışmaları onun teknik dünyanın yapısına ve ilerlemeye duyduğu sarsılmaz güvenin grafik ifadeleri olmuştur. Modernizm'i çalışmalarına uyarlayan bir başka Fransız sanatçı Jean Carlu(Resim 23) ise kısa telegrafik metinleri, güçlü geometrik biçimleri, strüktür ve simgesel görüntüleri bir araya getirirken, düşünceleri ifade etmek için, doğal biçimleri hemen hemen piktografik silüetlere dönüşecek kadar yalınlaştırarak kullanmıştır. Kübizm ve öbür modern sanat hareketleri, grafik tasarımın görsel dilini 1920'lerin refah

ortamı ve 1930'ların ekonomik bunalım yılları boyunca etkilemiş; ayrıca II.Dünya Savaşı'nın iletişim gereksinimlerine cevap veren grafik çözümlere de yeterli katkıyı sağlayabilmiştir(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008, 620-221).

Resim 23: “Jean Carlu, Perrier(1942)”(Eskilson, S. J., 2007)

2.2.4.11. Gerçeküstüçülük(Sürrealizm) - 1924

1924'te bir grup Fransız şair ve yazar tarafından Paris'te kurulan sürrealizmin kökleri dadacılığa dayanmaktadır. “Dada'yı izleyen gerçeküstü yaklaşım, Sigmund Freud'un psikiyatrik teorilerinden esinlenen, insanın iç dünyasını ve bilinçaltını kurcalayan sanattır. En tipik örnekleri Salvador Dali(Resim 24) tarafından gerçekleştirilmiş olan rüyalardaki nesnelerin sürekli anlam ve şekil değiştirdiği kombinasyonların bulunduğu kuşku uyandıran rüya sahneleridir” (L.S. Aran ve T. Aran, 2005: 229).

1921'de Parise gelerek sürrealizme katılan Man Ray hem karanlık oda hemde stüdyo çalışmalarında denenmemiş yepyeni görüntüler yaratmıştır. Fotoğraf makinesi kullanmadan karanlık odada ışığı çizim aracı olarak kullanarak yeni deneysel teknikler geliştirmiştir.

“Grafik formlar ve grafik düşünme yeniden şekillenmiş, görsel iletişim ve modern illüstrasyonun gelişmesinde çok ciddi etkileri olmuştur. Marx Ernst Hans Arp, John Miro önemli temsilcileridir”(Günel, 2009: 17).

Resim 24: “Salvador Dali, Belleğin İnadi”(Klingsöhr-leroy, C., 2006)

2.2.4.12. New York Okulu - 1940

Avrupa’da kuramsal temellere dayanan tasarım düşüncesi, Amerika’da gündelik soruları çözmeye yönelik bir grafik tasarım düşüncesi şeklindeydi. 1960 yıllarında Amerikan grafik tasarımının önemli temsilcilerinden olan tasarımcı ve sanat yönetmeni Herb Lubalin; 1940’ larda başlattıkları ve 1950’ lerde kendi tarzına ulaşan Avrupa’dan etkilenen Amerikan grafik tasarımına “Amerikan Grafik Dışavurumcu Okulu” adını vermiştir.

Görüntüye dayalı kontrastları yalın bir anlatım içinde başarıyla kullanan Paul Rand, (Resim 25)organik biçimlerden oluşan yalın bir dil geliştirmiş ve özellikle film grafiği alanında başarılı çalışmalar yapmış olan Saul Bass, Alvin Lustig, Alex Steinweiss ve Bradbury Thompson bu dönemin önemli tasarımcılarından. Lubalin, 1970 yılında yazı tasarımına lisans kavramı getirmek ve tasarımcılara, yazı döküm firmalarına yeni tipografik karakterleri ulaştırmak için Edward Ronthaler ve Aaron Burns ile birlikte “International Typeface Corporation”ı kurdu. ITC kuruluşu, “U&Ic”

adında bir tipografi dergisi çıkararak yeni yazı tasarımlarını tanıtmaya başladı (Günel, 2009: 20).

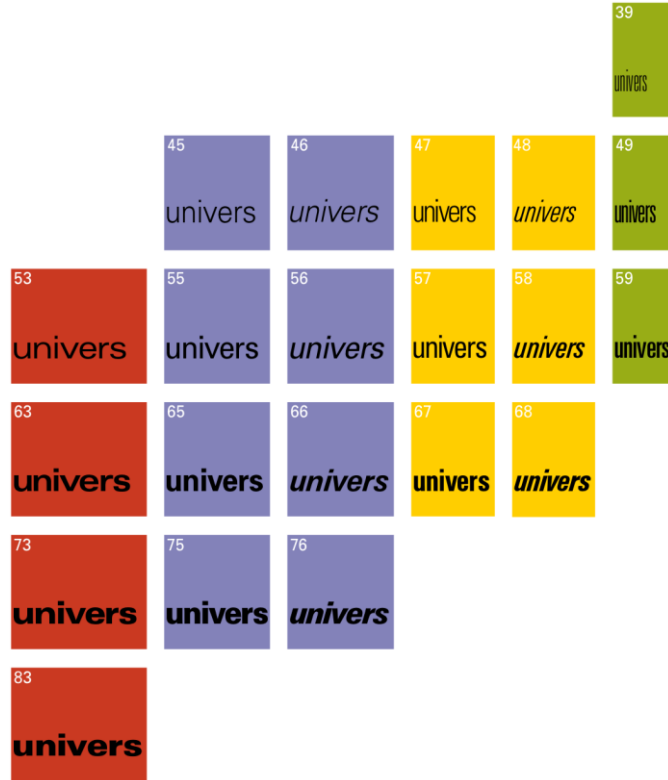
Resim 25: “Paul Rand, Logo Çalışmaları”(Kuwayama, Y., 1973)

2.2.4.13. Uluslararası Tipografik Stil - 1945

Bir diğer adı ile İsviçre akımı 1950’lerde İsviçre’de doğmuştur. Dünya çapında benimsenen Bu grafik tasarım hareketinin siyah-beyaz tipografik elemanlara olan sıkı bağlılığı dikkat çekmiştir ve yirmi yıldan uzun bir süre başlıca tasarım stili olarak kabul edilmiştir.

Uluslararası Tipografik Stil’in görsel özellikleri, matematiksel olarak çizilmiş bir kanava (grid) üzerinde , asimetrik olarak düzenlenen

tasarım elemanlarıyla elde edilen görsel bir bütünlük; serifsiz harf karakterlerinin kullanılması (1957’den itibaren özellikle ‘Helvetica’ harf tipi); yazıları sağdan serbest, soldan blok olarak yerleştirilmesi; metin ve fotoğrafların, ticari reklamlarda kullanılan alışılmış aşırı propaganda ve abartmanın yerine, tarafsız ve net bir mesaj iletmesi, şeklinde özetlenebilir(Bektaş, 1992; 123).

Resim 26: “Adrian Frutiger - Univers Yazı Tipi”(Eskilson, S. J.,2007)

İsviçre Modernizmi her ne kadar betimsel fotoğrafçılığa ve Minimalist tipografiye yaklaşma eğiliminde olsa da, “Big İdea” (fikre dayalı tasarım) daha çok imajlara bağlı, uygulamalı illüstrasyon ve sembolik fotoğrafçılığı benimsemiştir. grafik tasarımın, sözdizimsel gramerini yapılandırılmış kalıplarla ve tipografik bağlantılarla belirtmeyi yeğleyen İsviçre grafik tarzı, Genel olarak, klasik İsviçre Modernizminin tipografisi, okunmak için yapılıyor ve görsel yanı daha geleneksel bir düzeydedir.

İsviçre tasarımındaki gelişmeler, daha sonra Zürih ve Basle kentinde devam etmiştir. Emil Ruder (1874-1970), öğrencilerine hep, biçim ile işlev arasında doğru bir denge kurmalarını, yazının iletişimsel anlamını yitirdiği an, amacını da yitirmiş olacağını, söylemiştir. Açıklık

ve okunaklılık, üzerinde durduğu en önemli noktalar olmuştur. Ruder, tasarımın bütününde, sistematik bir yapı kurmayı savunan bir tasarımcı olarak heterojen, karmaşık bir kanava strüktürü içerisinde bulunan, tipografi, fotoğraf, illüstrasyon, diagram ve grafikleri, homojen, uyumlu bir şekilde yerleştirirken, tasarımda çeşitlilik yaratmaya özen göstermiş, tipografi ile görüntüyü bir bütün olarak kompoze etmeye dikkat etmiştir. (Bektaş, 1992: 130)

Resim 27: “Ernst Keller, Sergi Afişi(1931)”(Hollis, R., 1994)

İsviçreli tasarımcılar Zürich’ten gelme Müller-Brockmann ve Gertsner Bauhaus’un erken modernist fikirlerini uygulayan İsviçre Modernizmi benimsemişlerdir. Öğrencileri ve yeteneklileri, zaman ve deneysellik gibi lüklere sahip olduğu Basle’deki sanat okuluna ait çalışmalar “işlevsel olamayan” bir çok tasarım formunun eklenmesiyle, daha karmaşık ve deneysel bir hal almıştır.

II. Dünya Savaşı sonrasında sürekli gelişen teknoloji ve üretim hızının artmasıyla birlikte, Bauhaus ile başlamış olan tasarımın önemi, çoğalan endüstri ürünlerinin tasarlanmasında büyük rol oynar. Artan üretim hızıyla biriken ürünlerin tüketilebilmesi amacı, gümrük duvarlarının yavaş yavaş indirilmesine neden olmuştur. Gümrük duvarlarının hafifletilmesiyle birlikte insanlar arası iletişim artmıştır. Artan iletişim, sanatın, felsefenin ve özellikle 1900’lerde başlayan

modernitenin sorgulanmasına neden olmuştur. Plastik sanatçılar ve tasarımcılar, kendilerini tam olarak bu sorgulamanın merkezinde bulmuşlardır(Uslu, 2006: xix).

Uluslararası Tipografik Tarz birçok kişi tarafından soğuk, resmi ve dogmatik olmakla suçlanmıştır. Uluslararası Tipografik Tarz, 1970'lerde ve 1980'lerin sonunda gücünü kaybetmeye başlamıştır.

2.2.4.14. Kavramların Görsel Anlatımı - 1950

görüntülerle yalnız bilgi değil, aynı zamanda düşünce ve kavramların da aktarılmaya başlanan II.Dünya Savaşı'ndan sonra, grafik tasarım "kavramların görsel anlatımı" olarak adlandırılan bir yönde gelişme göstermiştir. Özellikle 20.yy başındaki Modernist sanat hareketlerinden etkilenmiştir.

Kübizm'in mekân anlayışı, Gerçeküstüçülük'ün kendi ortamından soyutlama, farklı öğeleri aynı ortamda yeni bir bağlamda bir araya getirme ve soyut kavramları görselleştirme yöntemleri, Dışavurumculuk ve Fovizm'in saf renk kullanımları ve POP SANAT'ın iletişim nesnelere. Bu yeni yaklaşımda güzel sanatlarla görsel iletişim arasındaki geleneksel sınırlar ortadan kalkmış; kavramsal yaklaşımı benimseyerek öncü çalışmalar ortaya koyan ülkeler Polonya, ABD, Küba, Almanya ve Fransa olmuştur. II.Dünya Savaşı'ndan sonra Polonya grafik tasarım konusunda büyük bir aşama göstermiştir. Bu komünist ülkede elektronik kitle iletişim araçlarının Batı uluslarına oranla yaygın olmaması ve rejim gereği ekonomik rekabet unsurunun bulunmaması nedeniyle afiş, kitle iletişim konusunda en önemli araçlardan biri olmuş; konular da kültür, politika, film ve sirk gibi iletişim alanları üzerinde yoğunlaşmıştır. Sosyalist gerçekliğin, sanatçıların sosyal gelişmeler ve gereksinimler konusundaki bireysel ifadelerini kısıtlaması, hatta tamamen yasaklaması sonucunda, kendilerini ifade etmek için ikonografik bir dil yaratan Polonyalı afiş sanatçıları ortaya koydukları çalışmalarıyla, bu ülkede afişin olağanüstü bir gelişme göstermesini sağlamışlardır. Bu dönemde yetişen dünyaca

ünlü grafik tasarımcıları Henryk Tomaszewski, Jan Lenica, Franciszek Starowieyski, Waldemar Swierzy ve Roman Cieslewicz'tir(Resim 28). (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008: 623)

Resim 28: “Roman Cieslewicz, Afiş çalışması(Chapaev - The Septembrist Heroes)”(Hollis, R., 1994)

1950'lerde Amerika'da yaşanan fotoğraf konusunda ki ilerlemeler sonucunda, fotoğrafın illüstrasyonun geleneksel pazarını ele geçirmeye başlaması ile birlikte, bir grup New York'lu genç grafik tasarımcı tarafından illüstrasyonda ilk kez daha kavramsal bir anlatım geliştirmiştir. Milton Glaser (d.1929) ve Seymour Chwast'tir (d.1931) bu konuda en özgün ve ilerici çalışmaları yapan sanatçılardır.

Görsel sanatlar tarihini, biçim, görüntü ve görsel düşünceler konusunda bir başvuru arşivi gibi kullanıp, birçok esin kaynağını bir araya getirerek uyarlayan bu tasarımcılar, söz konusu kaynakları yeni ve umulmadık biçimlere dönüştürerek yeniden yaratmışlardır. Kavramsal tasarıma ağırlık veren ürünler ortaya koyan bir ülke de, Fidel Castro'nun başa geçmesiyle komünist rejimi benimseyen Küba olmuştur(Resim 29). Bu dönemden başlayarak ulusun tüm kesimlerinin bilinçlendirilmesi ve yeni yaşam biçimini benimsemesi doğrultusunda, afiş önde olmak üzere grafik tasarım medyalarına başvurularak, çeşitli kavramlar herkesin anlayabileceği bir görsel anlatım diliyle aktarılmaya çalışılmıştır. Bu konuda başlıca ürünleri, New York'ta eğitim görmüş olan Raul Martinez gerçekleştirmiştir. Kavramsal anlatan Almanya'da, fotoğraf ve fotografik görüntülerin kolaj ve fotomontaj teknikleriyle düzenlenmesine dayandırılmıştır. Bu tasarımlarda konuya alışılmadık

bir açıdan bakılarak, aykırı öğeler bir araya getirilmiş ve izleyicide şok etkisi yaratarak dikkati çekmek amaçlanmıştır. Hareketin oluşmasında başlıca rolü oynayan tasarımcılar Günther Kieser (d.1930), Holger Matthies (d.1940) ve "Grafik ve Foto" grubundan Günter Rambow (d.1938), Gerhard Lienemeyer (d.1936) ile Michael van de Sand'dır (d.1945). Fransa'da, 1968'deki yerleşik değerleri sorgulayan ve yeni bir toplum düzeni konusundaki beklentilerini dile getiren gençlik hareketleri ortamında doğan "Grapus" adlı grafik tasarım grubu, kavramsal anlatımı daha çok kültürel, toplumsal ve siyasal alanda gerçekleştirdiği grafik çalışmalarında kullanarak özgün örnekler ortaya koymuştur(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008: 623)

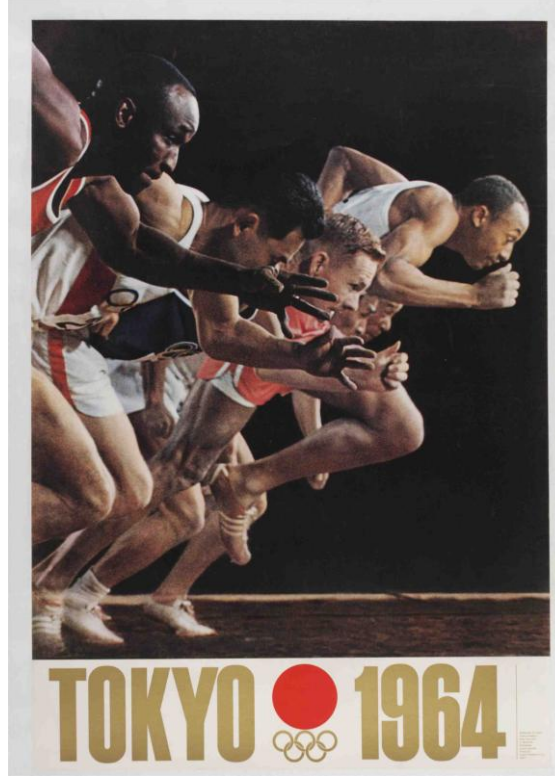

Resim 29: “Elena Serrano, Cuba-Gerillalarının Kahramanca Günü(1968)”(Drucker, J. and McVarish, E., 2009)

2.2.4.15. Uluslar Arası Dönem - 1960

Dünyanın birçok ülkesinde 1960'ların sonuna doğru, grafik tasarım konusunda ulusal yok olmaya başlamış ve yerini ulusal tasarımların bir arada varolduğu, uluslararası nitelikte yeni bir dönem başlamıştır. Kavramsal özlü yeniliklerin ve görsel buluşların yıldırım hızıyla dünyaya yayılmasını tüm dünyayı saran iletişim ağının başlıca rolü oynadığı bir gerçektir. Ulusal sınırları ortadan kaldıran ve oluşan yeni bir dünya görüntüsünü güzel sanatlar ve gösteri sanatlarını da içine alan bu uluslararası kültür, oluşturmaya başlamıştır.

20.yy'da özellikle II.Dünya Savaşı'ndan sonra hızlı bir endüstrileşme sürecine giren Japonya, Batı dünyasının toplumsal modelini ve yaşama biçimini kaçınılmaz olarak kendi bünyesine uyarlamak zorunda kalmışta. Bu ortamda Japon grafik tasarımcısı da ulusal kimlikle Batı'dan gelen uluslararası nitelikleri bir araya getirerek, olabildiğince ulusal unsurları zedelemeyen, uluslararası bir görsel dil yaratmayı başarmıştır. Yeni Japon tasarım hareketinin başlıca kaynağı Avrupa Konstrüktivizmi olmuş, ancak Japonlar bu hareketin sistematik düzenlemesini ve kuramsal ağırlıklı temelini, geleneksel tasarım anlayışlarındaki özelliklerle yumuşatmışlardır. Avrupa Konstrüktivizmi'nin asimetric dengesinin yerine, görüntüyü genellikle ortalamayı ve kompozisyonu, bir orta eksen çevresinde kurmayı yeğlemişlerdir. Yeni Japon grafik tasarımının görsel dilini oluşturan en ünlü tasarımcılar Yusaku Kamekura (1915-97)(Resim 30), Masuda Tadaşi (d.1922), Kazumasa Nagai(d.1929), Şigeo Fukuda (d.1932) ve Tadanori Yokoo'dur (d.1936) (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008: 623-224).

Resim 30: “Yusaku Kamekura, Afiş Çalışması”(Hollis, R., 1994)

Uluslararası grafik dünyasında önemli bir konumda bulunan İngiliz tasarımı, Alan Fletcher (d.1931)(Resim 31) ve Colin Forbes'in (d.1928) 1962'de çekirdeğini oluşturduğu bir tasarım grubuyla, tasarımda özgün ama uluslararası bir tarz yaratmayı başarmıştır. Bu grup sonraları "Pentagram" adıyla dünya metropollerinde şubeler açmış; özgün ve başarılı grafik çalışmalarlarıyla da örnek ürünler yaratmıştır.

Resim 31: “Alan Fletcher, Pentagram Calender”(Jubert, R., 2006)

2.2.4.16. Post-Modernizm - 1980

1970 sonlarından başlayan Post-Modernist yaklaşımlar Amerika’lı grafik tasarımcılar üzerinde de etkisini göstermiştir. 1970’li yıllarda savaş, insan hakları, kadın özgürlüğü, doğal çevrenin korunması gibi sosyal protestoların yoğun olduğu dönemde kişisel ilişki ve çözümler önem kazanmıştır. Kendi kişisel tercihleri oluşturmanın en önemli kriter olduğu Post-Modernist tasarımcılarda akılcı iletişim ve tasarım ilkeleri bir kenara itilmiş, tasarımların çoğuna öznel bir bakış açısı egemen olmuştur. Akımın önemli temsilcileri; Neville Brody(Resim 33), Duffy Design Group, Graups ve Rudy Vanderlans’dır.

“Uluslararası Tipografik Stil’in soğuk nesnelliğine bir tepki olarak; özellikle basın ilanı tasarımlarında başlık, metin ve imgeleri rastlantıya dayalı bir üslup içinde kullanan tasarımcılara örnek olarak; Rosemarie Tissi ve Siegfried Odermatt verilebilir” (Günel, 2009: 21). İsviçre’li tasarımcı Wolfgang Weingart(Resim 32) Post-Modernist olarak anılan tipografi alanındaki en önemli isimdir.

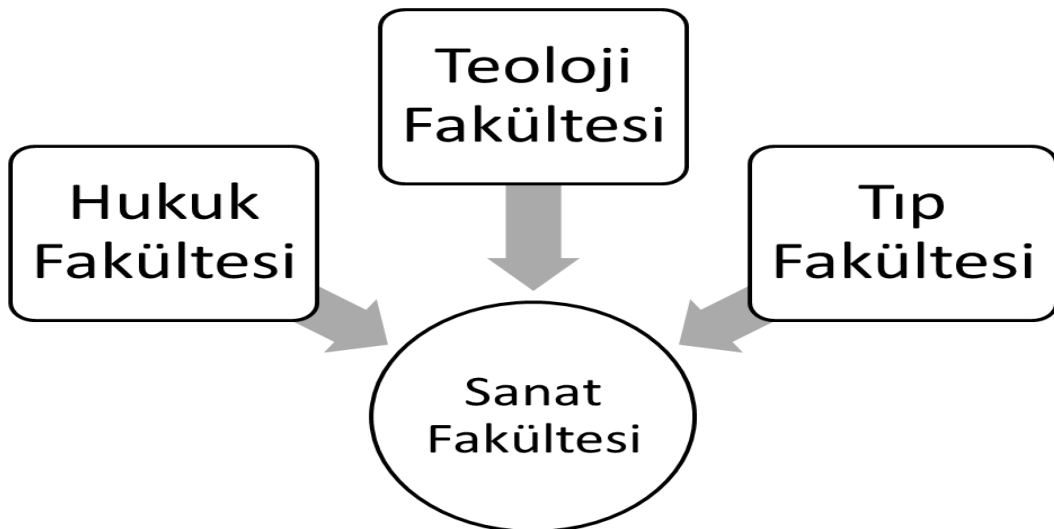
Resim 32: “Wolfgang Weingart, Schreibkunst(1984)”(Eskilson, S. J., 2007)

Resim 33: “Neville Brody, The last Testament(1983)”(Eskilson, S. J., 2007)

2.3. Grafik Tasarım Eğitiminin Gelişim Süreci

Orta çağda var olan eğitim kurumları içerisinde kurumsal yapıları sayesinde günümüze kadar ulaşan üniversiteler eğitim kurumları arasında öncüdür diyebiliriz. Ortaçağdaki bilimsel gelişmeler üniversitelerin de ortaya çıkışını hızlandırmış ve desteklemiştir.

Şekil 1: Ortaçağda Üniversitelerin Kuruluş Sistemi

“Sanat Fakültesi (Fakultas Artium); üniversitelerin alt kademesini teşkil etmektedir. Bu kademede yedi serbest sanat dalı ile ilgili eğitim veren ve ancak buradan mezun olan öğrenciler, üniversitelerin ihtisaslaşmış üst kademelerindeki öğrenimlerine devam ederlerdi. Bu kademe, 17.-18. yüzyıllardan itibaren gelişerek, bugünkü felsefe, ya da edebiyat fakülteleri halini almıştır”(Aytaç, 1980: 92).

Var olan birçok eserden de anlaşıldığı gibi güzel olana ilişkin görüşler her dönem farklılık göstermiştir. Bu farklılıkların bir sonraki döneme aktarımında ise sanat eğitimi veren kurumların azımsanamayacak etkisi vardır.

Daha önceleri, soylu kişiler veya saraylara bağlı, basit ve küçük ölçüdeki atölyelerde sürdürülen resim sanatı 15. yüzyıldan başlayarak kuramsal tartışmalar ve estetik ilkelerin geliştirildiği kurumlar olan akademilerde sürdürülmüştür. Bu akademilerin ilk örnekleri İtalya’da karşımıza çıkmaktadır.

İlk akademiyi Leonardo da Vinci (1452- 1519)'nin Milano'da kurduğu yolunda bilgiler vardır. Academia Leonardi Vinci'nin amaçları ve faaliyetleri hakkındaki bilgilerimiz çok azdır. Bartoldo adlı bir ressamın, heykel galerisi ve okul görevi yapmak üzere 'Medici Bahçesi' adıyla ünlü bir akademi oluşturduğu bilinmektedir. Lorenzo de'Medici adlı bir kişinin 'Il Magnifico' adıyla benzer bir kurum oluşturduğu da kayıtlara geçmektedir. Bu kurumun, genç Michelangelo'nun yetişmesinde büyük katkıları olduğu kabul edilmektedir(Mülayim, 1994: 125).

Resim 34: “Michelangelo, Sistine Şapeli”(Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 2008)

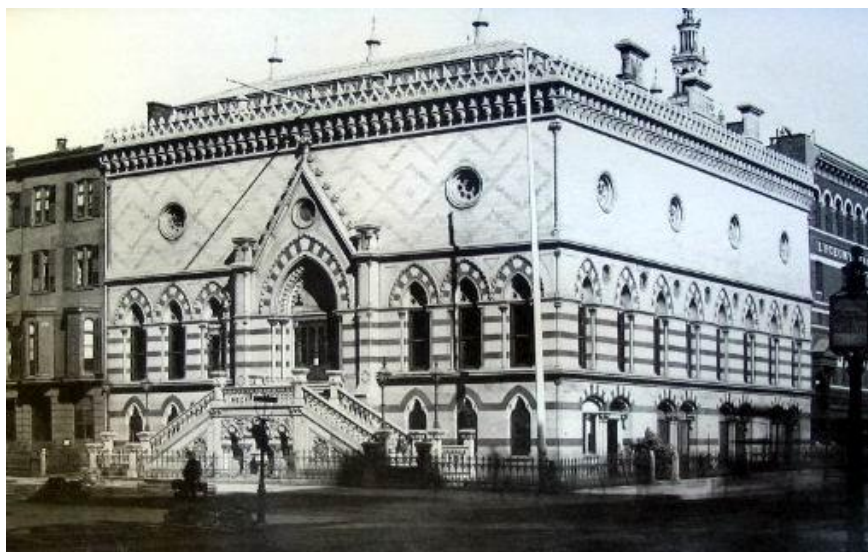
1666'da Roma'da açılan Fransız Akademisi'nin bir şubesi başlangıçta yalnızca dili korumak ve dil çalışmaları yapma amacını taşımıştır. 1648'de Resim ve Heykel Akademisi kurulmuş fakat İtalyan örneklerini esas alan bu kurum uzun süre bir varlık gösterememiştir. Kurum daha sonraları Colbert'in kontrolüne geçmiş ve monarşinin yücelmesini fırsat bilen Colbert, plastik sanatları güçlü şekilde devreye sokmuş ve ona rol kazandırmıştır. Eğitim işlevi kazandırılan bu kurum için öncelikle bir sanat programı izlenmiştir.

Otoriter ve gelenekçi devlet rejimi yüzünden İngiltere'deki akademilerin kurulması Fransa'ya göre epeyce gecikmiş, 1768'de Sir Joshua Reynolds Royal Academy'i kurmuştur. Bu Ülkede, daha önceleri bu tür kurumlara ihtiyaç duyulmuş, Thornhill ve Hogarth öncü bir akademi kurmuşlardı. 1769'da dört üyenin de katılımıyla, Avrupa'nın en gecikmiş akademisi sarayın ve soyluların desteği ile yaşayabilmiştir. Özellikle Kral III. George bu kurumu çok desteklemiş, akademi kısa zaman içinde, sergilerine müdahale edilmeyen az çok özgür bir kurum halini alabilmiştir(Mülayim, 1994: 127).

Resim 35: “Royal Academy”(Simon_Fieldhouse, 2012)

Amerika'da ilk akademi, Özel bir kuruluş olan Peale Museum'un yeni bir şekil kazanmasıyla 1805'de kurulmuştur. 1826'da ise, Morse başkanlığında National Academy of Design kurulur. 19. yüzyılda, klasik akademilerin muhafazakar tutumu devam etti, akademiler kendi ilkelerini şiddetle savundular. Tam bu sırada yeni tipte akademiler de kuruldu. Ecole des Beaux-Arts ve Nabilerin kurduğu Academie Julian yeni gelişmelere daha açık kurumlardı(Mülayim, 1994: 128).

Resim 36: “National Academy of Design(1863), New York City, U.S.A.”(National Academy of Design, 2012)

Resim 37: “École Nationale Supérieure Des Beaux-Arts-Güzel Sanatlar Okulu(1671), Paris, Fransa”(Güzel Sanatlar Okulu, 2012)

Resim 38: “Academie Julian'da bir resim stüdyosu(1881)”(Academie Julian, 2012)

19.yy sonlarında Almanya, Fransa ve İngiltere’de açılan özel sanat eğitimi kurumları ile devam eden süreçte endüstri devriminin etkisi de büyüktür. 20.yy da Weimar’da kurulan Weimar uygulamalı sanatlar okulu I. Dünya savaşı sonrası kurucusu W.Gropius tarafından Devlet Bauhaus Okulu adını almış ve sanat eğitimine bir vizyon kazandırmıştır. 1919 ve 133 yıllarında Weimarda ve sırasıyla Dessau, Berlin şehirlerine taşınan; Alman toplumunun anlayışını değiştirmeyi amaçlayan Bauhaus dönemin iktidarı tarafından kapatılmıştır. Eğitimini hem güzel sanatlar hem de uygulamalı sanatlar üzerine veren okuldan daha sonraları birçok okul etkilenmiştir.

Resim 39: “Bauhaus(1993), Dessau”(Eskilson, S. J., 2007)

“Amerika’nın North Carolina eyaletinde Asheville şehrine 30km uzaklıkta Black Mountain sanat ve tasarım okulu açılmıştır. Vizyon olarak Bauhaus’un ilkelerini benimsemiştir. Bu sanat ve tasarım okulunun Amerikan gelişimci ve Avrupalı modern bir yapısı vardır. Black Mountain’ın vizyonunda yaparak öğrenme ve izleyerek tecrübe edinme gibi anlayışlara sahip olduğu görülmüştür. Okulun seçkin yapısı, alanlarında başarılı öğretim kadrosuyla desteklenmiştir. Black Mountain’ın öğretim kadrosuna örnek olarak Josef Albers, John Cage, Merce Cunningham, Buckminster Fuller, Willem de Kooning, Franz Kline, Charles Olson ve Robert Rauschenberg verilebilir. Aynı zamanda Black Mountain sanat okuluna, Walter Gropius, Albert Einstein, Ferdinand Léger, Anais Nin, Aldous Huxley, Henry Miller ve Langston Hughes ziyaretlerde bulunmuşlardır (Fiedler, 2006: 62-63).”

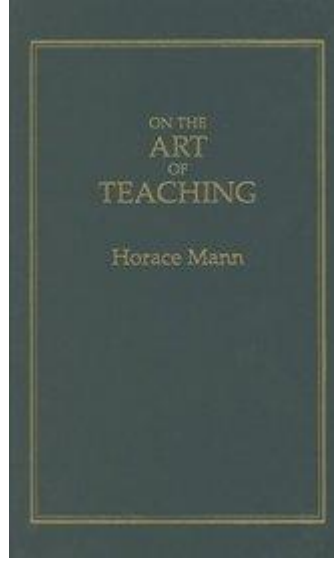

Resim 40: “Black Mountain College(1933-1941)”(Blue_Ridge_Assembly_Robert_E_Lee_Hall, 2012)

Bauhaus Eğitiminin etkisi birçok ülkede ki sanat eğitiminde görülmüştür. Centrel School of Art and Crafts ile Royal College of Art; Bauhaus eğitimi ile aynı amaçları hedefleyen diğer eğitim kurumlarındandır.

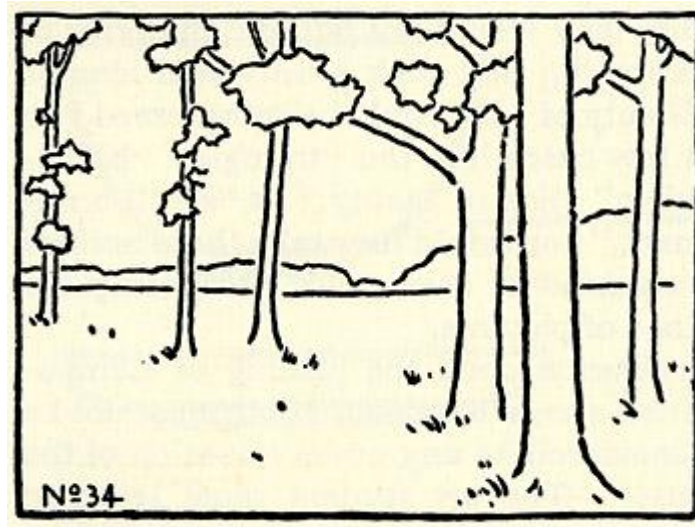
Eğitimde örgütlerle birlikte bu eğitim örgütlerinin kullandığı ders materyalleri önemi azımsanamayacak derecede yaygındır. Etkili bir sanat eğitimi gerçekleştirilebilmesi için teori ve uygulamanın birlikte verilmesi gerekmektedir. Uygulamalı eğitimde başarının artması, kalıcılığın sağlanması gibi nedenlerden dolayı materyal kullanımı çok önemlidir. Bu doğrultuda geçmişten günümüze sanat eğitiminde yön veren en önemli materyallerden bazıları aşağıda verilmiştir.

Horace Mann, 1840 yılında çocukların kopya ederek çeşitli illüstrasyonları çizecekleri ve böylece el ve göz koordinasyonlarını geliştirebileceği 24 çizim dersinden oluşan bir kitap yayınlamıştır.

Resim 41: “Horace Mann, On the Art of Teaching(1840)”(On the Art of Teaching, 2012)

1870 yılında ABD Massachussets Eyaleti’nde çıkartılan zorunlu endüstriyel çizim dersine materyal olarak kullanılması adına Walter Smith çocukların kopyalayabileceği basit çizimler ve plakalardan oluşan bir el kitabı yayınlamıştır. 1890 ve 1900 yıllarındaki resim yapma hareketinin bir sonucu olarak devlet okullarında çoğunlukla dini ve ahlaki mesajlar içeren resimler yapılmaya başlamıştır. 19. yy’ın sonlarında temel sanat ilkelerine çizgi, değer, renk, geçiş, tekrarlama ve simetri gibi unsurlara bağlı kalarak sanatsal yapıt üretmek amacıyla dersler ve çalışmalardan oluşan kitap, Arthur Wesley Dow tarafından Kompozisyon(1899) adıyla yayınlanmıştır.

Resim 42: “Arthur Wesley Dow’un Kompozisyon(1899) Kitabından Bir Sayfa”(Kompozisyon, 2012)

1900'lü yıllarda çocuklara ve onların gereksinmelerine ve yeteneklerine yönelik çocuk merkezli inceleme hareketleri ile birlikte çocuklar nitel olarak yetişkinlerden farklı olarak görülmüştür. Bu doğrultuda birçok çocuk kitabı yazılmıştır.

Gerçek yaratıcılık için çocukların özgür kılınmalarının önemli olduğuna ve onların yetişkinlerin etkisinden uzak tutulması gerektiğine inanan Franz Cizek ABD'deki sanat öğretmenlerinin özgür anlatıma önem vermelerini sağlamıştır.

“Sigmund Freud(1920-1930), sanatı sosyal baskıları açığa çıkarabilecek terapik bir aktivite olarak görür. Yetişkinlerin sanatla uğraşan çocuklara karışmalarının daha sonra telafi edilemeyecek rahatsızlıklara, bozukluklara ve çocukta bir çeşit duygusal karmaşıklığa neden olabileceğini savunmuştur”(Çağatay, 2006: 14).

1930 yılına gelindiğinde John Dewey ismi ön plana çıkmaktadır. John Dewey, 1934 yılında ‘Deneyim Olarak Sanat’ adlı çıkardığı kitabında sanata bir süreç ve ortaya çıkan ürününde sanatsal etkinlik olduğunu dile getirmiştir. Dewey’e göre sanat, çocukların yaratıcılıkların geliştirilmesinde ve demokratik toplumda özgür düşünen bireyleri yetiştirmek için çok önemlidir.

1940’lı yıllarda Viktor Lowenfeld ‘Yaratıcı ve Zihinsel Gelişme’ adlı kitabında çocukların sanatsal gelişiminde onların doğal gelişme evrelerine göre yönlendirmek için uygun metotlardan bahsetmiştir. Yine bu kitabında çocukların sanat yapılarının değerlendirilmesinde yetişkinlerde kullanılan standartların kullanılmaması gerektiğini dile getirmiş ve çocukların yapıtlarının değerlendirilmesinde not faktörünü belirtmiştir. 1960’lı yıllarda boş zamanların değerlendirilmesinde sanatsal etkinliklere yer verilmiş ve sanatsal olmayan amaçlara ulaşmak için sanat bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştır. Manuel Barkan 1962 yılında yazdığı ‘Sanat Eğitime Geçiş’ adlı kitabında sanatı öğrenmek için kişilerin bir sanatçı, sanat eleştirmeni ve sanat tarihçisi gibi davranması gerektiğini savunmuştur.

1970 sonrasında ise değişen koşullara ayak uydurmak için alternatif sanat eğitim programları ortaya çıkmıştır. Bunlardan başlıcaları ‘ Okulda Sanatçılar, Güzel Sanat Programları, Çevresel Sanat Programları, Özürlüler için Sanata, Sanat Terapisi, Yetenekliler için Sanat’ tır. 1980’li yıllarda sanat eğitimi için Getty Merkezi’ okulların

estetik, sanat eleştirisi, sanat tarihi ve sanat üretimi konularında sanat eğitimi verilmesini önermektedir.

Geçmişten günümüze değişen Dünyada toplumsal, sosyal, ekonomik koşullara uyum sağlamak için sanat anlayışında ve dolayısıyla sanat eğitiminde de değişiklikler olduğu görülmektedir.

2.3.1. Ülkemizde Grafik Tasarım Eğitimi

Ülkemizde grafik tasarım eğitiminin Osmanlı döneminde çeşitli okulların programlarına resim derslerinin dâhil edilmesiyle başladığı kabul edilir. Cumhuriyetin ilk yıllarında ise birçok sanatçının üniversiteler bünyesinde grafik alanında çeşitli atölyeler açmalarıyla grafik eğitimi başlamıştır. Bu süreç kronolojik olarak aşağıda sıralanmıştır.

Mühendishane-i Berri-i Humayun(1793) okullarına 1795 yılından itibaren askeri ve teknik amaçlarla resim, perspektif, desen ve teknik resim dersleri konmuştur.

Resim 43: “Halıcıoğlu'nda Kurulan Mühendishane-İ Berri-İ Hümayun(1798)”(Mühendishane-İ Berri-İ Hümayun, 2012)

Harbiye ve Bahriye askeri okullarında okuyan üstün yetenekleriyle sıvrılan sanatçılar 1830 yılında Paris, Londra, Berlin, Viyana gibi önemli sanat merkezlerine uzmanlık eğitimi için gönderilmişlerdir.

Mithat Paşa tarafından mesleki eğitimin gelişmesi adına bazı sanat okulları açılmıştır. Önceleri yetimhane ve iş evi niteliğindeki bu sanat okullarına daha sonra

1860 yılında Niş'de, 1864 yılında Ruscuk ve Sofya'da, 1868'de İstanbul'da açılan diğer okullar eklenmiştir. Bu okulların devlet ödeneği olmadığı için kendi çalışmaları ile giderlerini karşılamışlardır.

1928'de adı Güzel Sanatlar Akademisi(1882) olarak değiştirilen, Mart 1883'de öğretime başlayan Sanayi-i Nefise Mektebi Ressam Osman Hamdi Bey tarafından kurulmuş ve ülkemizin ilk sanat ve mimarlık yüksekokuludur. 1969'da ise Akademi unvanını alarak bilimsel özerkliğe kavuşmuştur.

Resim 44: “Sanayi-i Nefise Mektebi'nin ilk binası. Günümüzde İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ne bağlı olan Eski Şark Eserleri Müzesi. Eminönü (Gülhane), İstanbul.”(Sanayi-i Nefise Mektebi, 2012)

Plastik Sanatlar, Resim, Heykel ve Mimarlık gibi dört bölümden oluşan Sanayi-i Nefise-i Mektebi Alisi'nin eğitim sistemi ve yönetimi, Paris'te 1863 yılında kurulan Ecole Nationale Superiure Des Beaux-Arts'ından esinlenilmiştir. Avrupa'ya gönderilecek sanatçıların seçiminde bu okulun Roma Akademisine benzeyen bir uygulama hakimdir. Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi'nin resim ve heykel bölümlerinden her yıl ancak bir öğrenci mezun edilir ve bu kişi eğitimlerinin devamı için devlet tarafından Avrupa'ya gönderilirdi (Erbay, 2000: 140).

4.11.1981 tarihinde kabul edilen 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 20.7.1982’de çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname ile Türkiye’deki tüm yüksek öğretim kurumları Yüksek Öğretim Kurulu(YÖK) çatısı altında toplanmıştır. Bu kanunla İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, *Mimar Sinan Üniversitesi* adını almıştır. Güzel Sanatlar Fakültesi, Mimarlık Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sosyal Bilimler Enstitüsü’nden oluşan Üniversite, daha önce Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı olan Devlet Konservatuarı da üniversite bünyesine katılmıştır.

Resim 45: “İstanbul'un işgal yıllarında Meclis-i Meb'usan Binası. Günümüzde MSGSÜ Binası.”(MSGSÜ Binası, 2012)

Akademinin bünyesinde var olan mimarlık, resim, heykel ana dallarının endüstriyel alana dair gereksinimleri tam anlamıyla karşılayamadığı düşüncesi sonucunda, 1957-1958 eğitim öğretim yılında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu kurulmuştur. 20 Temmuz 1982 tarihinde yüksek öğretim yasası kapsamında, Güzel Sanatlar Fakültesi adı ile Marmara Üniversitesi bünyesine katılmıştır.

1926 yılında "Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" adı ile öğretime başlamış ve daha sonra adı Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi olarak değiştirilmiştir.

1934-1935 öğretim yılında Kız Teknik Öğretmen Okulu adıyla eğitim-öğretime başlayıp şu an Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi adı ile eğitim vermeye devam eden ve daha birçok Eğitim Enstitüsünden yetişen daha sonraları Batıda eğitim gören sanatçılar bulunmaktadır.

Yukarıda sözedilen kurumlarda çağdaş grafik sanatı adına kişisel girişimleri olan ve Türk grafik sanatında öncü olan birçok sanatçı yetişmiştir. Kuşkusuz bu kişiler arasında çok önemli bir yere sahip olan İhap Hulusi Görey Almanya'da ki eğitimini bitirerek 1925'te yurda döndükten iki yıl sonra Güzel Sanatlar Akademisi'nde eğitimci Weber yönetiminde bir afiş atölyesi kurulmuş, bu atölye 1950'lerin sonuna doğru Grafik Bölümü'ne dönüştürülmüştür.

Almanya' da eğitim gören Kenan Temizkan Güzel Sanatlar Akademisinde Moda Resimleri Bölümünde eğitim vermiş fakat Grafik Tasarım konusunda da bir çok çalışmalar yapmıştır. Paris' te resim eğitimini tamamlayıp yurda dönen Mithat Özar 1940 yılına kadar Güzel Sanatlar Akademisi Afiş Atölyesinin başında bulunmuş ve bu konudaki ilk türk eğitimci unvanını almıştır. Fransız afişindeki yeni estetiği benimseyen Türk tasarımcılar Selçuk Önal ve Mesut Manioğlu bu dönemde Türk Grafik Sanatına önemli tasarımlar kazandırmışlardır. Güzel Sanatlar Akademisinden sonra Pariste eğitim gören Fikret Akgün baskı teknolojisinin gelişmiş niteliklerinden yararlanarak önemli tasarımlar ortaya koymuştur. Polonya Afiş Sanatı Ve Doğu Bloku' nun görsel anlatımını benimseyen Yurdaer Altıntaş ve Mengü Ertel Türk Grafik Tasarım dünyasına özellikle tiyatro ve opera afişleri ile öncü rol oynamışlardır. Sait Maden logo, tanıtım grafiği ve güzel yazı konularında, Turgat Betil ve Erkal Yavi ise illüstrasyon alanındaki çalışma ve teknikleriyle Türk Grafik Tasarımına katkılarda bulunmuşlardır.

2.3.2. Günümüzde Grafik Tasarım Eğitimi

Günümüzde Yüksek Öğretim ve Orta Öğretim kapsamında birçok kurumda grafik eğitimi verilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının Ortaöğretim sistemine bakışı; bireylerin mesleki ve sosyal açıdan meslek edindirmek adına, planlı bir şekilde eğitilmesini öngörmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının Türkiye'deki endüstri, ticaret ve hizmet sektörleri ihtiyacına dayanarak ve yükseköğretime gerekli bilgi donanımına sahip öğrenciler yetiştirmek adına Türkiye İstatistik Kurumu 2011-2012 verilerine göre

5.501 tane Mesleki ve Teknik Ortaöğretim kurumunun, 2.090.220 öğrencisi bulunmaktadır. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından Anadolu Güzel Sanatlar, Kız Teknik Eğitim, Erkek Teknik Eğitim, Ticaret ve Turizm Öğretimi Liselerinde grafik alanları yer almaktadır.

Ayrıca bu okullarda 113.098 öğretmen görev yapmakta ve 71095 şube, 52.032 derslik bulunmaktadır(TÜİK, 2011). Bu verilere göre öğretmen başına 18,48, şube başına 29,4, derslik başına ise 40,17 öğrenci düşmektedir.

Günümüzde grafik sektörünün hizmet alanının genişlemesiyle bu alanlarda ihtiyaç duyulan uzman meslek elemanın da aynı doğrultuda artmasına neden olmuştur. Grafik tasarımcılarının baskı resim sanatçısı, reklam şirketlerinde sanat yönetmeni, matbaa, gazete ve basımcılıkta sanat danışmanı, müze ve sergileme uzmanı olarak, sinema, televizyon vb. elektronik medya kuruluşlarında, fotoğraf stüdyolarında çalışabildikleri gibi bağımsız çalışma olanakları da vardır. Bu mesleki alanların her biri uzmanlık ve deneyim gerektirmektedir. Bunlardan bazılarında akademik alanda, bazılarında da ortaöğretim düzeyinde verilecek eğitim yeterli olabilmektedir. Bu kapsamda grafik eğitimi veren Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarına bakıldığında; Fakültelerin Grafik Bölümleri, Meslek yüksekokullarının Grafik Bölümleri ve Ortaöğretimdeki Meslek Liselerinin Grafik alanları ile diğer alanların altında ders olarak verilmektedir.

“2012 Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Sistemi - Yerleştirme Tavan Taban Puanları Listesinden” alınmış olan verilere göre; Ortaöğretim Genel Müdürlüğü bünyesindeki Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Görsel Sanatlar Bölümü kontenjan sayısı toplam 70 okulda 2100 öğrencidir. Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullardan Fotoğraf-Grafik alanı kontenjanı ve okula yerleşen sayısı 83 okulda 2598 öğrencidir. Ayrıca matbaa alanı kız teknik eğitim genel müdürlüğüne bağlı olarak kontenjanı ve okula yerleşen sayısı 1 okulda 30 öğrenci iken erkek teknik eğitim genel müdürlüğüne bağlı okullarda kontenjanı ve okula yerleşen sayısı 3 okulda 120 öğrencidir. Sanat ve Tasarım alanı kız teknik eğitim genel müdürlüğüne bağlı olarak kontenjanı ve okula yerleşen sayısı 9 okulda 294 öğrenci iken erkek teknik eğitim genel müdürlüğüne bağlı okullarda kontenjanı ve okula yerleşen sayısı 1 okulda 30 öğrencidir. Kız Teknik Eğitim, Erkek Teknik Eğitim ve Ticaret ve Turizm öğretimi

Genel Müdürlüğüne bağlı 51 okuldaki Radyo-Televizyon alanı kontenjanı ve okula yerleşen sayısı 1612 öğrencidir. Ayrıca Tasarım Teknolojileri alanı sadece Erkek Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kontenjanı ve okula yerleşen sayısı 1 okulda 60 öğrencidir. Tüm bu bölümlerin dışında kısmen tasarım dersleri olan Gazetecilik alanı ise 26 okulda toplam 783 öğrenci kontenjanına sahiptir.

Ülkemizde üniversite seviyesinde önlisans ve lisans seviyesinde eğitim veren okullardaki, grafik alanında eğitim veren programlar, okul sayıları ve kontenjanlara dair bilgiler Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1

Yüksek Öğretim Seviyesinde Grafik Alanında Eğitim Veren Programlar, Okul Sayıları ve Kontenjanlar

LİSANS/ÖNLİSANS	BÖLÜM	OKUL SAYISI	TOPLAM KONTENJAN SAYISI
Ön lisans	Grafik Tasarımı	37	2266
Ön lisans	Bilgisayarlı Tasarım ve Animasyon	6	360
Lisans/Özel Yetenek	Resim İş Öğretmenliği	29	1274
Lisans/Özel Yetenek	Grafik	13	327
Lisans/Özel Yetenek	Grafik Sanatları	1	11
Lisans/Özel Yetenek	Grafik Tasarımı	12	354
Lisans/Özel Yetenek	Baskı Sanatları	2	40
Lisans/Özel Yetenek	Grafik Tasarım	8	466
Lisans/Özel Yetenek	İletişim Ve Tasarım	1	70
Lisans/Özel Yetenek	Endüstri Ürünleri Tasarımı	7	220
Lisans/Özel Yetenek	Görsel İletişim Tasarımı	11	552
Lisans/Özel Yetenek	Görsel Sanatlar	4	194
Lisans/Özel Yetenek	Çizgi Film(Animasyon)	3	113
Lisans/Özel Yetenek	Endüstri Tasarımı	1	50
Lisans	Görsel İletişim	1	65
Lisans	Görsel İletişim Tasarımı	6	245
Lisans	Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı	1	42
Lisans	Görsel Sanatlar ve İletişim Tasarımı	1	40
Lisans	Grafik Tasarım	2	90
Lisans	Grafik Tasarımı	1	21
Lisans	Grafik	1	25
Lisans	Grafik Sanatlar ve Grafik Tasarımı	1	38

Lisans	İletişim Bilimleri	2	104
Lisans	İletişim Sanatları	1	72
Lisans	İletişim Tasarımı	3	132
Lisans	İletişim Tasarımı ve Yönetimi	1	80
Lisans	İletişim ve Tasarım	1	80
Lisans	Reklam Tasarımı ve İletişimi	1	60
Lisans	Reklamcılık	6	411
Lisans	Reklamcılık ve Halkla İlişkiler	1	45
Lisans	Medya ve Görsel Sanatlar	1	30
Lisans	Medya ve İletişim Sistemleri	3	200
Lisans	Medya ve İletişim	1	70
TOPLAM		161	7674

*2012 ÖSYS tercih kılavuzu dikkate alınmıştır.

Bu konuyla ilgili alan yazının da birçok çalışma yapılmıştır. Bazıları şunlardır;

Özmen (2006), Reklamda Grafik Tasarımcılığı adlı araştırmasında, grafik tasarımın reklam sektöründe ki önemini incelemiştir. Ayrıca ajanslarda çalışan tasarımcıların iyi bir grafik eğitimi alıp almadıklarını incelemek amacıyla, Adana'daki reklam ajanslarına yönelik bir alan çalışması yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre çalışanların büyük bir kesiminin eğitim almadıkları ortaya çıkmıştır. Ajans sahiplerinin eğitime önem vermelerine karşın, tasarımcılarını sadece piyasada çalışarak deneyim kazanmış kişilerden tercih ettikleri görülmüştür. Ancak çalışanlarına özgür tasarımlar oluşturmalarına sağlayacak ortamları büyük ölçüde hazırladıkları da anlaşılmıştır.

Bingöl (2006), "Reklâm Sayfası Tasarım Sorunlarının Çözümünde Grafik Sanat Eğitiminin Yeri" adlı araştırmasında, görsel sanat eğitimi kapsamında yer alan grafik sanat eğitiminin önemini vurgulayıp; reklâm unsurunun görsel iletişimle olan bağlantısının irdelenmesi ve tanımlanmasını amaçlamıştır. Bu çalışma nitel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Reklâm sayfası bir grafik tasarımdır. Bu çalışmada iletişim, tasarım, grafik tasarım, reklâm, kompozisyon, kavramları ile reklâm sanat ilişkisi literatür tarama yöntemi kullanılarak araştırılmıştır. Bu kavramlar, görsel sanat eğitiminin düşünce ve yaratıcılığa katkısı boyutunda ele alınmıştır.

Özbayrak (2010), 'Grafik Tasarımcıların Sorunları' adlı araştırmasında, Türkiye'de grafik tasarımcıların eğitim ve meslek hayatında karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Ajans sahipleri ve yöneticileri tasarım eğitimi almış ve tasarım eğitimi almamış grafik tasarımcılara anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre araştırmaya katılan eğitimli tasarımcıların yarısına yakın kısmının, bu işi okuldan çok piyasada öğrendikleri görülmektedir. Ancak piyasada, okulda öğrendikleri sayesinde daha başarılı oldukları çıkan sonuçlardan anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kendilerini grafik tasarım eğitimi almamış tasarımcılardan daha başarılı görmekteyiz. Tasarım eğitimi almamış grafik tasarımcılarının ise, bu mesleği kendi çabalarıyla ya da reklam ajanslarında çalışarak öğrendikleri saptanmış, ayrıca kendilerini tasarım eğitimi almış tasarımcılardan farklı görmedikleri ancak grafik tasarım eğitimi de almak istedikleri ortaya çıkmıştır.

2.4. Grafik Tasarım Hizmeti Veren Kurum / Kuruluşlar

2.4.1. Tasarım Stüdyosu

Bünyesinde sadece tasarım elemanı çalıştıran bu merkezler müşteri odaklı çalışan işletmelerdir. Kısacası müşterinin isteğini projelendiren ve tasarımını gerçekleştiren yerlerdir. Proje odaklı çalışan bu merkezler yaptıkları özel tasarımlar ile kendilerini diğer tasarım merkezlerinden ayırmaktadır. Ülkemizde yeni yeni artış gösteren merkezler arasında yer alan tasarım stüdyoları genellikle büyük şehirlerde bulunmakta ve yüksek bütçeli projeler yapmaktadırlar. Fakat yaptıkları projeleri takip etmeleri ve projeye uygun, teknik olarak doğru, ekonomik olarak sonlandırılmasını kontrol etmeleri açısından disiplinli çalışan önemli merkezlerdir. Müşteri portföylerinde özel sektör, dernekler, organizasyonlar ve devlet kurumları yer almaktadır.

2.4.2. Reklam Ajansı

Ajans yöneticisi, müşteri temsilcisi, sanat yönetmeni, pazar araştırmacısı, metin yazarı, medya sorumlusu, trafik sorumlusu, üretim sorumlusu, tasarımcı, illüstratör, fotoğrafçı, dizgi operatörü, endüstri tasarımcısı, personel sorumlusu gibi elemanlara sahip işletmelerdir.

Ürün, hizmet, sosyal sorumluluk projesi gibi birçok konuda basın ve yayın araçları aracılığı ile tanıtım faaliyetlerini yürüten merkezler, kendi bünyelerinde geliştirdikleri çalışmaların müşteriye geri dönüşüne kadar tüm aşamaların yönetilmesi ve kontrolünden sorumludurlar. Özel sektör, dernekler, organizasyonlar ve devlet kurumları müşterileri arasındadır.

2.4.3. Matbaa

Bünyesinde baskı öncesi operatörü, baskı operatörü ve baskı sonrası operatörü bulunduran, çeşitli baskı teknikleri kullanarak her türlü basılı materyalin üretimini ve çoğaltımını yapan işletmelerdir. Sadece tanıtım odaklı baskı işleri yapılmadığından dolayı özel ve resmi basılı evrak ihtiyacı olan her kişi müşterisidir.

2.4.4. Gazete

Sayfa ve reklam tasarımı yapılan tasarım ofisinde grafik tasarımcı ve illüstratör çalışmaktadır. Günlük, haftalık veya aylık gibi belirli süre aralıklarında siyasi, iktisadi ve sosyal konularda haber ve bilgi vermek aynı zamanda yorum yapmak amacı ile belirli büyüklük ve sayfada hazırlanan yayındır.

2.4.5. Dergi

Gazetelerden farklı olarak daha kaliteli baskısı bulunan ve süreli yayın olarak adlandırılan basılı okuma aracıdır.

2.4.6. Televizyon

Bünyesinde sanal ve gerçek nesnelere tasarımını yapma, tasarımları üç boyutlu olarak canlandırılma ve canlandırmayı izlenebilir gösteri olarak hazırlama yeteneğine ve bilgisine sahip grafik tasarımcı çalışmaktadır. Görüntü ve sesin elektromanyetik dalgalar sayesinde iletimini sağlayan haberleşme sistemi olan televizyon; siyasi, iktisadi ve sosyal konularda haber ve bilgi vermek aynı zamanda yorum yapmak amacıyla belirli bir program dâhilinde yayın yapan kuruluşlardır.

2.4.7. Yayınevi

Bünyesinde genellikle dizgi ve kapak tasarım işini yapan grafik tasarımcı çalıştıran, kitapların tasarım, dağıtım ve pazarlamasını takip eden işletmelerdir. Kendi bünyelerinde matbaa bulundurmazlar. Film, kalıp, baskı ve cilt işlemlerini matbaalarda yaptırırlar.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, betimsel nitelikte bir araştırma olup, tarama modelleri esas alınarak gerçekleştirilmiştir. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey, vardır ve oradadır” (Karasar, 1999: 77).

Araştırma, tarama modellerinden genel tarama modellerine uygundur. Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrenden evren hakkında genel bir yargıya varma amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleridir. Veri toplamak için hazırlanan, 25 çoktan seçmeli sorudan oluşan “ Grafik Tasarımcılarının Eğitim Durumları Anketi” kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Ege Bölgesindeki Afyon, Manisa, Aydın, Muğla, Denizli, İzmir, Kütahya, Uşak illerinde 2011 yılında özel sektörde çalışan grafik tasarımcıları oluşturmaktadır. Araştırmada, çalışma evrenine ulaşmanın zorluğu nedeniyle örneklem alınması yoluna gidilmiştir. Örneklem, belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2005:110-111). Örneklem olarak Ege Bölgesi illerindeki hem basılı hem de interaktif ortamda yayın yapan gazete ve dergiler, televizyon, matbaa, ajans ve yayınevlerinde çalışan tasarımcılar alınmıştır.

Araştırmaya katılanların yaşadığı şehirlere ait bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2
Grafik Tasarımı Çalışanlarının Yaşadığı Şehre Göre Dağılımı

Şehir	Toplam	%
Afyon	54	13.85
Manisa	51	13.08
Aydın	51	13.08
Muğla	40	10.26
Denizli	54	13.85
İzmir	37	9.49
Kütahya	61	15.64
Uşak	42	10.77
Toplam	390	100

Tablo 2’te görüldüğü gibi araştırmaya katılanların %13.85’i Afyon, %13.08’i Manisa, %13.08’i Aydın, %10.26’sı Muğla, %13.85’i Denizli, %9.49’u İzmir, %15.64’ü Kütahya, %10.77’si ise Uşak ilinde çalışmaktadırlar.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının seçiminde; örneklemimiz olan Ege Bölgesi illerinde ki Gazete (basılı+web), dergi (basılı+web), televizyon, matbaa, ajans ve yaynevlerinde çalışan tasarımcılar ile öncelikle herhangi bir ayırım yapılmadan görüşülmüş ve internet ortamında anket çalışmamız gönderilmiştir. Araştırmaya katılım tüm şehirlerde %10 ile %15 arasında değişmektedir.

3.3. Verilerin Toplaması

Araştırmanın verilerin toplanmasında hazırlanmış olan çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşan anket kullanılmıştır.

Anket hazırlama sürecinde alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda kişisel bilgiler, eğitim bilgileri, işyeri bilgileri, kişisel gelişim, mesleki memnuniyet ve eğitim memnuniyeti olarak ana gruplar oluşturuldu. Bu görüşmeler ile birlikte alanyazını incelenerek anket madde havuzu oluşturuldu. Havuzdan gerekli görülen maddeler seçilerek taslak bir anket hazırlandı. Daha sonra taslak anket geçerlilik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla küçük bir kitleye uygulandı. Amaca uygunluk, bireylere uygunluk, açıklık, anlaşılabilirlik, tarafsızlık gibi özellikler konusunda uzman görüşü alındı. Alınan dönütler doğrultusunda gereksiz

görülen maddeler atıldı ve anket son halini aldı. İlk halinde 37 sorudan oluşan anket 24 soruya düşürüldü.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi şu şekilde gerçekleştirilmiştir. Çoktan seçmeli sorulardan oluşan anketten elde edilen veriler, SPSS 13.0 (Statistical Package for Social Science) paket programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Buna göre veriler üzerinde betimsel istatistik olarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma yapılmış ve tablolaştırılarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Grafik Tasarımcıların Kişisel Bilgileri

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının yaş ve cinsiyet özellikleri bu kısımda incelenmiştir.

4.1.1. Katılımcıların Yaşlarına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların yaş durumlarına ait bulgular Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3

Grafik Tasarımı Çalışanlarının Yaşa Göre Dağılımı

Yaş aralığı	Toplam	%
1 20 yaş ve altı	2	0.51
2 20-24 yaş arası	215	55.13
3 25-29 yaş arası	126	32.31
4 30-34 yaş arası	31	7.95
5 35 yaş ve üstü	16	4.10
Toplam	390	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi araştırmanın yapıldığı illerde grafik tasarım alanında çalışanların toplamının %0.51’i 20 yaşından küçük, %55.13’ü 20 – 24 yaş arası, %32,31’i 25 – 29 yaş arası, %7.95’i 30 – 34 yaş arası, %4.10’u 35 yaş ve üstüdür.

Araştırmaya katılanların çok küçük bir kısmının 20 yaş altında oluşu fakat %87.44’ünün 20 ile 29 yaşları arasında yer alması ve bu rakamın ileriki yaşlarda giderek azalması, dolayısıyla meslekten uzaklaşması göze çarpmaktadır. Bunun nedeni işyeri ve mesleki zorluklardan dolayı, teknolojik gelişmelere ayak uyduramama veya kendi işyerini açmak olabilir.

4.1.2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine ait bulgular Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4
Grafik Tasarımı Çalışanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Toplam	%
1 Erkek	280	71.79
2 Kadın	110	28.21
Toplam	390	100

Tablo 4’de görüldüğü gibi araştırmanın yapıldığı illerde grafik tasarım alanında çalışanların toplamının %28.20’si kadın, %71.80’i erkektir.

Çalışanların büyük bir çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir. Çalışanların erkek olmasının en güçlü nedeni olarak çalışma koşullarının zorluğu göze çarpmaktadır.

4.2. Grafik Tasarımcıların Eğitim Durumları

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının eğitim özellikleri bu kısımda incelenmiştir.

4.2.1. Katılımcıların Ortaöğretim Öğrenim Durumuna Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların ortaöğretim öğrenim durumuna ait bulgular Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 2
Grafik Tasarımı Çalışanlarının Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumu Türüne Göre Dağılımı

Okul Türü	Toplam	%	Grafik İle İlgili Alan Mezun Olan	%	Grafik İle İlgili Alan Olmayanlar	%
Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi	15	3,85	15	20,55	0	0
Kız Teknik Eğitim	34	8,72	24	32,88	10	3,15
Erkek Teknik Eğitim	107	27,43	29	39,72	78	24,61
Ticaret Turizm	39	10	0	0	39	12,3

Diğer	195	50	5	6,85	190	59,94
Toplam	390	100	73	100	317	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi ankete katılanların %3,85’i Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunu, %8,72’si Kız Teknik Eğitim, %27,43’ü si Erkek Teknik Eğitim, %10’u Ticaret ve Turizm, %50’si ise diğer ortaöğretim kurumlarından mezundur. Ayrıca Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olanların %20,55’i Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, %32,88’i Kız Teknik Eğitim, %39,72’si Erkek Teknik Eğitim, %6,85’i ise diğer ortaöğretim kurumlarından mezundur. Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olmayanların %3,15’i Kız Teknik Eğitim, %24,61’i Erkek Teknik Eğitim, %12,3’ü Ticaret ve Turizm, %59,94’ü ise diğer ortaöğretim kurumlarından mezundur. Görsel Sanatlar, Fotoğraf-Grafik, Radyo-Televizyon, Matbaa, Sanat ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri bölümleri ‘Grafik İle İlgili Alan’ olarak dikkate alınmıştır.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının ortaöğretim kurumları, mezuniyet durumlarına bakıldığında büyük çoğunluğunun meslek lisesi dışındaki okullardan mezun olduğu görülmektedir. Meslek liseleri mezunları içerisinde ise erkek teknik eğitim kurumlarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Grafik alan mezunu olmayanlarda durum genel katılım ile aynı iken, Grafik ile ilgili alan mezunu olanlarda ise Erkek Teknik(%39,72) , Kız Teknik(%32,88) ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi(%20,55) şeklindedir. %6,85’lik orana sahip Diğer seçeneğini ise Açık Liselerin “Grafik ve Fotoğraf”, “Matbaa” ve “Sanat ve Tasarım” alanı mezunları oluşturmaktadır.

Bu tablodan çıkan en önemli sonuç ise ülkemizde mesleki eğitime verilen önemi gözler önüne sermektedir. Grafik alan mezunlarının dört katından fazla diğer alanlarda okuyan öğrencilerin olması ilköğretim sürecince meslek seçimine ne denli önem verdiğimizizi ve rehberlik eğitiminin daha dikkatli yapılması, ailelerin bilinçlendirilmesinin önemini gözler önüne sermektedir.

4.2.2. Katılımcıların Mezun oldukları Önlisans / Lisans Programına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların mezun oldukları önlisans/lisans programına ait bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 3*Grafik Tasarımı Çalışanlarının Mezun Oldukları Lisans/Önlisans Ve Programa Göre Dağılımı*

	Toplam	%	Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olan	%	Grafik İle İlgili Alan Olmayanlar	%
Önlisans	112	46,86	44	39,29	68	53,54
Lisans	127	53,14	68	60,71	59	46,46
Toplam	239	100	112	100	127	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi ankete katılanların %46,86’sı önlisans mezunu iken %53,14’ü lisans mezunudur. Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olanların %39,29’u önlisans, %60,71’i lisans mezunudur. Ayrıca Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olmayanların %53,54’ü önlisans, %46,46’sı lisans mezunudur.

Araştırmaya katılanların grafik ile ilgili ya da ilgili olmayan önlisans ve lisans eğitim mezuniyetleri görülmektedir. İlköğretim çağı öğrencilerine nazaran ortaöğretim çağında daha başarılı bir meslek seçimi yapıldığı görülmektedir. Fakat genel oranda grafik alan mezunu olmayanların sayısının hala fazla olması başarısızlığımızı ortaya koymaktadır. Bu başarısızlığımızın nedeni mesleki tanıtım eksikliği olabilir.

4.2.3. Katılımcıların Grafik Eğitimi Aldıkları Kurumlara Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların grafik eğitimi aldıkları kurumlara ait bulgular Tablo 7’de verilmiştir

Tablo 4*Grafik Tasarımı Çalışanlarının Grafik Eğitimi Aldıkları Kurumlara Göre Dağılımı*

	Toplam	%
Grafik ile ilgili Eğitim almayan	255	65,38
Sadece ortaöğretim Eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan	25	6,41
Sadece önlisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan	25	6,41
Sadece lisans eğitiminde grafik ile ilgili Eğitim alan	40	10,26
Hem ortaöğretim Hemde önlisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan	20	5,13

Hem Önlisans hemde hemde lisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan	0	0
Hem ortaöğretim hemde lisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan	25	6,41
Ortaöğretim, önlisans ve lisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan	0	0
Toplam	390	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi ankete katılanların grafik tasarımı çalışanlarının grafik eğitimi aldıkları kurumlara göre dağılımı; %65,38’i Grafik ile ilgili Eğitim almayan, %6,41’i Sadece ortaöğretim Eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan, %6,41’i Sadece önlisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan, %10,26’sı Sadece lisans eğitiminde grafik ile ilgili Eğitim alan, %5,13’ü Hem ortaöğretim Hemde önlisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan, %6,41’i Hem ortaöğretim hemde lisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan şeklindedir. Hem Önlisans hemde lisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan ve Ortaöğretim, önlisans ve lisans eğitiminde grafik ile ilgili eğitim alan kişi ise bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının büyük çoğunluğunun Grafik ile ilgili eğitim almadığı görülmektedir. Ayrıca Grafik ile ilgili eğitimi hangi dönemde aldıkları ve genellikle yükseköğretim kurumlarının tercih edildiği görülmektedir.

Diğer tablolarda ulaştığımız sonuçlar Tablo 7 ile birlikte biraz daha netlik kazanmıştır. Mesleki eğitime verilen önem ortaya çıkmaktadır.

4.3. Grafik Tasarımcıların İşyeri Bilgileri

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının işyeri bilgileri bu kısımda incelenmiştir.

4.3.1. Katılımcıların İşyerlerinin Çalışma Alanlarına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların işyerlerinin çalışma alanlarına ait bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 5*Grafik Tasarımı Çalışanlarının İşyerlerinin Çalışma Alanlarına Göre Dağılımı*

	Toplam	%
Tasarım Stüdyosu	91	15,04
Reklam Ajansı	158	26,12
Matbaa	78	12,89
Gazete	98	16,20
Dergi	89	14,71
Televizyon	42	6,94
Yayınevi	23	3,80
Diğer	26	4,30
Toplam	605	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi ankete katılanların çalıştıkları işyerlerinin çalışma alanları %15.04’ünün Tasarım Stüdyosu, %26.12’sinin Reklam Ajansı, %12.89’unun Matbaa, %16.20’sinin Gazete, %14.71’inin Dergi, %6.94’ü Televizyon, %3.80’i Yayınevi, %4.30’u Diğer alanlarda faaliyet göstermektedir.

Araştırmanın veri toplama evresinde örnekleme oluşturan Ege bölgesindeki grafik tasarım çalışanı bulunan tüm işyerlerine ulaşıldığı varsayıldığında Tablo 8’in bir nevi sektörel dağılım tablosu olduğu düşünülebilir ve grafik tasarım çalışanı en fazla Reklam Ajanslarında istihdam edilirken, en az yayınevlerinde istihdam edilmektedir.

Bu durum ülkemizde reklama verilen önemi gözler önüne sererken ülkemizdeki reklam kalitesinin de incelenmesi gerektiğini düşündürmektedir.

4.3.2. Katılımcıların Çalışma Yıllarına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların işyerlerinde çalışma yıllarına ait bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 6*Grafik Tasarımı Çalışanlarının İşyerlerinde Çalışma Yıllarına Göre Dağılımı*

	Toplam	%
0-5 yıl arası	323	82.82

6-10 yıl arası	53	13.55
11-15 yıl arası	10	2.56
16-21 yıl arası	5	1.28
22 yıl ve üstü	0	0
Toplam	390	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi ankete katılanların %82.82’si 0-5 yıl arası, %13.34’ü 6-10 yıl arası, %2.56’sı 11-15 yıl arası, %1.28’i 16-21 yıl arası işyerlerinde çalışmışlardır. 22 yıl ve üstü çalışan ise bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılanların %82.82’si 0 ile 5 yıl arası çalışmakta iken bu oranın ileriki yıl aralıklarında giderek azalması, dolayısıyla meslekten uzaklaşması göze çarpmaktadır. Bunun nedeni olarak diğer tablolarda da açıkça gördüğümüz işyeri memnuniyetsizliği ortaya çıkmaktadır.

4.3.3. Katılımcıların Yaptıkları İş Türlerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların yaptıkları iş türlerine ait bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 7
Grafik Tasarımı Çalışanlarının yaptıkları iş türüne göre Dağılımı

	Toplam	%	Grafik İle İlgili Alan Mezun Olan	%	Grafik İle İlgili Alan Olmayanlar	%
İllustrasyon	95	9,42	37	9,84	58	9,15
Görsel Medya	92	9,12	33	8,78	58	9,16
Basılı Medya	242	23,99	72	19,15	170	26,86
Web Tasarımı	101	10,01	28	7,45	73	11,53
Karakter Tasarımı	98	9,71	46	12,23	52	8,21
2D Animasyon	81	8,03	22	5,85	59	9,32

3D animasyon	7	0,70	2	0,53	5	0,79
Art Director	9	0,89	9	2,39	9	1,42
Junior Director	14	1,39	14	3,72	0	0
Yardımcı Grafiker	47	4,66	38	10,11	9	1,42
Danışmanlık	72	7,14	32	8,51	40	6,32
Fotoğraf Çekimi	98	9,71	23	6,12	66	10,43
E ticaret	6	0,59	0	0	6	0,95
Outdoor tasarımları	40	3,96	15	3,99	25	3,95
Desinatör	6	0,59	5	1,33	2	0,32
Diğer	1	0,1	0	0	1	0,16

Tablo 10’da görüldüğü gibi ankete katılan grafik tasarımcıların %9.42’si illüstrasyon, %9.12’si Görsel Medya, %23.99’u Basılı Medya, %10.01’i Web Tasarım, %9.71’i Karakter Tasarım, %8.03’ü 2D Animasyon, %0.70’i 3D Animasyon, %0.89’u Art Director, %1.39’u Junior Director, %4.66’sı Yardımcı Grafiker, %7.132’ü Danışmanlık, %9.71’i Fotoğraf Çekimi, %0.59’u E Ticaret, %3.96’sı Outdoor Tasarımları, %0.59’u Desinatör, %0.1’i diğer iş türlerinde çalışmaktadır.

Grafik ile ilgili alan mezunu tasarımcıların %9.84’ü illüstrasyon, %8.78’i Görsel Medya, %19.15’i Basılı Medya, %7.45’i Web Tasarım, %12.23’ü Karakter Tasarım, %5.85’ü 2D Animasyon, %0.53’ü 3D Animasyon, %2.39’u Art Diractör, %3.72’si Junior Director, %10.11’i Yardımcı Grafiker, %8.51’i Danışmanlık, %6.12’si Fotoğraf Çekimi, %0’ı E Ticaret, %3.99’u Outdoor Tasarımları, %1.33’ü Desinatör iş türlerinde çalışmaktadır.

Grafik ile ilgili alan mezunu olmayan tasarımcıların %9.15’i illüstrasyon, %9.16’sı Görsel Medya, %26.86’sı Basılı Medya, %11.53’ü Web Tasarım, %8.21’i Karakter Tasarım, %9.32’si 2D Animasyon, %0.79’u 3D Animasyon, %1.42’si Art Diractör, %0’ı Junior Director, %1.42’si Yardımcı Grafiker, %6.32’si Danışmanlık,

%10.43'ü Fotoğraf Çekimi, %0.95'u E Ticaret, %3.95'i Outdoor Tasarımları, %0.32'si Desinatör, %0.16'sı Diğer iş türlerinde çalışmaktadır.

Araştırmaya katılanların çok büyük çoğunluğunun Basılı medya(%23.99) çalışmaları yapması ve geri kalan kısmın sırasıyla web tasarım, fotoğraf çekimi, karakter tasarımı, illüstrasyon, görsel medya, 2D animasyon şeklinde sıralandığı görülmektedir. Bu sıralama grafik ile ilgili alan mezunu olmayanlarda çok büyük değişiklik göstermez iken grafik ile ilgili alan mezunlarında Basılı medya(%19.15), Karakter Tasarımı, Yardımcı Grafiker, İllüstrasyon, Görsel Medya, Danışmanlık, Web Tasarımı şeklinde değişiklik göstermiştir. Bu değişimin nedeni olarak grafik tasarım mezunlarının yaratıcılık kullanarak yapılması gereken işlerde kullanılması gösterilebilir.

4.4. Grafik Tasarımcıların Kişisel Gelişim Durumu

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının kişisel gelişimleri bu kısımda incelenmiştir.

4.4.1. Katılımcıların Kendini Geliştirme Durumlarına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların kendini geliştirme durumlarına ait bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 8

Grafik Tasarımı Çalışanlarının kendini geliştirme Durumları Dağılımı

	Toplam	%
Kurslara / Seminerlere gitmekteyim	197	16,08
Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmekteyim	193	15,76
İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmekteyim	714	58,29
Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmekteyim	93	7,59
Akademik çalışmalarımı	15	1,22

sürdürerek kendimi geliştirmektedirim		
Diğer	13	1,06

Araştırmaya katılanların kendi imkanları ile kendini geliştirme durumlarına ait bulgular Tablo 12’ de verilmiştir.

Tablo 9

Grafik Tasarım Çalışanlarının Kendi İmkanları ile Kendini Geliştirme Durumu Dağılımı

	Kendi İmkanları ile	%
Kurslara / Seminerlere gitmekteyim	37	6,88
Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmektedirim	89	16,54
İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim	365	67,84
Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim	25	4,65
Akademik çalışmalarımı sürdürerek kendimi geliştirmektedirim	9	
Diğer		1,67

Araştırmaya katılanların işyerinin imkanı ile kendini geliştirme durumlarına ait bulgular Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 10

Grafik Tasarım Çalışanlarının İşyerinin İmkanı İle Kendini Geliştirme Durumu Dağılımı

	İşyerinin İmkanları ile	%
Kurslara / Seminerlere gitmekteyim	160	23,29
Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmektedirim	104	15,14
İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim	349	50,80
Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim	68	9,90
Akademik çalışmalarımı sürdürerek kendimi geliştirmektedirim	6	0,87
Diğer	0	0

Tablo 11’de görüldüğü gibi çalışanların %16.08’i “Kurslara / Seminerlere gitmekteyim”, %15.76’sı “Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmektedirim”, %58.29’u

“İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim”, %7.59’u “Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim”, %1.22’si “Akademik çalışmalarımı sürdürerek kendimi geliştirmektedirim”, %1.06’sı Diğer seçeneğini işaretlemiştir.

Çalışanların Kendi İmkanları ile gelişme durumu ise; %6.88’i “Kurslara / Seminerlere gitmekteyim”, %16.54’ü “Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmektedirim”, %67.84’ü “İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim”, %4.65’i “Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim”, %1.67’si “Akademik çalışmalarımı sürdürerek kendimi geliştirmektedirim”, %2.42’si Diğer seçeneğini işaretlemiştir.

Çalışanların İşyerinin İmkanları ile gelişme durumunun %23.29’u “Kurslara / Seminerlere gitmekteyim”, %15.14’ü “Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmektedirim”, %50.80’i “İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim”, %9.90’nı “Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmektedirim”, %0.87’si “Akademik çalışmalarımı sürdürerek kendimi geliştirmektedirim”, %0’ı ise Diğer seçeneğini işaretlemiştir.

Araştırmaya katılanların çok büyük çoğunluğu internet aracılığı ile kendini geliştirme imkanı bulur iken çalışanların bir kısmı ise sırasıyla Kurslara / Seminerlerle, Kitap / Dergilerle, Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile ve çok küçük bir kısmı ise akademik çalışmalar ve firma eğitimleri ile kendini geliştirmektedir. Bu sıralama iş yerinin imkanları ile yapılan geliştirmelerde aynı şekilde kalmakta iken çalışanların kendi imkanları ile kurslar ve seminerler yerine kitap ve dergilerle kendini geliştirme seçeneğini seçtikleri görülmektedir.

Bu konu hakkında diğer tablolarla birlikte bir değerlendirme yapıldığı zaman çalışanların maddi sıkıntıları ve boş zaman yetersizlikleri göze çarpmaktadır. Bundan dolayı çalışanların internet aracılığı ile kendini geliştirmesi ortaya çıkmaktadır.

4.5. Grafik Tasarımcıların İşyeri Memnuniyeti

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının işyeri memnuniyetleri bu kısımda incelenmiştir.

4.5.1. Katılımcıların Çalışmakta Oldukları İşyerlerinden Memnuniyet Durumlarına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların çalışmakta oldukları işyerlerinden memnuniyet durumlarına ait bulgular Tablo 14’ de verilmiştir.

Tablo 11

Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden memnuniyet durumları

	Toplam	%
1:Çok memnunum	32	8,21
2	35	8,97
3	109	27,95
4	206	52,82
5:Hiç memnun değilim	8	2,05
Toplam	390	100

Not: Katılımcıları kısıtlamamak için likert ölçek karşılıkları yukarıdaki gibi verilmiştir.

Tablo 14’de Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden memnuniyet durumları 1 ile 5 arası değerlendirilmiş olup; 1 seçeneği “çok memnunum”, 5 seçeneği “Hiç Memnun Değilim” şeklinde belirlenmiştir. Sırasıyla ankete katılanların %8.21’i “1” seçeneğini, %8.97’si “2” seçeneğini, %27.95’i “3” seçeneğini, %52.82’si “4” seçeneğini, %2.05’i “5” seçeneğini işaretlemiştir. Araştırmaya katılanların büyük bir çoğunluğu çalışmakta oldukları işyerlerinden memnun değil iken katılımcıların %27.95’i ise kararsızdır. Toplamda %17.18’i memnun bulunmaktadır.

Bu durum mesleki olarak yıpranmayı da sonuç olarak doğurmaktadır. Yıpranmışlık sonucunda kişilerin mesleğe ve işyerine adanmışlıklarındaki azalma, uzun süreli aynı işte çalışmaması, çalıştığı sürece ürettikleri tasarımlarda yaşanan problemler ortaya çıkmaktadır.

4.5.2. Katılımcıların Çalışmakta oldukları İşyerlerinden Memnun Olmama Nedenlerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların çalışmakta oldukları işyerlerinden memnun olmama nedenlerine ait bulgular Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 12

Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden memnun olmama nedenlerinin dağılımı

	Toplam	%
Ücret	328	31,54
Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı	47	4,52
Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı	74	7,12
Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı	93	8,94
Çalışma koşulları yetersizliği	139	13,37
İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri	65	6,25
İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması	25	2,40
Yoğun baskı	241	23,17
Diğer	28	2,69

Tablo15’de Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden memnun olmama nedenlerinin %31.54’ü “Ücret”, %4.52’si “Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı”, %7.12’si “Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı”, %8.94’ü “Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı”, %13.37’si “Çalışma koşulları yetersizliği”, %6.25’i “İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri”, %2.40’ı “İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması”, %23.17’si “Yoğun baskı”, %2.69’u “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir.

Araştırmaya katılanların işyerlerinden memnun olmama nedeni konusunda neredeyse ortak fikri ücret iken işyerlerindeki yoğun baskı ve çalışma koşulları yetersizliği göz ardı edilemeyecek bir rakamdır. Bu memnuniyetsizlik durumu Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı, Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı, İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri, Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı, Diğer ve İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması şeklinde sıralanmaktadır.

Tüm bu problemlerin ortak noktası işyerinin yönetsel sıkıntıları olarak ortak bir paydada toplanabilir. Bu sıkıntıları çözmek adına yapılması gereken hamleler işveren tarafından yapılacağından dolayı işveren ile görüşmeler yapılmalı ve çeşitli yönetim eğitimleri verilmelidir. Elbette ki bu görüşmeler devlet kurumları ya da sendika gibi örgütlenmeler ile yapılabilir.

4.5.3. Katılımcıların İşyerlerinden Ayrılma Nedenlerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların çalışmakta oldukları işyerlerinden ayrılma nedenlerine ait bulgular Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 13

Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden ayrılma nedenlerinin dağılımı

	Toplam	%
Ücret	330	26,96
Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı	44	3,59
Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı	120	9,80
Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı	123	10,05
Çalışma koşulları yetersizliği	163	13,32
İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri	132	10,78
İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması	39	3,19
Yoğun baskı	234	19,12
Diğer	39	3,19

Tablo16’da Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları işyerlerinden ayrılma nedenlerinin %26.96’sı “Ücret”, %3.59’u “Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı”, %9.80’i “Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı”, %10.05’i “Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı”, %13.32’si “Çalışma koşulları yetersizliği”, %10.78’i “İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri”, %3.19’u “İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması”, %19.12’si “Yoğun baskı”, %3.19’u “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir.

Araştırmaya katılanların neredeyse hepsi işyerlerinden ayrılma nedeni olarak ücret yetersizliğini belirtirken göz ardı edilemeyecek bir çoğunluk ise yoğun baskı seçeneğini işaret etmiştir. Bu ayrılma nedeni sırasıyla Çalışma koşulları yetersizliği, İş

yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri, Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı, Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı, Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı, Diğer ve İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması şeklinde sıralanmaktadır.

İşyerinden kaynaklı sıkıntılar sonucu işten ayrılmanın çözümü yine işyerleri ile sağlanmalıdır. Bu durum daha öncede söylediğimiz gibi devlet kurumları ya da sendika gibi örgütlenmeler ile çözülebilir.

4.6. Grafik Tasarımcıların Mesleki Memnuniyeti

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının mesleki memnuniyetleri bu kısımda incelenmiştir.

4.6.1. Katılımcıların Mesleği Seçme Nedenlerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların mesleği seçme nedenlerine ait bulgular Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 14

Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları mesleği seçme nedenlerinin dağılımı

	Toplam	%
Mesleği Sevdiğim İçin	254	26,62
Ailem İsteddiği için	48	5,03
Çevremın önerisi üzerine	87	9,12
İnsanları Etkilemek İçin	159	16,67
Yüksek Statüli Meslek Sahibi Olmak için	11	1,15
İş Olanağı Yüksek olduğu İçin	76	7,97
İdeallerimi Gerçekleştirmek İçin	72	7,55
Yeteneğim Olduğu İçin	130	13,63
Yüksek Gelir Getiren Bir Meslek Olduğu İçin	16	1,68
Meslek lisesinde okuduğum için	11	1,15
Bu alanda eğitim aldığım için	73	7,65
Eğitimi basit ve kolay olduğu için	12	1,26
Diğer	5	0,52

Tablo 17’de Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları mesleği seçme nedenleri; %26.62’si “Mesleği Sevdiğim İçin”, %5.03’ü “Ailem İsteddiği için”, %9.12’si “Çevremin önerisi üzerine”, %16.67’si “İnsanları Etkilemek İçin”, %1.15’i “Yüksek Statülü Meslek Sahibi Olmak için”, %7.97’si “İş Olanığı Yüksek olduğu İçin”, %7.55’i “İdeallerimi Gerçekleştirmek İçin”, %13.63’ü “Yeteneğim Olduğu İçin”, %1.68’i “Yüksek Gelir Getiren Bir Meslek Olduğu İçin”, %1.15’i “Meslek lisesinde okuduğum için”, %7.65’i “Bu alanda eğitim aldığım için”, %1.26’sı “Eğitimi basit ve kolay olduğu için”, %0.52’si “Diğer” seçeneğini seçmişlerdir.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının hemen hemen hepsi mesleği sevdiği için mesleği seçtiklerini ifade etmişlerdir. Göz ardı edilemeyecek bir çoğunluk ise “İnsanları Etkilemek İçin” ve “Yeteneğim Olduğu İçin” tercih ettiklerini düşünmektedir. Sırasıyla “Çevremin “Önerisi Üzerine”, “İş Olanığı Yüksek Olduğu İçin”, “Bu Alanda Eğitim Aldığım İçin”, “İdeallerimi Gerçekleştirmek İçin” ve “Ailem İsteddiği İçin” seçenekleri tercih edilmiştir.

Tablo 17’nin sonucundan grafik tasarımcıların kendi istekleri ve ya çevresel öneriler ile mesleği seçtikleri anlaşılmaktadır. Fakat diğer tablolarda düşünüldüğünde sıkıntının mesleği tanımamaktan ve çalışma standartlarından kaynaklandığı düşünülebilir.

4.6.2. Katılımcıların Meslekten Memnuniyet Durumlarına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların meslekten memnuniyet durumlarına ait bulgular Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 15

Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları meslekten memnuniyet durumları

	Toplam	%
1:Çok memnunum	45	11,54
2	44	11,28
3	99	25,38
4	194	49,75
5:Hiç memnun değilim	8	2,05

Toplam	390	100
--------	-----	-----

Not: Katılımcıları kısıtlamamak için likert ölçek karşılıkları yukarıdaki gibi verilmiştir.

Tablo 18’de Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları meslekten memnuniyet durumları 1 ile 5 arası değerlendirilmiş olup; 1 seçeneği “çok memnunum”, 5 seçeneği “Hiç Memnun Değilim” şeklinde belirlenmiştir. Sırasıyla ankete katılanların %11.54’ü “1” seçeneğini, %11.28’i “2” seçeneğini, %25.38’i “3” seçeneğini, %49.75’i “4” seçeneğini, %2.05’i “5” seçeneğini işaretlemiştir.

Araştırmaya katılan grafik tasarımcıların %51.80’i meslekten memnun değil iken %25.38’i kararsızdır. %22.82’si ise meslekten memnun olduğunu belirtmiştir. Bu durum diğer tablolarla birlikte değerlendirildiğinde sıkıntının mesleki standartlardan kaynaklandığı görülmektedir.

4.6.3. Katılımcıların Meslekten Memnun Olmama Nedenlerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların meslekten memnun olmama nedenlerine ait bulgular Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 16

Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları meslekten memnun olmama nedenlerinin dağılımı

	Toplam	%
Ücret yetersiz	303	39,40
Mesleğin çalışma şartları ağır	72	9,36
Kişiliğime uygun bir meslek değilmiş	76	9,88
İş olanağı az	65	8,45
Mesleki gelişmelere ayak uydurmak zor	49	6,37
İdeallerimi gerçekleştiremiyorum	90	11,7
Bu meslekte çevreme faydalı olmadığımı düşünüyorum	42	5,46
Yeteneklerimi / Yaratıcılığımı kullanmama izin verilmemekte	40	5,20
Diğer	32	4,16

Tablo 19’da Grafik Tasarım çalışanlarının çalışmakta oldukları meslekten memnun olmama nedenleri; %39.40’ı “Ücret yetersiz”, %9.36’sı “Mesleğin çalışma şartları ağır”, %9.88’i “Kişiliğime uygun bir meslek değilmiş”, %8.45’i “İş olanağı az”,

%6.37’i “Mesleki gelişmelere ayak uydurmak zor”, %11.7’si “İdeallerimi gerçekleştiremiyorum”, %5.46’sı “Bu meslekte çevreme faydalı olmadığımı düşünüyorum”, %5.20’si “Yeteneklerimi / Yaratıcılığımı kullanmama izin verilmemekte”, %4.16’sı “Diğer” seçeneğini işaretlemiştir.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının hemen hemen hepsi meslekten memnun olmama nedeni olarak ücret yetersizliğini belirtirken sırasıyla İdeallerimi gerçekleştiremiyorum, Kişiliğime uygun bir meslek değilmiş, Mesleğin çalışma şartları ağır, İş olanağı az, Mesleki gelişmelere ayak uydurmak zor, Bu meslekte çevreme faydalı olmadığımı düşünüyorum, Yeteneklerimi / Yaratıcılığımı kullanmama izin verilmemekte ve Diğer seçenekleri tercih edilmiştir.

Bu tablo ile birlikte açıkça ortaya çıkmaktadır ki mesleki standartlar oluşturulmalı ve meslek seçiminde öğrencilere meslekler tam anlamıyla tanıtılmalıdır. Ayrıca işverenden kaynaklı sorunlarda göz ardı edilmemelidir.

4.7. Grafik Tasarımcıların Eğitim Memnuniyeti

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının eğitim memnuniyeti bu kısımda incelenmiştir.

4.7.1. Katılımcıların Almış Oldukları Eğitimden Memnuniyet Durumlarına Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların almış oldukları eğitimden memnuniyet durumlarına ait bulgular Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 17: Grafik Tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnuniyet durumları

	Toplam	%	Grafik İle İlgili Alan Mezunları Olan	%	Grafik İle İlgili Alan Mezunları Olmayanlar	%
1:Çok memnunum	7	1,79	3	2,23	4	1,57
2	21	5,39	7	5,18	14	5,49

3	80	20,51	34	25,18	46	18,04
4	256	65,64	85	62,96	171	67,06
5:Hiç memnun değilim	26	6.67	6	4,45	20	7,84
Toplam	390	100	135	100	255	100

Not: Katılımcıları kısıtlamamak için likert ölçek karşılıkları yukarıdaki gibi verilmiştir.

Tablo 20’de Grafik Tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnuniyet durumları 1 ile 5 arası değerlendirilmiş olup; 1 seçeneği “çok memnunum”, 5 seçeneği “Hiç Memnun Değilim” şeklinde belirlenmiştir. Sırasıyla ankete katılanların %1,79’u “1” seçeneğini, %5,39’i “2” seçeneğini, %20,51’i “3” seçeneğini, %65,64’i “4” seçeneğini, %6.67’i “5” seçeneğini işaretlemiştir. Bu oran sadece “Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olan” kişilerde %2,23’ü “1” seçeneğini, %5,18’i “2” seçeneğini, %25,18’i “3” seçeneğini, %62,96’sı “4” seçeneğini, %4,45’i “5” seçeneğini olarak işaretlenmiştir. “Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olmayanlar” ise %1,57’i “1” seçeneğini, %5,49’u “2” seçeneğini, %18,04’u “3” seçeneğini, %67,06’sı “4” seçeneğini, %7,84’ü “5” seçeneğini işaretlenmiştir.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının %72.31’i aldıkları eğitimden memnun değil, %20.51’i ise kararsızdır. Sadece %7.18’i memnundur. Bu durum Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olan ve olmayanlarda çok büyük değişiklik göstermemektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere eğitim sistemimizde katılımcılar tarafından sıkıntılı bir durum olduğu düşünülmektedir.

4.7.2. Katılımcıların Almış Oldukları Eğitimden Memnun Olmama Nedenlerine Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların almış oldukları eğitimden memnun olmama nedenlerine ait bulgular Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 18

Grafik Tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnun olmama nedenlerinin dağılımı

	Toplam	%	Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olan	%	Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olmayanlar	%
Okulda öğrendiklerimle, iş ortamında uyguladıklarım çok farklı	300	31,28	113	34,56	187	29,59
Okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş	232	24,19	87	26,61	145	22,94
Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi	201	20,96	71	21,70	130	20,57
Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi	153	15,95	41	12,54	112	17,72
Okurken sadece sınıfı geçmek için okudum	40	4,17	10	3,06	30	4,75
Okulda öğrenmek için hiç çabalamadım	11	1,15	3	0,92	8	1,27
Diğer	22	2,29	2	0,61	20	3,16

Tablo 21’de Grafik Tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnun olmama nedenleri; %31.28’i “Okulda öğrendiklerimle, iş ortamında uyguladıklarım çok farklı”, %24.19’u “Okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş”, %20.96’sı “Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi”, %15.95’i “Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi”, %4.18’i “Okurken sadece sınıfı geçmek için okudum”, %1.15’i “Okulda öğrenmek için hiç çabalamadım”, %2.29’u “Diğer seçeneğini seçmişlerdir.

Bu oran Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olanlarda ise %34.56’sı “Okulda öğrendiklerimle, iş ortamında uyguladıklarım çok farklı”, %26.61’i “Okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş”, %21.70’i “Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi”, %12.54’ü “Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi”, %3.06’sı “Okurken sadece sınıfı geçmek için okudum”, %0.92’si “Okulda öğrenmek için hiç çabalamadım”, %0.61’i “Diğer seçeneğini seçmişlerdir.

Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olmayanlarda %29.59'u "Okulda öğrendiklerimle, iş ortamında uyguladıklarım çok farklı", %22.94'ü "Okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş", %20.57'si "Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi", %17.72'si "Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi", %4.75'i "Okurken sadece sınıfı geçmek için okudum", %1.27'si "Okulda öğrenmek için hiç çabalamadım", %3.16'sı "Diğer seçeneğini seçmişlerdir.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnun olmama nedenleri olarak büyük çoğunluğu sırasıyla "Okulda öğrendiklerimle, iş ortamında uyguladıklarım çok farklı", "okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş", "Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi" ve "Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi" demiştir. Bir kısım katılımcı ise "Okurken sadece sınıfı geçmek için okudum", "Okulda öğrenmek için hiç çabalamadım" ve "Diğer" "seçeneklerini seçmişlerdir. Bu sıralama Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olan ve Olmayanlarda değişiklik göstermemiştir. Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarından alan mezunu olan ve olmayanların aynı görüşte olması eğitim sisteminde yaşanan genel problemleri göz önüne koymaktadır. Ve bu problemlerin çözümü eğitim sisteminin modernize edilmesi ve müfredatın düzenlenmesini yani revize edilmesini gerektirmektedir.

4.7.3. Katılımcıların Almak İstedikleri Eğitime Ait Bulgular

Araştırmaya katılanların almak istedikleri eğitime ait bulgular Tablo 22'de verilmiştir.

Tablo 19

Grafik Tasarım çalışanlarının nasıl bir eğitim almak istediklerinin dağılımı

	Toplam	%	Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olan	%	Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olmayanlar	%
Sadece uygulama derslerinin olmasını isterdim	65	6,94	13	4,14	52	8,34
Uygulama derslerinin daha fazla olmasını isterdim	277	29,56	106	33,87	171	27,4

Uygulama araç-gerecinin teknolojiye ayak uydurmasını isterdim	222	23,69	75	23,96	147	23,56
Sadece teorik eğitim almak isterdim	11	1,17	3	0,96	8	1,28
Teorik derslerin daha fazla olmasını isterdim	25	2,67	6	1,92	19	3,04
Staj eğitiminin daha fazla olmasını isterdim	137	14,62	43	13,74	94	15,06
Eğitimin sadece staj eğitiminden olmasını isterdim	13	1,39	2	0,64	11	1,76
Eğitimcilerin daha yeterli olmasını isterdim	181	19,32	62	19,81	119	19,07
Diğer	6	0,64	3	0,96	3	0,49

Tablo 22’de Grafik Tasarım çalışanlarının %6.94’ü “Sadece uygulama derslerinin olmasını isterdim”, %29.56’sı “Uygulama derslerinin daha fazla olmasını isterdim”, %23.69’u “Uygulama araç-gerecinin teknolojiye ayak uydurmasını isterdim”, %1.17’si “Sadece teorik eğitim almak isterdim”, %2.67’si “Teorik derslerin daha fazla olmasını isterdim”, %14.62’si “Staj eğitiminin daha fazla olmasını isterdim”, %1.39’u “Eğitimin sadece staj eğitiminden olmasını isterdim”, %19.32’si “Eğitimcilerin daha yeterli olmasını isterdim”, %0.64’ü “Diğer” şeklinde bir eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir.

Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olanların; %4.14’ü “Sadece uygulama derslerinin olmasını isterdim”, %33.87’si “Uygulama derslerinin daha fazla olmasını isterdim”, %23.96’sı “Uygulama araç-gerecinin teknolojiye ayak uydurmasını isterdim”, %0.96’sı “Sadece teorik eğitim almak isterdim”, %1.92’si “Teorik derslerin daha fazla olmasını isterdim”, %13.74’ü “Staj eğitiminin daha fazla olmasını isterdim”, %0.64’ü “Eğitimin sadece staj eğitiminden olmasını isterdim”, %19.81’i “Eğitimcilerin daha yeterli olmasını isterdim”, %0.96’sı “Diğer” şeklinde bir eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir.

Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olmayanların; %8.34’ü “Sadece uygulama derslerinin olmasını isterdim”, %27.40’ı “Uygulama derslerinin daha fazla olmasını

isterdim”, %23.56’sı “Uygulama araç-gerecinin teknolojiye ayak uydurmasını isterdim”, %1.28’i “Sadece teorik eğitim almak isterdim”, %3.04’ü “Teorik derslerin daha fazla olmasını isterdim”, %15.06’sı “Staj eğitiminin daha fazla olmasını isterdim”, %1.76’sı “Eğitimin sadece staj eğitiminden olmasını isterdim”, %19.07’si “Eğitimcilerin daha yeterli olmasını isterdim”, %0.49’u “Diğer” şeklinde bir eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan Grafik Tasarım çalışanlarının nasıl bir eğitim almak istedikleri sorulduğunda %29.56’sı Uygulama derslerinin daha fazla olmasını isterdim, %23.69’u Uygulama araç-gerecinin teknolojiye ayak uydurmasını isterdim, %19.32’si Eğitimcilerin daha yeterli olmasını isterdim ve %14.62’si Staj eğitiminin daha fazla olmasını isterdim seçeneklerini seçmişlerdir. Bu tercih sıralaması Grafik İle İlgili Alan Mezunu Olan ve Olmayan kişilerde değişiklik göstermemiştir. Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının büyük çoğunluğunun uygulamaya yönelik müfredat değişikliği talebi göz önüne alınmalı ve sektörde kullanılan sistemlere göre modernize edilmelidir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgu ve yorumlarına dayalı olarak elde edilen verilere dayanarak sonuçlar ve sonuçlara ilişkin öneriler verilmiştir.

5.1. Sonuç

Evrenimizi oluşturan Ege Bölgesi illerinde hem basılı hem de interaktif ortamda yayın yapan gazete ve dergiler, televizyon, matbaa, ajans ve yayınevlerinde çalışan 390 grafik tasarımcıya uygulanan ankette verilen cevaplar doğrultusunda ortaya çıkan bulgulara dayanarak oluşan sonuçlar bu bölümde listelenmiştir.

5.1.1. Kişisel Bilgiler

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının %0.51'si 20 yaşının altında, %55.13'ü 20 – 24 yaş arası, %32,31'i 25 – 29 yaş arası, %7.95'i 30 – 34 yaş arası, %4.10'u 35 yaş ve üstüdür. Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanından 341 kişinin 20 ile 30 yaş aralığında olması işyeri ve mesleki memnuniyet kısımları ile birlikte incelendiğinde ve katılımcıların eğitim bilgileri incelendiğinde daha anlaşılır bir hal almaktadır. Kişilerin sonradan seçtikleri bir meslekte işyeri ve mesleki olarak yaşadığı sorunlardan kaynaklı mesleği bırakmaları olarak açıklanabileceği gibi kendilerini kurmaları olaraktan bakılabilir.

Araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının %28.20'si kadın, %71.80'i erkektir. Daha önceki araştırmalara bakıldığında ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin çoğunluğunun kadın olduğu görülmektedir. Fakat eğitim bilgileri bulguları ile birlikte değerlendirme yapıldığında araştırmaya katılan grafik tasarım çalışanlarının çoğunluğunu grafik ile ilgili alan dışı bir bölümden mezun olması sonucu ile açıklanabilmektedir.

5.1.2. Eğitim Bilgileri

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanından 73 kişi ortaöğretim eğitimini grafik ile ilgili bir alanda tamamlar iken 317 kişi grafik ile ilgili alanlarda

tamamlamıştır. Görsel Sanatlar, Fotoğraf-Grafik, Radyo-Televizyon, Matbaa, Sanat ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri bölümleri Grafik İle İlgili Alan olarak dikkate alınmıştır.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanından 239 kişi yükseköğretim kurumu mezunudur. Bu kişilerden 112 önlisans mezununun 44'ü Grafik İle İlgili Alan Mezunudur. 127 lisans mezununun 68'i Grafik İle İlgili Alan Mezunudur. Resim(Lisans), Resim-İş(Lisans), Grafik(Lisans – Önlisans), Grafik Tasarım(Lisans - Önlisans), Bilgisayar Destekli Tasarım(Önlisans) bölümleri Grafik İle İlgili Alan olarak dikkate alınmıştır.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanından 255 kişinin ortaöğretim, önlisans veya lisans eğitimlerinin herhangi birinde grafik ile ilgili eğitim almamıştır. Sadece 135 kişinin ortaöğretim, önlisans veya lisans eğitimlerinin herhangi birinde grafik ile ilgili eğitim aldığı görülmüştür.

Tüm bu veriler dikkatle incelendiğinde grafik eğitimi alan grafik tasarım çalışanın az olduğu görülmektedir. Bununla birlikte grafik tasarım eğitimi alan kişilerin çoğunlukla yükseköğretim kurumlarında eğitim aldığı görülmektedir. Bu durum Milli Eğitim Bakanlığının Mesleki Eğitime yönlendirmesinin az oluşunu ortaya koyacağı gibi tablo 15' den de anlaşılacağı üzere kişilerin isteklerinin ve çevrelerinin etkisini de ortaya koymaktadır.

Ayrıca genel anlamda Grafik ile İlgili Alan Mezunları çalışanın az oluşu eğitim memnuniyeti kısmından da anlaşılacağı gibi alan eğitiminin yeterli olmayışı ile de açıklanabilir.

5.1.3. İş Yeri Bilgileri

Araştırmaya katılanların çalıştıkları işyerlerinin çalışma alanları %15.04'ünün Tasarım Stüdyosu, %26.12'sinin Reklam Ajansı, %12.89'unun Matbaa, %16.20'sinin Gazete, %14.71'inin Dergi, %6.94'ü Televizyon, %3.80'i Yayınevi, %4.30'u Diğer alanlarda faaliyet göstermektedir.

Araştırmaya katılanların çalıştıkları işyerlerinde yaptıkları iş türleri %9.42'si illüstrasyon, %9.12'si Görsel Medya, %23.99'u Basılı Medya, %10.01'i Web Tasarım, %9.71'i Karakter Tasarım, %8.03'ü 2D Animasyon, %0.70'i 3D Animasyon, %0.89'u Art Directör, %1.39'u Junior Director, %4.66'sı Yardımcı Grafiker, %7.132ü Danışmanlık, %9.71'i Fotograf Çekimi, %0.59'u E Ticaret, %3.96'sı Outdoor Tasarımları, %0.59'u Desinatör, %0.1'i diğer şeklindedir.

Araştırmaya katılanların çok büyük çoğunluğunun Basılı medya(%23.99) çalışmaları yapması ve geri kalan kısmın sırasıyla web tasarım, fotoğraf çekimi, karakter tasarımı, illüstrasyon, görsel medya, 2D animasyon şeklinde sıralandığı görülmektedir. Bu sıralama grafik ile ilgili alan mezunu olmayanlarda çok büyük değişiklik göstermez iken grafik ile ilgili alan mezunlarında Basılı medya(%19.15), Karakter Tasarımı, Yardımcı Grafiker, İllüstrasyon, Görsel Medya, Danışmanlık, Web Tasarımı şeklinde değişiklik göstermiştir. Grafik ile ilgili alan mezunu olanların esinlenme ve intihal gibi durumların zor olduğu iş türlerinde çalıştırılıyor oluşu yetenek ve eğitimin önemini ortaya koymaktadır. Elbette ki grafik ile ilgili alanlardan mezun olmayanlarında aynı tür işleri yapabiliyor oluşu sektörel anlamda olumsuz bir durum ortaya koyar iken eğitim sisteminden ve yanlış eğitim tercihlerinden dolayı da böyle bir durum oluşabileceği göz ardı edilmemelidir. Bu durum eğitim ve mesleki memnuniyet kısımlarından da gözlenebilmektedir.

5.1.4. Kişisel Gelişim

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanının altı farklı seçenekten oluşan kendini geliştirme durumuna 1225 farklı cevap verilmiştir. Çalışanlar ister kendi imkânları ister iş yerinin imkânlarıyla olsun hemen hemen tüm katılımcıların bu sorulardaki ortak noktası “İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmekteyim” cevabıdır. Bu noktada işyeri ve mesleki memnuniyet kısmında da söylendiği gibi maddi sıkıntılar ve boş vakit darlığından gibi nedenlerden kaynaklı olarak çalışanlar kendini geliştirme fırsatı bulamamaktadır.

Oysaki zaten alan mezunu çalışan sayısı bu kadar az iken sektörün daha kaliteli bir hale gelmesi ve teknolojik yenilikleri takip edebilmek adına yapılması gereken

çeşitli eğitimler verilmemektedir. Bunlardan da önemlisi az sayıda da olsa grafik alan mezunlarına akademik çalışmalarına ortam yaratılmamaktadır.

5.1.5. İşyeri Memnuniyeti

Grafik Tasarımı Çalışanlarının iş yerlerinde çalışma yıllarına göre dağılımı %82.82'si 0-5 yıl arası, %13.34'ü 6-10 yıl arası, %2.56'sı 11-15 yıl arası, %1.28'i 16-21 yıl arası işyerlerinde çalışmışlardır. 22 yıl ve üstü çalışan ise bulunmamaktadır.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanın çalışmakta oldukları işyerlerinden memnuniyet durumlarına bakıldığında 214 kişi memnun değil iken 109 kişi kararsızdır.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanı dokuz farklı seçenekten oluşan, çalışmakta oldukları işyerlerinden memnun olmama nedenine 1040 farklı cevap vermişlerdir. 328 kişi ücretten memnun değil iken 241 kişi yoğun baskı, 139 kişi çalışma koşulları yetersizliği, 93 kişi çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı, 74 kişi çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı cevabını vermişlerdir.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanı dokuz farklı seçenekten oluşan, çalışmakta oldukları işyerlerinden ayrılma nedenine 1224 farklı cevap verilmiştir. 330 kişi ücret cevabı verir iken 234 kişi yoğun baskı, 163 kişi çalışma koşulları yetersizliği, 132 kişi İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikliği, 123 kişi çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı, 120 kişi ise çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı cevabını vermiştir.

Tüm bu bulgular incelendiğinde öncelikle araştırmaya katılanların %82.82'si 0 ile 5 yıl arası çalışmakta iken bu oranın ileriki yıl aralıklarında giderek azalması, dolayısıyla meslekten uzaklaşması göze çarpmaktadır. Bu durum %54.87'sinin işyerlerinden memnun olmaması ile açıklanabilir. Aynı zaman memnun olamama nedeni olarak verilen cevaplara bakıldığında; insanoğlunun yaşam kalitesini düşürücü en önemli iki nedenden biri olan maddi durumu ücret yetersizliği açıklanabilecek iken manevi neden olarak ta işyerindeki yoğun baskı sonucu ortaya çıkan birçok neden

söylenbilir. Grafik tasarım çalışanlarının iş yerinden ayrılma nedeni olarak ta aynı iki nedenin ortaya çıkması meslekten uzaklaşmayı destekler niteliktedir.

5.1.6. Mesleki Memnuniyet

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanı on üç farklı seçenekten oluşan, çalışmakta oldukları mesleği seçme nedenlerine 954 farklı cevap verilmiştir. 254 kişi mesleği sevdiğim için derken 159 kişi insanları etkilemek için, 130 kişi yeteneğim olduğu için, 87 kişi çevrenin önerisi üzerine cevabını vermiştir.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanının çalışmakta oldukları işyerlerinden memnuniyet durumlarına bakıldığında 202 kişi memnun değil iken 99 kişi kararsızdır.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanı dokuz farklı seçenekten oluşan, çalışmakta oldukları meslekten memnun olmama nedenlerine 769 farklı cevap verilmiştir. 303 kişi ücret yetersiz cevabını verirken, 90 kişi ideallerimi gerçekleştiremiyorum, 76 kişi kişiliğime uygun bir meslek değil, 72 kişi çalışma şartları ağır seçeneğini işaretlemiştir.

Tüm bu durumlar değerlendirildiğinde mesleği sevmelerine rağmen meslekten memnun olamam durumunun nedeni işyerlerinden ve sektörden kaynaklanabileceği gibi meslek seçimi yapılır iken bilimsel çeşitli ölçeklerden yararlanmadan sadece o anki ruh haline ve çevreye göre meslek tercih yapılması gösterilebilir.

5.1.7. Eğitim Memnuniyeti

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanının almış oldukları eğitimden memnuniyet durumlarına bakıldığında 282 kişi memnun değil iken 80 kişi kararsızdır. Grafik tasarım eğitimi alan 135 kişinin 91'i memnun değil iken 34'ü kararsızdır.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanı yedi farklı seçenekten oluşan, almış oldukları eğitimden memnun olmama nedenlerine 959 farklı cevap verilmiştir. Bu cevapların 327 tanesini grafik ile ilgili alan mezunları verir iken 113 kişi “Okulda

öğrendiklerimle, iş ortamında uyguladıklarım çok farklı” cevabını vermiştir. 87 kişi “Okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş”, 71 kişi “Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi”, 41 kişi ise “Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi” cevabını vermiştir.

Araştırmaya katılan 390 grafik tasarım çalışanı dokuz farklı seçenekten oluşan, nasıl bir eğitim almak isterdiniz sorusuna 937 farklı cevap verilmiştir. Bu cevapların 313 tanesini grafik ile ilgili alan mezunları verir iken 106 kişi uygulama derslerinin daha fazla olmasını istediğini, 75 kişi uygulama araç-gerecinin teknolojiye ayak uydurmasını, 62 kişi eğitimcilerin daha yeterli olmasını, 43 kişi ise staj eğitiminin daha fazla olmasını istemiştir.

Tüm bu durumlar göz önüne alındığında durum şöyle özetlenebilir. Eğer okulda öğrendiklerimiz sektörel çalışmalarımızda çalışanların karşılaştıkları sorunlara çözümleri öğretiyorsa; çalışanların sözlerinin değeri göz ardı edilmemelidir. Araştırmaya katılanların çoğunluğu almış oldukları eğitimden memnun değil ve aynı zamanda okulda öğretilen bilgilerin ve yöntemlerin güncellenmesi gerektiğini aynı zamanda araç-gereçlerinde teknolojiye ayak uydurması gerektiğini söylemektedir. Bir istek olarakda aynı doğrultuda uygulama eğitimlerinin ve okurken sektör deneyimi kazandırılmanın artması gerektiği söylenmiştir. Eğitimcilerin daha yeterli olması durumu ise çıkan bir diğer sonuçtur.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda elde edilen sonuçlara dayanarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Araştırmaya katılan kadın grafik tasarım çalışanın az oluşu, çalışanların uzun süreli aynı işyerinde çalışmaması ve işyerlerinden memnun olmama durumları bir arada değerlendirildiğinde ivedilikle çalışma koşulları standart bir hal aldırılmalıdır. Grafik tasarım çalışanlarının işyerlerinden memnun olmadıkları açıkça ortadadır. Bu durumun ortadan kaldırılması adına kanuni olarak grafik tasarım çalışanlarına çalışma hakları net bir şekilde ortaya konmalıdır.
2. Sektörde grafik tasarım eğitimi almış kişilerin az oluşu dikkate alınarak yeni grafik tasarım eğitimi veren kurumlar açılmalıdır.
3. Sektörde halen grafik tasarımcı olarak çalışan ve çeşitli nedenlerden dolayı grafik tasarım eğitimi alamamış veya yarıda bırakmış kişilere alan eğitimcileri tarafından eğitilmesi sağlanmalıdır. Bu durum meslek örgütleri tarafından desteklenmelidir. Özellikle küçük illerde özel eğitim kurumlarının açılması ve bu kurumların devlet tarafından desteklenmesi sağlanabilir.
4. Sektörde grafik tasarımcı olarak çalışan kişilerin çoğunun tasarım eğitimi almadığı açıkça ortadadır. Bu durum birçok konuda farklı sektörlerde de en azından reklam kalitesinden kaynaklı olarak pazarlama sektörüne zarar vermektedir. Bu durumun zararları göz önüne alınarak kesin çözümler üretilmelidir. Çözüm kesinlikle grafik tasarım eğitimi almış kişilerin grafik tasarımcı olarak çalışması şeklinde olmalıdır.
5. Grafik tasarım çalışanlarının mesleki gelişmeleri yakından takip etmeleri ve kendilerini geliştirmeleri adına çeşitli eğitimler organize edilmelidir. Günümüz teknoloji çağında bu eğitimlerden küçük ölçekli illerinde yararlanması adına uzaktan eğitim ile verilecek eğitimler uygulanabilir.

6. Grafik tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnun olmama nedeni olarak ortaya çıkan “okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş” durumu dikkate alınmalı ve özel sektörün ihtiyaçlarını karşılar nitelikte ders içerikleri hazırlanmalıdır. Ders içerikleri hazırlanır iken öğrencilerin gelişen teknolojiyi nasıl takip etmeleri gerektiğine dair yöntemler anlatılmalı ve beceri kazandırılmalıdır.
7. Grafik tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnun olmama nedeni olarak ortaya çıkan “Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi” cevabına istinaden programda yapılacak değişikliklerde uygulama eğitimine ağırlık verilmelidir. Sektörde karşılaşılabilecek sorunlara karşı eğitimler verilmeli ve bunların uygulaması ise staj eğitimi ile sağlanmalıdır. Mevcut staj eğitimi gözden geçirilmelidir.
8. Grafik tasarım çalışanlarının almış oldukları eğitimden memnun olmama nedeni olarak ortaya çıkan “Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi” cevabı dikkate alınarak; araç-gereçlerin sektörde kullanılan günümüz teknolojisiyle aynı olması, hatta sektördeki teknolojik gelişmelere yön vermesi sağlanmalıdır.
9. Eğitim programı hazırlanırken dikkat edilmesi gereken bir başka konu ise var olan eğitmenlere göre müfredat hazırlamak ya da eğitmenleri kendileri müfredata göre geliştirmesini beklemek ve sadece kontrol etmek yerine; eğitmenlere kendini geliştirme imkanları sunulmalıdır. Eğitmenlerin sektörü yakından takip etmesi adına sektör deneyimi artırıcı çalışmalar yapılmalıdır.
10. Eğitimcilerin daha yeterli olması durumu ise öğretmen atamalarında yapılan farklı meslek alanlarının formasyon ve benzeri durumlar ile alan değiştirmelerinin önüne geçilmesi yada hizmet içi eğitimlerin kalitesinin artırılarak eğitimcilerin bilgilerinin güncellemesi sağlanmalıdır.
11. Grafik tasarım çalışanlarının problemlerinin ne kadar çok olduğu ortadadır. Bu problemlerdeki haklılıkları da açık bir şekilde görülmektedir. Bu problemlerin

özüme ulaşması halinde sadece grafik tasarım çalışanları için değil reklam sektörü ve daha birçok sektör için ticari gelişmeler yaşanacağı gözle görülür haldedir. Tüm bu gelişmeler devlet düzeyinde fayda sağlayacağı düşünülürse bakanlık neshinde öneriler takip edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akay, A. (1999). *Post modern görüntü*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Aral, E. (2005). *İlköğretim II. Kademe Resim-İş Derslerinde Grafik Tasarımı Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aytaç, K. (1980). *Avrupa Eğitim Tarihi (Antik Çağdan 19. Yüzyılın Sonlarına Kadar)*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları-225 Eğitim Tarihi Serisi- 1, Ankara.
- Bayram, N. (2002). *Toplum ve İletişim*. (1.Basım). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Becer, E. (1997). *İletişim ve Grafik Tasarım*. (1. Basım). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E. (2002). *İletişim ve Grafik Tasarım*. (3. Basım). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E. (2005). *İletişim ve Grafik Tasarım*. (5. Basım). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E.(1987). *Grafik Sanatı, Afiş Sanatı, Radyo konuşması İzmir Radyosu Ege'de Sanat Programı*, İzmir.
- Bektaş, D. (1992). *Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bingöl, S. (2006). *Reklam Sayfası Tasarım Sorunlarının Çözümünde Grafik Sanat Eğitiminin Yeri ve Önem*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ceylan, Ş. (2008). *Grafik Eğitiminde Tarihi Sembollerde Stilizasyon Ve Günümüz İkonları İlişkisi "Kadın Figürü Örneği"*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Craig, J. and Borton, B. (1987). *Thirty Centuries of Graphic Design "an illustrated survey"*. (1). New York: Watson-Guption Publications.
- Çağatay, U. (2006). *Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nün Tarihçesi Ve Tanıtımı*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı, İstanbul.
- Dohmen, W.(1982), *Die Lithographie: Geschichte-Kunst-Technik*, Köln: DuMont Buchverlag.
- Drucker, J. and McVarish, E.(2009). *Graphic Design History A Critical Guide*, USA: Pearson Education.
- Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi (1997). İstanbul: Yem Yayınevi
- Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. (2008).(2). İstanbul: Yem Yayın.
- Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. (2008).(1). İstanbul: Yem Yayın
- Epp, H. R. and Reimer, M. (2002). *The Encyclopedia Of Papermaking And Bookbinding*, London: Running Press.
- Erkmen, B. (1983). "*Hazırlanmamış Bir Grafik Sanatlar Sözlüğü'nden Bazı Alıntılar...*". Hürriyet Gösteri Sanat ve Edebiyat Dergisi, (31)
- Erbay, M.(2000). *Plastik Sanatlar Eğitimi'nin Gelişimi*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Ergür, A. (1997). *El Sanatları ve Endüstri; Türkiye'de El sanatları geleneği ve çağdaş sanatlar içindeki yeri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Eroğlu, Ö. (2007) *Sanatın Tarihi* (1. Baskı). İstanbul: Kolaj Yayınları.
- Eryılmaz, B. (2008). *2000-2007 Yılları Arası Ankara İlindeki Matbaa Teknolojilerindeki Gelişiminin Grafik Tasarım Eğitimine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Eskilson, S. J.(2007). *Graphic Design A new History*, London: Yale University Press, Laurence King Publishing.
- Fiedler, J. (2006). *Bauhaus*, Bonn: Könemann.
- Günel,Y. (2009). *Görsel İletişim Açısından Sayfa Tasarımlarına İlişkin Bireylerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Hollis, R.(1994). *Graphic Design A Concise History*, London: Thames&Hudson world of art.
- Jones, S.(1967). *Lithography For Artists*, London: Oxford University Press.
- Jubert, R.(2006). *Typrography And Graphic Design From Antiquity To The Present*, Paris: Rizzoli International Publications.
- Kara, Ö. (2008). *1950 Ve 1980 Yılları Arasındaki Görsel Sanat Ve Tasarım Akımlarının Müzik Albüm Plak Kapaklarına Yansımaları Ve Grafik Eğitiminde Yeri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ketenci, H. F., Bilgili C. (2006). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarımı*. Ankara: Beta Basım Yayım.
- Kınık, M. (2005). *Grafik Tasarım & Üretim Teknolojileri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Klingsöhr-leroy, C.(2006). *Gerçeküstüçülük*. İstanbul: Taschen Yayınları ve Remzi Kitabevi
- Krausse, A.C.(2005). *Rönesanstan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Kuwayama, Y.(1973). *Trademarks & Symbols Volume 1: Alphabetical Design*, Tokyo: Orion Press.
- Küpçüoğlu, H. (1997). *Konstrüktivizm*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Mülayim, S. (1994). *Sanata Giriş*. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Odabaşı, H. A.(2002). *Grafik'te Temel Tasarım*. İstanbul: Yorum Sanat Yayınevi.
- Ögel, S. (1977). *Çevresel Sanat*.İstanbul: İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.
- Özbayrak, M. (2010), *Grafik Tasarımcıların Sorunları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özmen, M.B. (2006). *Reklamda Grafik Tasarımcılığı*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sözen, M. ve Tanyeli, U. (2003). *Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tansuğ, S.(1983). *Karşıtı Aramak*, İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları,
- Temel Britannica. (1992). *Türkçe Ansiklopedi*. (7 Cilt:220). İstanbul: Ana Yayıncılık.
- Tepecik, A. (2002). *Grafik Sanatlar Tarih – Tasarım – Teknoloji*. Ankara: Detay & Sistem Ofset
- Tschichold, J.(1987). *The New Typography A Handbook For Modern Designers*, University of California Press
- Uçar, T.F. (2004). *Görsel İletişim Ve Grafik Tasarım*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Uslu, B.(2006). *1980 Sonrası Tipografik Tasarımda Deneysel Yaklaşımlar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Uztuğ, F. (Editör). (2002). *Halkla İlişkilerde Uygulama Teknikleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web Ofset Tesisleri.
- Walker, J.R. (1986). *Graphic Arts Fundamentals*. The Goodheart-Willcox Comp. Inc. Publisers.
- Yuekan, Y. Y.(1939). *The Graphic Printer*, Shanghai.

İNTERNET KAYNAKLARI

Academie Julian'da bir resim stüdyosu(1881),

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Bashkirtseff - In the Studio.jpg](http://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Bashkirtseff_-_In_the_Studio.jpg) Erişim

Tarihi: 08.10.2012

Arthur Wesley Dow'un Kompozisyon(1899) Kitabından Bir Sayfa,

http://artscraftsdeerfield.org/artsapp/pop/idea.do?shortName=a_w_dow&num=2

Erişim Tarihi: 10.10.2012

'Asurlar Dönemi'nden kalma Silindir Mühür',

<http://ik.ptt.gov.tr/images/personel/muhur.jpg> Erişim Tarihi: 10.10.2012

Black Mountain College(1933-1941),

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Blue Ridge Assembly Robert E Lee Hall.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Blue_Ridge_Assembly_Robert_E_Lee_Hall.jpg) Erişim Tarihi: 08.10.2012

École Nationale Supérieure Des Beaux-Arts(1671), Paris, Fransa,

[http://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Palais des etudes ensba paris 003.jpg](http://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Palais_des_etudes_ensba_paris_003.jpg)

Erişim Tarihi: 08.10.2012

TDK Güncel Türkçe Sözlük(2013),

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts Erişim Tarihi:

09.06.2013

Halıcıoğlu'nda Kurulan Mühendishane-İ Berri-İ Hümayun(1798),

<http://www.bilimtarihi.org/e-metinler007.htm> Erişim Tarihi: 10.10.2012

Horace Mann, On the Art of Teaching(1840), [http://www.paperbackswap.com/Art-](http://www.paperbackswap.com/Art-Teaching-Little-Books-Wisdom/book/1557091293/)

[Teaching-Little-Books-Wisdom/book/1557091293/](http://www.paperbackswap.com/Art-Teaching-Little-Books-Wisdom/book/1557091293/) Erişim Tarihi: 10.10.2012

Mimar Sinan Üniversitesi, Tarihçe, <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/16.aspx> Erişim

Tarihi: 01.07.2012

Meclis-i Meb'usan Binası,

<http://www.mimarlikmuzesi.org/Gallery/DisplayPhoto.aspx?ID=2&DetailID=1&ExhibitionID=12> Erişim Tarihi: 10.10.2012

National Academy of Design(1863), New York City, U.S.A.

http://en.wikipedia.org/wiki/File:18970403.NYC.Academy_of_Design_at_the_corner_Twenty-Third_St.%26FourthAve.d.RMHunt.jpg Erişim Tarihi:

08.10.2012

Royal Academy,

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Royal_Academy_Simon_Fieldhouse.jpg Erişim

Tarihi: 08.10.2012

Sanayi-i Nefise Mektebi'nin ilk binası,

<http://www.mimarlikmuzesi.org/Gallery/DisplayPhoto.aspx?ID=1&DetailID=1&ExhibitionID=12> Erişim Tarihi: 10.10.2012

‘Tarihte Kullanılan Yazı Çeşitleri; İlk Resim, Çivi, Fenike, Grek, Latin, Arap, Siyam’,

<http://bagimsizrehberler.blogcu.com/yazinin-dogusu-gelisimi-ve-alfabe/13048893> Erişim Tarihi: 08.10.2012

The Maiden And The Unicorn, Palazzo Farnese(1602),

http://www.wga.hu/html_m/d/domenich/index.html Erişim Tarihi: 08.10.2012

EKLER

EK-1. GRAFİK TASARIMCILARIN EĞİTİM DURUMLARI ANKETİ

Sayın Grafik Tasarım Çalışanı,

Bu çalışmanın amacı, grafik alanında hizmet veren özel kuruluşlarda çalışan grafik tasarımcıların eğitim durumlarını ortaya çıkarmaktır. Bu çalışma, tamamen bilimsel amaçlı bir çalışma olup, bireysel değil grup bazlı bir değerlendirme yapılacaktır. Bu açıdan tek olarak sizin verdiğiniz yanıtlar değil, grubun verdiği yanıtlar değerlendirilmede esas alınacaktır. Lütfen cevapları boş bırakmamaya özen gösteriniz. Bu çalışmanın sonuçlarından haberdar olmak istiyorsanız e-posta adresinizi aşağıda gösterilen yere yazabilirsiniz. Araştırmaya sağladığınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Süleyman Anıl YÜCESOY
Gazi Üniversitesi Grafik Eğitimi
Yüksek Lisans Öğrencisi

E-posta adresiniz?

.....

1. Yaşınız?

- 20 yaşından küçük
 20 - 24 yaş arası
 25 - 29 yaş arası
 29 - 34 yaş arası
 35 yaş ve üstü

2. Cinsiyetiniz?

- Kadın
 Erkek

3. Yaşadığınız Şehir?

.....

4. Ortaöğretim eğitiminizi hangi Lise / Dengi okulda tamamladınız?

.....

5. Lise / Dengi Okul öğreniminde hangi bölümü okudunuz?

.....

6. Lisans / Önlisans eğitiminizi hangi üniversitede tamamladınız?

.....

7. Lisans / Önlisans eğitiminizi hangi Fakülte / MYO tamamladınız?

.....

8. Lisans / Önlisans eğitiminizi hangi Bölüm / Program tamamladınız?

.....

9. Yüksek Lisans eğitimi aldınız mı?

Evet

Hayır

10. Eğer yüksek lisans eğitimi aldıysanız hangi Bilim Dalında tamamladınız?

.....

11. İş yerinizin çalışma alanı nedir?

Tasarım Stüdyosu

Reklam Ajansı

Matbaa

Gazete

Dergi

Televizyon

Yayınevi

Diğer

12. Kaç yıldır bu iş yerinde çalışmaktasınız?

0 - 5 yıl arası

6 - 10 yıl arası

11 - 15 yıl arası

16 - 21 yıl arası

21 yıl ve üzeri

13. İş yerinizde aşağıdaki iş türlerinden hangilerini yapmaktasınız. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

İllüstrasyon

Görsel Medya (Tv reklamı, film efekt vb.)

Basılı Medya (Dergi, afiş, broşür vb.)

Web Tasarım

Karakter Tasarım

2D Animasyon(2 boyutlu animasyon, flash vb.)

3D Animasyon (3 boyutlu animasyon, 3 Max vb.)

Art Director

Junior Director

Yardımcı Grafiker

Danışmanlık

Fotoğraf Çekimi

E-Ticaret

Outdoor Tasarımları

Desinatör

Diğer

14. Çalışmakta olduğunuz kurumda çalışma sürenizce kendinizi geliştirmek adına KENDİ İMKANLARINIZLA aşağıdakilerden hangisini / hangilerini yapmaktasınız? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)
- Kurslara / Seminerlere gitmekteyim.
- Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmekteyim.
- İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmekteyim.
- Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmekteyim.
- Akademik çalışmalarımı sürdürerek kendimi geliştirmekteyim.
- Diğer
15. Çalışmakta olduğunuz kurumda çalışma sürenizce kendinizi geliştirmek adına İŞ YERİNİZİN İMKANLARIYLA aşağıdakilerden hangisini / hangilerini yapmaktasınız? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)
- Kurslara / Seminerlere gitmekteyim.
- Kitap / Dergilerle kendimi geliştirmekteyim.
- İnternet aracılığı ile kendimi geliştirmekteyim.
- Üye olduğum meslek örgütlerinin / derneklerin aracılığı ile kendimi geliştirmekteyim.
- Akademik çalışmalarımı sürdürerek kendimi geliştirmekteyim.
- Diğer
16. Çalışmakta olduğunuz iş yerinden memnun musunuz?
1. Çok Memnunum
- 2.
- 3.
- 4.
5. Hiç Memnun Değilim
17. Çalışmakta olduğunuz işyerinde memnun olmadığınız durumlar nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)
- Ücret
- Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı
- Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı
- Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı
- Çalışma koşulları yetersizliği
- İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri
- İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması
- Yoğun baskı
- Diğer

18. Daha önce çalışmakta olduğunuz iş yerinden ayrılma nedeniniz nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Ücret
- Çalışanlar arası adaletsiz ücret dağılımı
- Çalışanlar arası adaletsiz yetki dağılımı
- Çalışanlar arası adaletsiz iş dağılımı
- Çalışma koşulları yetersizliği
- İş yeri dahilindeki hiyerarşi ve disiplin eksikleri
- İş yerinin bilgi birikimi olarak size bir şey katması
- Yoğun baskı
- Diğer

19. Şu an çalıştığınız alanı(mesleği) seçme nedeniniz nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Mesleği Sevdiğim İçin
- Ailem İsteddiği için
- Çevremın önerisi üzerine
- İnsanları Etkilemek İçin
- Yüksek Statülü Meslek Sahibi Olmak için
- İş Olanığı Yüksek olduğu İçin
- İdeallerimi Gerçekleştirmek İçin
- Yeteneğim Olduğu İçin
- Yüksek Gelir Getiren Bir Meslek Olduğu İçin
- Meslek lisesinde okuduğum için
- Bu alanda eğitim aldığım için
- Eğitimi basit ve kolay olduğu için
- Diğer

20. Şu an çalıştığınız alandan(mesleğinizden) memnun musunuz?

- 1. Çok Memnunum
- 2.
- 3.
- 4.
- 5. Hiç Memnun Değilim

21. Şu an çalıştığınız alandan(mesleğinizden) memnun değilim. Çünkü: (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Ücret yetersiz
- Mesleğin çalışma şartları ağır
- Kişiliğime uygun bir meslek değilmiş
- İş olanağı az
- Mesleki gelişmelere ayak uydurmak zor
- İdeallerimi gerçekleştiriyorum
- Bu meslekte çevreme faydalı olmadığımı düşünüyorum
- Yeteneklerimi / Yaratıcılığımı kullanmama izin verilmemekte
- Diğer

22. Şu ana kadar almış olduğunuz örgün eğitimden memnun musunuz?

- 1. Çok Memnunum
- 2.
- 3.
- 4.
- 5. Hiç Memnun Değilim

23. Eğitim süresince almış olduğum eğitimden memnun değilim. Çünkü: (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Okulda öğrendiklerimle, iş ortamında uyguladıklarım çok farklı
- Okulda öğrendiğim teorik bilgiler güncelliğini kaybetmiş
- Okulda uygulama eğitimi yeterli değildi
- Okulda uygulama araç-gereci yeterli değildi
- Okurken sadece sınıfı geçmek için okudum
- Okulda öğrenmek için hiç çabalamadım
- Diğer

24. Nasıl bir eğitim almak isterdiniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Sadece uygulama derslerinin olmasını isterdim
- Uygulama derslerinin daha fazla olmasını isterdim
- Uygulama araç-gerecinin teknolojiye ayak uydurmasını isterdim
- Sadece teorik eğitim almak isterdim
- Teorik derslerin daha fazla olmasını isterdim
- Staj eğitiminin daha fazla olmasını isterdim
- Eğitimin sadece staj eğitiminden olmasını isterdim
- Eğitimcilerin daha yeterli olmasını isterdim
- Diğer

**EK-2. 2012 ORTAÖĞRETİM KURUMLARINA GEÇİŞ SİSTEMİ -
YERLEŞTİRME KONTENJAN LİSTESİ**

2012 ORTAÖĞRETİM KURUMLARINA GEÇİŞ SİSTEMİ - YERLEŞTİRME KONTENJAN LİSTESİ					
İl Adı	İlçe Adı	Kont Adı	Bölüm Adı	Kont Sayı	Yerleşen
ADANA	SEYHAN (MERKEZ)	Seyhan ÇEP Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
ANKARA	YENİMAHALLE (MERKEZ)	Batıkent Ş.Evliyagil Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	60	60
ANTALYA	KEPEZ (MERKEZ)	Hüsniye Özdilek Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
BURSA	YILDIRIM (MERKEZ)	Yıldırım Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	15	15
ÇORUM	ÇORUM MERKEZ	Çorum Bilge Kağan Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
DÜZCE	DÜZCE MERKEZ	Merkez Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
ELAZIĞ	ELAZIĞ MERKEZ	Necip Güngör KISAPARM AK Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
GAZİANTEP	ŞEHİTKAMİL (MERKEZ)	Şehitkamil Mehmet APİ Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
GİRESUN	GİRESUN MERKEZ	Giresun Fatih Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
ISPARTA	ISPARTA MERKEZ	Merkez M.Albayrak Tic.Mes.Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
İSTANBUL	BAHÇELİEVLER (MERKEZ)	Aydın Doğan Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
İSTANBUL	GÜNGÖREN (MERKEZ)	Güngören T.Azaphan Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
İSTANBUL	ŞİŞLİ (MERKEZ)	Maçka Akif Tuncel Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	24	24
İZMİR	BUCA (MERKEZ)	Buca Şerife	GAZETECİLİK	30	30

		Bacı Kız Teknik ve Meslek Lisesi	ALANI		
KAHRAMANMARAŞ	MERKEZ	Ticaret ve Sanayi Odası Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
KIRŞEHİR	KIRŞEHİR MERKEZ	Kırşehir Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
KOCAELİ	GÖLCÜK	Anadolu Kalkınma Vakfı Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
KOCAELİ	KARAMÜRSEL	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
KOCAELİ	KARTEPE	Yıldız Entegre Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	24	24
KONYA	SELÇUKLU (MERKEZ)	Selçuklu M.Halil İbrahim Hekimoğlu Tic. Mes.Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
MERSİN	TOROSLAR (MERKEZ)	Merkez Nihal Erdem Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
SAKARYA	SAKARYA MERKEZ	Adapazarı SATSO Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
SAMSUN	İLKADIM (MERKEZ)	Piri Reis Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
SİİRT	SİİRT MERKEZ	Ticaret Meslek Lisesi, Otelcilik ve Tur. Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
SİVAS	SİVAS MERKEZ	Şehit Üsteğmen Cemalettin Yılmaz Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
YALOVA	YALOVA MERKEZ	Yalova Kaşgarlı Mahmut Ticaret Meslek Lisesi	GAZETECİLİK ALANI	30	30
AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	Zübeyde Hanım Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
AKSARAY	AKSARAY MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
AMASYA	AMASYA MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30

ANKARA	ALTINDAĞ (MERKEZ)	Atatürk Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ALTINDAĞ (MERKEZ)	Zübeyde Hanım Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ÇAMLIDERE	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ÇANKAYA (MERKEZ)	Dikmen Nevzat Ayaz Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ÇANKAYA (MERKEZ)	Balgat Aliye Yahşi Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ÇANKAYA (MERKEZ)	Gaziosmanpaşa Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ÇANKAYA (MERKEZ)	Ali-Hasan Coşkun Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ETİMESGUT (MERKEZ)	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	24	24
ANKARA	GÖLBAŞI/ANKARA (MERKEZ)	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	KEÇİÖREN (MERKEZ)	Keçiören Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	48	48
ANKARA	KEÇİÖREN (MERKEZ)	Hatice Hikmet Oğultürk Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	MAMAK (MERKEZ)	Üreğil Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	24	24
ANKARA	SİNCAN (MERKEZ)	Törekent Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	SİNCAN (MERKEZ)	Fatih Özcan Sabancı Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	YENİMAHALLE (MERKEZ)	Batıkent Ş.Evliyagil Ticaret Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	YENİMAHALLE (MERKEZ)	Batıkent Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	YENİMAHALLE (MERKEZ)	Yenimahalle Zeynep-Salih Alp Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANTALYA	KEPEZ (MERKEZ)	İsmet İnönü Kız Teknik ve	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30

		Meslek Lisesi			
ANTALYA	MANAVGAT	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	60	60
ANTALYA	MURATPAŞA (MERKEZ)	Antalya Barosu Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
AYDIN	NAZİLLİ	Nahit Mentеше Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
BALIKESİR	AYVALIK	Ayvalık Zübeyde Hanım Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	60	60
BALIKESİR	BANDIRMA	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
BOLU	BOLU MERKEZ	Zübeyde Hanım Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
BURDUR	BURDUR MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
BURSA	YILDIRIM (MERKEZ)	Yıldırım İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
BURSA	YILDIRIM (MERKEZ)	Yeşilyayla Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	24	24
ÇANAKKALE	BİGA	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
EDİRNE	EDİRNE MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ELAZIĞ	ELAZIĞ MERKEZ	İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ELAZIĞ	ELAZIĞ MERKEZ	Öğretmen Sıdika Avar Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ESKİŞEHİR	ODUNPAZARI (MERKEZ)	Gazi Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ESKİŞEHİR	TEPEBAŞI (MERKEZ)	Habip Edip Törehan Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
GAZİANTEP	ŞAHİNBEY (MERKEZ)	Hacı Muzaffer Bakbak Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
HATAY	DÖRTYOL	Şehit Ayhan Say Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30

İSTANBUL	ATAŞEHİR (MERKEZ)	Ataşehir İbrahim Müteferrika Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	60	60
İSTANBUL	BAĞCILAR (MERKEZ)	Hikmet Nazif Kurşunoğlu Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	BAŞAKŞEHİR (MERKEZ)	Miktat Ağaoğlu Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ (MERKEZ)	Ortaköy Zübeyde Hanım Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ (MERKEZ)	Rüştü Akın Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	BEYOĞLU (MERKEZ)	Ayşe Ege Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	FATİH (MERKEZ)	İbrahim Müteferrika Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	FATİH (MERKEZ)	Cağaloğlu Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	FATİH (MERKEZ)	Selçuk Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	KARTAL (MERKEZ)	Kartal Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE (MERKEZ)	Halkalı IMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE (MERKEZ)	Dr.Oktay Duran Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE (MERKEZ)	Atatürk Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	SANCAKTEPE (MERKEZ)	75. Yıl Devlet Malzeme Ofisi Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	48	48
İSTANBUL	TUZLA (MERKEZ)	Tuzla IMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	ÜSKÜDAR (MERKEZ)	Mithatpaşa Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30

İSTANBUL	ÜSKÜDAR (MERKEZ)	Üsküdar Cumhuriyet Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İSTANBUL	ZEYTİNBURNU (MERKEZ)	Zeytinburnu İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İZMİR	BORNOVA (MERKEZ)	Atatürk Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İZMİR	BORNOVA (MERKEZ)	Bornova Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İZMİR	BUCA (MERKEZ)	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İZMİR	ÇİĞLİ (MERKEZ)	Çiğli İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İZMİR	GAZİEMİR (MERKEZ)	İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İZMİR	KONAK (MERKEZ)	Konak Cumhuriyet N.S. İşgören Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
İZMİR	TORBALI	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
KARABÜK	SAFRANBOLU	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
KAYSERİ	KOCASİNAN (MERKEZ)	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
KIRŞEHİR	KIRŞEHİR MERKEZ	Fatma Muzaffer Mermer Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
KOCAELİ	GÖLCÜK	Anadolu Kalkınma Vakfı Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
KOCAELİ	KARAMÜRSEL	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
KONYA	AKŞEHİR	Akşehir Şehit Öğretmen Gürkan Arıtürk Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
KÜTAHYA	KÜTAHYA MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
MANİSA	AKHİSAR	Zeynep Gülin Öngör Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
MANİSA	SOMA	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30

MUĞLA	MİLAS	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
MUĞLA	MUĞLA MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ORDU	ÜNYE	Arif Nihat Asya Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
SAKARYA	ERENLER (MERKEZ)	Erenler Yunus Çiloğlu Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
SAKARYA	SAKARYA MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
SAMSUN	İLKADIM (MERKEZ)	Sema-Cengiz Büberci Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
TEKİRDAĞ	ÇORLU	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
TEKİRDAĞ	TEKİRDAĞ MERKEZ	Zübejde Hanım Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
TRABZON	TRABZON MERKEZ	İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
UŞAK	UŞAK MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	30	30
ANKARA	ALTINDAĞ (MERKEZ)	Atatürk Kız Teknik ve Meslek Lisesi	MATBAA ALANI	30	30
İSTANBUL	ATAŞEHİR (MERKEZ)	Ataşehir İbrahim Müteferrika Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	MATBAA ALANI	60	60
İSTANBUL	FATİH (MERKEZ)	İbrahim Müteferrika Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	MATBAA ALANI	30	30
İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE (MERKEZ)	Dr.Oktay Duran Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	MATBAA ALANI	30	30
ADANA	SEYHAN (MERKEZ)	Seyhan ÇEP Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ANKARA	ALTINDAĞ (MERKEZ)	Yıldırım Beyazıt Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ANKARA	KEÇİÖREN (MERKEZ)	Aydınlikevler Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	60	60
ANKARA	KEÇİÖREN (MERKEZ)	Kalaba Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30

ANKARA	YENİMAHALLE (MERKEZ)	Türk Telekom Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	20	20
ANKARA	YENİMAHALLE (MERKEZ)	Türk Telekom Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	20	20
ANKARA	YENİMAHALLE (MERKEZ)	Yenimahalle Zeynep-Salih Alp Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ANTALYA	KEPEZ (MERKEZ)	Hüsniye Özdilek Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
BURSA	YILDIRIM (MERKEZ)	Yıldırım Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	15	15
ÇORUM	ÇORUM MERKEZ	Çorum Bilge Kağan Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
DİYARBAKIR	KAYAPINAR (MERKEZ)	Türk Telekom Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	60	60
ELAZIĞ	ELAZIĞ MERKEZ	Necip Güngör KISAPARM AK Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ERZURUM	PALANDÖKEN	Rıfki Salim Burçak Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	60	60
ESKİŞEHİR	ODUNPAZARI (MERKEZ)	Gazi Yakup Satar Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ESKİŞEHİR	ODUNPAZARI (MERKEZ)	Türk Telekom Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	24	24
ESKİŞEHİR	ODUNPAZARI (MERKEZ)	Gazi Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
GAZİANTEP	ŞAHİNBEY (MERKEZ)	Şahinbey Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
GAZİANTEP	ŞEHİTKAMİL (MERKEZ)	Şehitkamil Mehmet APİ Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
GİRESUN	GİRESUN MERKEZ	Giresun Fatih Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
HATAY	HATAY MERKEZ	Hatay Erol Bilecik Teknik ve Endüstri	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30

		Meslek Lisesi			
HATAY	HATAY MERKEZ	Hatay Erol Bilecik Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
İSTANBUL	BAHÇELİEVLER (MERKEZ)	Aydın Doğan Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	60	60
İSTANBUL	BAYRAMPAŞA (MERKEZ)	İstanbul Ticaret Odası Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	29	29
İSTANBUL	BAYRAMPAŞA (MERKEZ)	İstanbul Ticaret Odası Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	28	28
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ (MERKEZ)	Ortaköy Zübeyde Hanım Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
İSTANBUL	GÜNGÖREN (MERKEZ)	Güngören T.Azaphan Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
İSTANBUL	KARTAL (MERKEZ)	Sabiha Gökçen Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
İSTANBUL	ŞİŞLİ (MERKEZ)	Maçka Akif Tuncel Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	24	24
İZMİR	KARŞIYAKA (MERKEZ)	Karşıyaka Necip Demir Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
İZMİR	KONAK (MERKEZ)	Gültepe Nenehatun Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
İZMİR	KONAK (MERKEZ)	Çınarlı Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi,Denizcilik Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
KIRIKKALE	KIRIKKALE MERKEZ	Kırıkkale Atatürk Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	60	60
KIRŞEHİR	KIRŞEHİR MERKEZ	Kırşehir Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
KOCAELİ	DARICA	Deniz Yıldızları Teknik ve	RADYO TELEVİZYON ALANI	24	24

		Endüstri Meslek Lisesi			
KOCAELİ	DARICA	Deniz Yıldızları Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	24	24
KOCAELİ	KARTEPE	Yıldız Entegre Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	24	24
KONYA	SELÇUKLU (MERKEZ)	Selçuklu M.Halil İbrahim Hekimoğlu Tic. Mes.Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
KÜTAHYA	KÜTAHYA MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
MALATYA	MALATYA MERKEZ	Şehit Kemal Özalper Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
MERSİN	TOROSLAR (MERKEZ)	Merkez Nihal Erdem Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
MUĞLA	MUĞLA MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
MUŞ	MUŞ MERKEZ	Muş Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ORDU	FATSA	Fatsa Bolaman Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
RİZE	RİZE MERKEZ	Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
SAKARYA	SAKARYA MERKEZ	İMKB Mehmet Akif Ersoy Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
SAMSUN	İLKADIM (MERKEZ)	Piri Reis Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
SİVAS	SİVAS MERKEZ	Şehit Üsteğmen Cemalettin Yılmaz Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
TRABZON	TRABZON MERKEZ	Trabzon Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
VAN	VAN MERKEZ	Van Merkez Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30

YALOVA	YALOVA MERKEZ	Yalova Kaşgarlı Mahmut Ticaret Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ZONGULDAK	ZONGULDAK MERKEZ	Kız Teknik ve Meslek Lisesi	RADYO TELEVİZYON ALANI	30	30
ADANA	SEYHAN (MERKEZ)	Sabancı Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
BURSA	NİLÜFER (MERKEZ)	Nilüfer Görükle Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
BURSA	OSMANGAZİ (MERKEZ)	BTSO Mesleki Eğitim Kampusu Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	60	60
BURSA	YILDIRIM (MERKEZ)	Yıldırım İMKB Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ (MERKEZ)	Rüştü Akın Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
İSTANBUL	EYÜP (MERKEZ)	Haydar Akçelik Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
İSTANBUL	ŞİŞLİ (MERKEZ)	Maçka Akif Tuncel Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	24	24
İSTANBUL	ÜSKÜDAR (MERKEZ)	Üsküdar Cumhuriyet Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
İZMİR	KONAK (MERKEZ)	Konak Cumhuriyet N.S. İşgören Kız Teknik ve Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
KAYSERİ	KOCASİNAN (MERKEZ)	Ahi Evran Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	SANAT VE TASARIM ALANI	30	30
İSTANBUL	BAHÇELİEVLER (MERKEZ)	İMMİB Erkan Avcı Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI	60	60

EK-3. MEB ORTA ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ ÖĞRENCİ ALIM İLANI

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.OGM.0.04.00.00.010.06.01/147.54
Konu: Güzel Sanatlar ve Spor Liselerine
Öğrenci Alımı

12 /06/2012

GENELGE
2012 / 2.5

İlgi : Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği.

2012-2013 eğitim-öğretim yılında güzel sanatlar ve spor liselerinin 9 uncu sınıflarına öğrenci alımları ile ilgili iş ve işlemler, ilgi Yönetmelik çerçevesinde aşağıda belirtilen takvim doğrultusunda yürütülecektir.

Buna göre;

1- Bu okulların görsel sanatlar, müzik ve spor alanlarına 2012-2013 eğitim-öğretim yılında alınacak öğrenci kontenjanları ekli listede gösterilmiştir.

2- İlköğretim okullarından 2011-2012 eğitim-öğretim yılında mezun olan öğrenciler, mezun olduklarına ilişkin belge ve dilekçe ile yetenek sınavına girmek istediği alanın bulunduğu herhangi bir güzel sanatlar ve spor lisesi müdürlüğüne başvuruda bulunabilecektir. Öğrenciler sadece bir güzel sanatlar ve spor lisesine müracaat edebilecektir.

3- Başvurular 18 Haziran-20 Temmuz 2012 tarihleri arasında güzel sanatlar ve spor lisesi müdürlüklerine doğrudan veya posta ile yapılacaktır. Postadaki gecikmeler nedeniyle zamanında ulaşmayan başvurular değerlendirilmeye alınmayacaktır.

4- Okul müdürlüklerince, ilgi Yönetmelik ekinde örneği bulunan Sınav Giriş Belgesi düzenlenecek ve alanlara göre sınava girecek öğrenci listeleri 23-27 Temmuz 2012 tarihleri arasında okulda ve okulun internet sayfasında ilan edilecektir.

5- Öğrenci seçimi, 30 Temmuz-03 Ağustos 2012 tarihleri arasında ilgi Yönetmeliğin 9 uncu maddesi çerçevesinde yapılacaktır.

6- Değerlendirme sonunda yapılacak sıralamaya göre, belirlenen kontenjan kadar asıl ve yedek listeler 03 Ağustos 2012 tarihi mesai bitiminde okulda ve okulun internet sayfasında ilan edilecektir.

7- Öğrencilerin kesin kayıtları, 06-10 Ağustos 2012 tarihleri arasında yapılacaktır.

8- Kesin kayıtlar sonucunda açık kontenjan bulunması durumunda; yedek listeden puan sırasına göre açık kontenjan kadar kesin kayıt yaptırmaya hak kazananlar tespit edilerek 13 Ağustos 2012 tarihinde okulda ve okulun internet sayfasında ilan edilecek ve durum öğrenci velilerine en seri şekilde duyurulacaktır.

9- Yedek listeden kesin kayıt hakkı kazanan öğrencilerin kayıtları 14-17 Ağustos 2012 tarihleri arasında yapılacaktır.

1/2

Atatürk Bulvarı, 06648 Bakanlıklar/ANKARA
Telefon: (0 312) 413 15 03 – 413 15 08
Faks : (0 312) 418 07 39
ortaoğrenci@meb.gov.tr
ogm.meb.gov.tr

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.OGM.0.04.00.00.010.06.01/ 14754
Konu : Güzel Sanatlar ve Spor Liselerine
Öğrenci Alımı

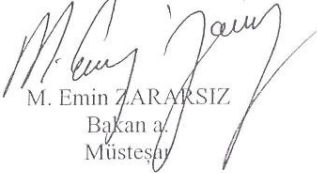
12/06/2012

Buna rağmen, 17 Ağustos 2012 tarihi mesai saati sonunda açık kontenjanı kalan okullar, yedek listeden öğrenci kayıtlarına 22-31 Ağustos 2012 tarihleri arasında devam edeceklerdir.

Bütün bu kayıtlar sonucunda da açık kontenjanı bulunan ancak yedek listesi olmayan veya yedek listesinde yeterli sayıda öğrencisi bulunmayan okullar; 03-07 Eylül 2012 tarihleri arasında valilikçe belirlenecek takvim çerçevesinde, aynı usulle sınav yaparak öğrenci alacaklardır. Yedek listesinde yeterli sayıda öğrencisi bulunmayan okullar, sadece yedek listenin dışında kalan açık öğrenci kontenjanı için sınav yapacaklardır. Valilikçe belirlenecek takvim, il millî eğitim müdürlüğünün internet sayfasında yayımlanarak duyurusu yapılacaktır.

Bilgilerinizi ve konuya ilişkin sürecin güzel sanatlar ve spor liseleri ile ilköğretim okulu müdürlüklerine bildirilmesi ve imkânlar ölçüsünde yerel basın ve yayın organları aracılığıyla kamuoyuna duyurulması hususunda

Gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ
Bakan a.
Müsteşar

EK: Okul Kontenjanları Listesi (2 sayfa)

DAĞITIM

Gereği:

B Planı

Bilgi:

A Planı

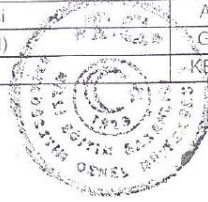
2/2

Atatürk Bulvarı, 06648 Bakanlıklar/ANKARA
Telefon: (0 312) 413 15 03 - 413 15 08
Faks : (0 312) 418 07 39
ortaogrenci@meh.gov.tr
ogm.meh.gov.tr

2012-2013 ÖĞRETİM YILINDA GÜZEL SANATLAR ve SPOR LİSELERİNİN 9. SINIFLARINA YENİ ALINACAK ÖĞRENCİ KONTENJANLARI

SIRA	OKULUN ADI	BULUNDUĞU İLÇE	KONTENJANI		
			GÖRSEL SANATLAR	MÜZİK	SPOR
1	Adana Çukurova Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	ÇUKUROVA	30	30	-
2	Adana Sarıçam Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	SARIÇAM	-	-	90
3	Adıyaman Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	60
4	Ağrı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
5	Aksaray Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
6	Amasya Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
7	Ankara Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	ÇANKAYA	30	30	-
8	Ankara T.V.F Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	YENİMAHALLE	-	-	60
9	Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	KEPEZ	30	30	-
10	Antalya Muratpaşa Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MURATPAŞA	-	-	90
11	Aydın Yüksel Yalova Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
12	Aydın İncirliova Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	İNCİRLİOVA	-	-	60
13	Balıkesir Kadriye -Kemal Gürel Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
14	Bartın Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
15	Bingöl Vali Tamer Ersoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
16	Bitlis Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	30
17	Bolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
18	Burdur Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
19	Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	NİLÜFER	30	30	-
20	Bursa BTO Celal Sönmez Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	OSMANGAZI	-	-	90
21	Çanakkale Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
22	Çankırı Selahattin İnal Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
23	Çorum Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
24	Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
25	Denizli Bozkurt Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	BOZKURT	-	-	60
26	Diyarbakır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	YENİŞEHİR	30	30	30
27	Düzce Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
28	Edirne Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
29	Elazığ Kaya Karakaya Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
30	Erzincan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
31	Erzurum Yakutiye Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	YAKUTİYE	30	30	-
32	Erzurum Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	PALANDÖKEN	-	-	90
33	Eskişehir Atatürk Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	TEPEBAŞI	30	30	-
34	Eskişehir Eğitimciler Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	TEPEBAŞI	-	-	90
35	Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	ŞAHİNBEY	30	30	-
36	Giresun Hurşit Bozbağ Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
37	Hatay Bedii Sabuncu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
38	İğdır Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
39	İsparta Merkez Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	60
40	İstanbul Avni Akyol Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	KADIKÖY	30	30	-
41	İstanbul Prof.Faik Somer Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	ATAŞEHİR	30	30	60
42	Gürpınar 80.Yılı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (İstanbul)	GÜRPINAR	30	30	30
43	İzmir Ümrân Baradan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	KEMALPAŞA	30	30	-

44	Izmir Işıl Saygın Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	BUCA	30	30	30
45	Kahramanmaraş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	90
46	Karabük Safranbolu İMKB Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	SAFRANBOLU	30	30	-
47	Karabük Ovacık Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	OVACIK	-	-	90
48	Karaman Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
49	Kars Gülahmet Aytemiz Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
50	Kars Sankamış Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	SARIKAMIŞ	-	-	60
51	Kastamonu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
52	Kayseri Fevziye-Memduh Güpgüpoğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	KOCASINAN	30	30	-
53	Kırıkkale Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
54	Kırklareli Lüleburgaz TEK Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	LÜLEBURGAZ	30	30	-
55	Kırklareli Bilal Yapıcı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
56	Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
57	Kocaeli Hayrettin Gürsoy Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	60
58	Konya Selçuklu Konya Çimento Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	SELÇUKLU	30	30	-
59	Konya Şehit Ahmet Baş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	DOĞANHISAR	-	-	60
60	Kütahya Aysel-Selahattin Erkasap Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	60
61	Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
62	Malatya Abdülkadir Eriş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
63	Malatya Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	60
64	Manisa Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	60
65	Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	YENİŞEHİR	30	30	-
66	Mersin Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	AKDENİZ	-	-	90
67	Muğla Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
68	Muş Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
69	Niğde Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
70	Ordu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
71	Osmaniye Abdurrahman Keskiner Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
72	Rize Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
73	Samsun İlkadım Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	İLKADIM	30	30	-
74	Samsun Gülizar-Hasan Yılmaz Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	İLKADIM	-	-	90
75	Siirt Takasbank Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
76	Siirt Şehit Zafer Kılıç Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	60
77	Sinop İMKB Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	60
78	Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
79	Sivas Ahmet Ayık Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	90
80	Şanlıurfa Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
81	Sırnak Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
82	Tekirdağ Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
83	Tokat Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
84	Trabzon Akçaabat Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	AKÇAABAT	30	30	-
85	Trabzon Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	60
86	Tunceli Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	60
87	Uşak Merkez Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
88	Uşak Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	-	-	60
89	Van Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	30
90	Yozgat Nida Tüfekçi Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	MERKEZ	30	30	-
91	Zonguldak Ereğli Erdemir Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	EREĞLİ	30	30	-

